

Ko nas pokojnine spravljajo ob pamet

Raziskovalna naloga

Avtorji

Andreja MOČIČ, 4. c
Ana-Marija TRATNIK, 4. c
Matic MELANŠEK, 4. c

Mentorica

Andreja ROM, univ. dipl. ekon.

Zahvala

Avtorji raziskovalne naloge se za pomoč pri nastajanju naloge zahvaljujemo predvsem mentorici, profesorici Andreji Rom, ki nas je ves čas spodbujala in usmerjala pri pripravi naloge.

Zahvala gre tudi profesorici Heleni Muhi za pregled in popravek naloge ter profesorju Stanetu Vizjaku za prevod člankov.

Hvala tudi vsem, ki ste odgovarjali na anketne vprašalnike ter nam pomagali, da smo nalogo dokončali.

POVZETEK

Če bomo petino svoje neto plače namesto za pokojninsko varčevanje namenili za stanovanja, prevozna sredstva, potovanja in drugo, bomo živeli ob nezabeljenem zelju in kuhanem krompirju.

Zaradi demografskega gibanja prebivalstva bo država po predvidevanjih nekaterih ekonomistov bodočim upokojencem izplačevala pokojnine po zneskih, ki bodo blizu zneskom socialnih podpor.

V raziskovalni nalogi, z naslovom *Ko nas pokojnine spravljajo ob pamet*, smo ugotovili, da si ljudje najpogosteje za dodatno pokojninsko zavarovanje plačujejo, a večina jih na mesec za varčevanje nameni manj kot 50 evrov, kar je po raziskavi, ki jo je opravil Inštitut za ekonomska raziskovanja, občutno premalo. Odločitev anketirancev za dodatno varčevanje je najpogosteje odvisna od višine prejetih dohodkov. Zanimiv je podatek, da bi se večina anketirancev, ki še ne plačujejo za dodatno pokojninsko zavarovanje, zanj odločili, če bi Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje natančno povedal, kakšno pokojnino lahko pričakujejo. Anketiranci najpogosteje varčujejo v banki, kar kaže na dejstvo, da Slovenci ne upamo preveč tvegati. Vprašanim se dodatno pokojninsko zavarovanje ne zdi najprimernejša oblika varčevanja za starost, saj menijo, da izplačilo ne bo takšno, kot je bilo obljubljeno. Za svojo finančno neodvisnost bodo v starosti morali poskrbeti sami, saj pričakujejo pokojnine med 400 in 500 evri, kar po mnenju anketirancev ne bo zadostovalo za dostojno življenje. To pa tudi pomeni, da so zaskrbljeni za svoje finančno stanje v pokoju.

Izsledki tudi kažejo, da se mladi po mnenju anketiranih ne zanimajo dovolj za svoje bodoče pokojnine, ker se jih ta problem ne tiče in varčevanje odlagajo za prihodnost.

Kot predstavnike mlade generacije nas skrbi dejstvo, da je država skrb za primerne pokojnine skoraj v celoti prepustila mlajši aktivni generaciji, nikjer pa jih ni razbremenila prevelikih obveznosti financiranja tekočih pokojnin.

Kazalo vsebine

1	UVODNI DEL	9
1.1	Izbira in opis raziskovalnega področja in namen naloge	9
1.2	Raziskovalni cilji	10
1.2.1	Teoretični cilji	10
1.2.2	Praktični cilji	10
1.3	Hipoteze	11
1.4	Zbiranje podatkov in raziskovalne metode	12
1.5	Omejitve	12
2	TEORETIČNI DEL	13
2.1	Splošno o pokojninah	13
2.2	Pokojninski načrt	14
2.3	Pokojninski sistem	15
2.4	Pokojninsko in invalidsko zavarovanje v EU	20
2.5	Pokojninsko in invalidsko zavarovanje v Veliki Britaniji	20
2.6	Pokojninsko in invalidsko zavarovanje na Irskem	23
2.7	Sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji	25
2.7.1	Slovenski sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja ..	25
2.8	Dodatno pokojninsko zavarovanje	29
2.8.1	Obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje	29
2.8.2	Izvajalci dodatnega pokojninskega zavarovanja	31
2.9	Kritična ocena Inštituta za ekonomske raziskave	36
2.9.1	Za starost bo treba seči precej globlje v žep	36
2.10	Cene domov za starejše	38
2.10.1	Dom za starejše od 390 do 880 evrov na mesec	38
2.11	Kako v pokoj pri petinpetdesetih	42
2.12	Pokojninsko zavarovanje do leta 2025	44
2.12.1	Velja za generacijo zaposlenih	44
2.12.2	Velja za generacijo novozaposlenih in bodočih zaposlenih	48
3	PRAKTIČNI DEL	50
3.1	Analiza rezultatov anketnega vprašalnika za Slovenijo	50
3.2	Analiza rezultatov anketnega vprašalnika za Veliko Britanijo	71
3.3	Analiza rezultatov anketnega vprašalnika za Irsko	87
3.4	Ovrednotenje hipotez za slovenski anketni vprašalnik	103
4	ZAKLJUČEK	106
5	LITERATURA IN VIRI	109
6	INTERVJU Z LOVROM PERČIČEM, VODJEM ODDELKA ZA POKOJNINSKO ZAVAROVANJE	110
7	PRILOGE	112

Kazalo slik

Slika 1: Pokojninski sistem v Sloveniji	15
Slika 2: Kdaj bo pokojnina?.....	19
Slika 3: Upokojenec.....	27
Slika 4: Kaj nastane z mesečnim vložkom 30 €.....	33
Slika 5: Razmišljajoči upokojenec.....	34
Slika 6: Povprečna plača v Sloveniji	35
Slika 7: Evrski kovanci	37
Slika 8: Pokojninska piramida	38
Slika 9: Upokojenca.....	39
Slika 10: Upokojenec na klopi.....	43
Slika 11: Starostna struktura Slovenije za zaposlene.....	44
Slika 12: Potrebno zniževanje javnih pokojnin	45
Slika 13: Gibanje pokojnin glede na plačo	46
Slika 14: Sestava bodoče pokojnine za zaposlene	47
Slika 15: Starostna struktura Slovenije za novo zaposlene in bodoče zaposlene	48
Slika 16: Sestava bodoče pokojnine za novo zaposlene in bodoče zaposlene.....	49

Kazalo grafov

Graf 1	50
Graf 2	51
Graf 3	52
Graf 4	53
Graf 5	54
Graf 6	55
Graf 7	56
Graf 8	57
Graf 9	58
Graf 10	59
Graf 11	60
Graf 12	61
Graf 13	62
Graf 14	63
Graf 15	64
Graf 16	65
Graf 17	66
Graf 18	67
Graf 19	68
Graf 20	69
Graf 21	70
Graf 22	71
Graf 23	72
Graf 24	73
Graf 25	74
Graf 26	75
Graf 27	76
Graf 28	77
Graf 29	78
Graf 30	79
Graf 31	80
Graf 32	81
Graf 33	82
Graf 34	83
Graf 35	84
Graf 36	85
Graf 37	86
Graf 38	87
Graf 39	88
Graf 40	89
Graf 41	90
Graf 42	91
Graf 43	92
Graf 44	93
Graf 45	94
Graf 46	95
Graf 47	96
Graf 48	97
Graf 49	98
Graf 50	99

Graf 51	100
Graf 52	101
Graf 53	102

1 UVODNI DEL

1.1 Izbira in opis raziskovalnega področja in namen naloge

Stara uganka o človekovem staranju sprašuje, kdo hodi zjutraj po štirih, opoldne po dveh in zvečer po treh. To je človek, ki gre skozi različna obdobja življenja.

Dejstvo je, da v današnji družbi starost ni več obravnavana enako kot nekoč. Danes so starostniki zelo diferencirana skupina. Starost postaja aktivno življenjsko obdobje, zato bo vedno bolj pomembno dodatno varčevanje za starost.

Za raziskovalno nalogo, z naslovom Ko nas pokojnine spravljajo ob pamet, smo se odločili predvsem zato, ker je ta tema zelo aktualna in predstavlja problem predvsem bodočih upokojencev. Pokojnine bodočih upokojencev bodo brez dvoma drugačne od sedanjih. Vsi se sprašujemo, ali bomo čez 20 let še imeli pokojnino. Da, če bomo v veliki meri sami poskrbeli zanjo.

Naša raziskovanja bomo pričeli s teoretičnim delom, in sicer, kaj je pokojnina in kakšen vlogo ima. Predstavili bomo vrste pokojninskih zavarovanj, pokojninski načrt in sistem naše države. Naš sistem ima tri tako imenovane stebre, ki jih bomo predstavili in opisali. Prikazali bomo tudi sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v EU. Predstavili bomo pravice iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji. Nadaljevali bomo s podrobno predstavitvijo dodatnega pokojninskega zavarovanja in možnostmi. Nato pa bomo še prikazali probleme povezane s pokojninami v prihodnosti ter ponudili predloge za čim bolj dostojno življenje v starosti.

Raziskovalna naloga se bo nadaljevala s praktičnim delom, v katerem bomo raziskali, ali anketiranci plačujejo za dodatno pokojninsko zavarovanje in koliko let to že počnejo. Zanimalo nas bo tudi, koliko denarja mesečno namenijo za varčevanje in od česa je odvisna odločitev po mnenju vprašanih za dodatno varčevanje v starosti. Ugotavljali bomo, katera oblika varčevanja je po mnenju vprašanih najprimernejša in ali država in podjetja nudijo dovolj informacij o morebitnih nezadostnih pokojninah v prihodnosti. Želeli pa bomo tudi ugotoviti, ali se mladi zanimajo za svoje bodoče pokojnine in ali so anketiranci zaskrbljeni za svoje finančno stanje v pokoju in zakaj. Za konec pa bomo iskali odgovor, ali je naš pokojninski sistem po mnenju vprašanih učinkovit in kdo bo moral poskrbeti za našo finančno neodvisnost v pokoju.

V Sloveniji se tako kot v razvitem svetu število starejših ljudi skokovito povečuje. Bistvenega pomena je način zagotavljanja primerne in dostojanstvenega človekovega življenja v starosti.

Prav to bistvo je v današnji družbi zapostavljeno, zato je bil to eden izmed namenov našega raziskovanja.

1.2 Raziskovalni cilji

1.2.1 Teoretični cilji

- Pojasniti pojem pokojnin in njihov pomen.
- Raziskati vrste pokojninskih zavarovanj.
- Prikazati pokojninski načrt in sistem naše države.
- Predstaviti pokojninsko in invalidsko zavarovanje v EU.
- Izpostaviti pokojninsko in invalidsko zavarovanje v Veliki Britaniji in na Irskem.
- Prikazati sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji.
- Podrobno predstaviti dodatno pokojninsko zavarovanje in njegov problem.
- Prikazati probleme in rešitve povezane s pokojninami v prihodnosti.
- Raziskati načine varčevanja za pokoj.

1.2.2 Praktični cilji

- Ugotoviti, ali anketiranci plačujejo za dodatno pokojninsko zavarovanje in koliko let to počnejo.
- Raziskati, koliko denarja mesečno anketiranci namenijo za varčevanje.
- Izvedeti, od česa je odvisna odločitev anketiranih za dodatno varčevanje v starosti.
- Raziskati, kdaj so se vprašani odločili za varčevanje in katera oblika varčevanja je najprimernejša.
- Izvedeti mnenje vprašanih, ali država in podjetja naredijo dovolj za informiranost o nezadostnih pokojninah v prihodnosti.
- Raziskati, ali bi se vprašani prej odločili za dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje, če bi imeli na razpolago več informacij o morebitnih nezadostnih pokojninah v prihodnosti.
- Ugotoviti, ali vprašani varčujejo za svoje otroke oziroma vnuke.
- Izvedeti, ali se mladi zanimajo za svoje bodoče pokojnine.
- Ugotoviti, ali se anketiranci raje odločajo za druge načine varčevanja kot za dodatno pokojninsko zavarovanje.
- Izvedeti, ali so anketiranci zaskrbljeni za svoje finančno stanje v pokoju in zakaj.
- Ugotoviti, kdo bo po mnenju vprašanih moral poskrbeti za finančno neodvisnost v starosti in ali je naš pokojninski sistem učinkovit.

1.3 Hipoteze

Hipoteza 1: Menimo, da več kot polovica anketiranih ne plačuje za dodatno pokojninsko zavarovanje.

Hipoteza 2: Menimo, da se za p.d.p.z. odloča več moških kot žensk ter pogosteje anketiranci z najmanj višjo izobrazbo, saj so bolj osveščeni o problematiki premajhnih pokojnin.

Hipoteza 3: Povprečni znesek, ki ga anketiranci plačujejo za različne oblike varčevanja znaša 70 €

Hipoteza 4: Odločitev anketirancev za finančno neodvisnost v prihodnosti je odvisna od višine prejemkov anketiranca.

Hipoteza 5: Menimo, da bi se večina anketirancev prej odločilo za varčevanje, če bi ZPIZ natančno povedal, kakšno pokojnino lahko pričakujemo.

Hipoteza 6: Večina vprašanih varčuje za starost v različnih oblikah zavarovanj po 40. letom starosti.

Hipoteza 7: Večina anketirancev meni, da država ne naredi dovolj za informiranost ljudi o nezadostni pokojnini v prihodnosti.

Hipoteza 8: Če bi bili vprašani natančno informirani o predvidenih pokojninah v prihodnosti, bi se po našem mnenju prej odločali za p.d. p.z.

Hipoteza 9: Večina anketirancev ne varčuje za svoje otroke oziroma vnuke.

Hipoteza 10: Menimo, da mlajše generacije problem o premajhnih pokojninah ne zanima, ker menijo, da se jih ta problem še ne tiče.

Hipoteza 11: Anketiranci so čedalje bolj zaskrbljeni za svojo finančno prihodnost, saj menijo, da pokojnine ne bodo zadostovale za dostojno življenje.

Hipoteza 12: Menimo, da se vprašani raje odločajo za druge načine varčevanja, saj so donosi dodatnega pokojninskega zavarovanja izredno majhni.

Hipoteza 13: Večina Slovencev se zaveda, da bodo za finančno neodvisnost morali poskrbeti sami, saj je slovenski pokojninski sistem neučinkovit.

1.4 Zbiranje podatkov in raziskovalne metode

Sekundarna metoda

V teoretičnem delu smo uporabili različne sekundarne vire podatkov, ki smo jih pridobili s pomočjo domače strokovne literature, člankov različnih strokovnih časopisov, predvsem *Financ* in s pomočjo spleta.

Primarna metoda

Raziskovalni del naše naloge temelji na principu spraševanja ljudi različnih starostnih skupin, ki smo ga izvedli s pomočjo anketnega vprašalnika.

Pravilno izpolnjene anketne vprašalnike smo uredili in obdelali podatke. Rezultate teh anket smo prikazali s pomočjo grafov, ki smo jih tudi analizirali.

1.5 Omejitve

- Pomanjkanje časa, saj raziskovalno delo poteka izven pouka, zato smo delali tudi med počitnicami in našim prostim časom.
- Pomanjkanje literature o pokojninah, zato smo veliko podatkov črpali iz strokovnih revij, predvsem *Financ* in *Dela*.
- Nepredvidene bolezni in odsotnost katerega izmed nas, zato raziskovalna naloga občasno ni potekala v skladu z našim načrtom.
- Neresnost in nezainteresiranost anketirancev na Irskem in v Veliki Britaniji, ker so imeli odklonilen odnos do reševanja anket prav tako pa verjetno pomanjkanje vztrajnosti naših dijakov, ki so opravljali delovno prakso na Irskem in v Veliki Britaniji. Dobil smo le nekaj vrnjenih vprašalnikov kar je privedlo do premajhnega in zato neprimerljivega populacijskega vzorca. Prvotno smo želeli narediti mednarodno primerjavo glede odnosa anketirancev do pokojnin ter varčevanja zanje med Slovenijo, Irsko in Veliko Britanijo, a ta zaradi zgoraj navedenih razlogov ni bila izvedljiva.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Splošno o pokojninah

Pokojnina je mesečni denarni prejemek, ki ga upokojencu izplačuje javni zavarovalni zavod ali druga zavarovalnica ali institucija.

Med denarnimi dajatvami v sistemih socialne varnosti v Sloveniji tvorijo, po številu upravičencev in po deležu sredstev za pokojnine, najobsežnejši del. Konec leta 2004 je bilo povprečno **523 854 prejemnikov** različnih vrst pokojnin, od tega 308 443 prejemnikov starostnih pokojnin. Aktivnih zavarovancev, ki so plačevali prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, je bilo v tem obdobju 814 850, med njimi je bilo 77,8 % zavarovancev zaposlenih pri pravnih osebah.

Pokojninsko zavarovanje je zavarovanje za pokojnino:

- za obdobje po določeni starosti zavarovanca,
- za primer nastanka invalidnosti zavarovanca,
- za zakonca, otroke in druge družinske člane za primer smrti zavarovanca.

Pokojninska zavarovanja

Javna socialna zavarovanja so zavarovanja, ki jih ureja država. Zavarovanje izvaja javni zavarovalni zavod. Z zakonom so določene osebe, ki so **obvezno** zavarovane, določena je obveznost plačevanja **prispevkov**, vrsta pokojnin, način izračuna višine pokojnine, pogoji za pridobitev pravic in postopek uveljavljanja pravice do pokojnine. Zavarovanje nastane avtomatično na temelju zakona obveznega zavarovanja (na primer oseba, ki je zaposlena).

Ta zavarovanja temeljijo na zaposlitvi oziroma delu zavarovanca.

Zasebna zavarovanja ali privatna zavarovanja so zavarovanja, ki jih organizirajo zavarovalnice, ki imajo položaj zavarovalne delniške družbe, ki jo upravljajo delničarji, ali družbe za vzajemno zavarovanje, ki jo upravljajo člani zavarovalci. **Ta zavarovanja so prostovoljna.** Zavarovalec se sam odloči za zavarovanje, sam izbere zavarovalnico, vrsto in višino pokojnine, za katero se bo zavaroval, in z obsegom pravic povezano z višino **premije**. Razmerja med zavarovalcem in zavarovalnico se uredijo z zavarovalno pogodbo.

Zasebna zavarovanja so lahko povezana z javnim pokojninskim zavarovanjem in imajo naravo **dodatnega zavarovanja**, ker so namenjena zavarovancem v javnem obveznem zavarovanju in dodajajo dodatne pravice do dajatve (na primer dodatne zneske pokojnine).

Zasebna pokojninska zavarovanja so lahko **samostojna zavarovanja**, za katera se prostovoljno odločijo posamezniki.

V nekaterih evropskih državah (skandinavskih in nekaterih drugih) zagotavlja minimalne pokojnine država iz svojih sredstev (iz proračuna oz. iz davkov). Te vrste pokojnin imajo naravo **univerzalnih – nacionalnih pokojnin** in so do njih upravičeni vsi prebivalci, ko dopolnijo določeno starost (praviloma 65 ali 67 let). Sistemi temeljijo na pripadnosti državi, ki se izkazuje s stalnim prebivanjem v državi (rezidenčni sistem) in ne na zaposlitvi in delu ter plačevanju prispevkov.

2.2 Pokojninski načrt

Pokojninski načrt **določa pogoje za pridobitev pravic** iz prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, **vrsto in obseg pravic** ter postopek za njihovo uveljavitev.

Pokojninski načrti se morajo med seboj razlikovati po tem, ali so namenjeni **kolektivnemu dodatnemu pokojninskemu zavarovanju** ali **individualnemu pokojninskemu zavarovanju**. Če bo del ali celotno zavarovalno premijo za svoje zaposlene plačal delodajalec, se obvezno pristopi k kolektivnemu pokojninskemu načrtu. Če pa delodajalec ne plačuje zavarovalne premije, posamezniki pristopajo k individualnemu pokojninskemu načrtu.

Pokojninski načrt **odobri minister, pristojen za delo**, ko ugotovi, da je **v skladu z ZPIZ-1**. V postopku odobritve poleg ministrstva sodelujeta še **Agencija za trg vrednostnih papirjev**, če gre za pokojninski načrt vzajemnega pokojninskega sklada, in **Agencija za zavarovalni nadzor**, če sta izvajalca zavarovanja zavarovalnica ali pokojninska družba. **Davčne olajšave** za plačane premije se lahko uveljavljajo le, če je pokojninski načrt odobril minister, pristojen za delo.

2.3 Pokojninski sistem

Ker se lahko pokojnina pridobi iz različnih oziroma iz več sistemov, se posamezni sistemi označujejo tudi s stebri.

	Prvi steber	Drugi steber	Tretji steber
Oblika zavarovanja	Obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje	Obvezno in prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	Različne oblike zavarovanj oziroma varčevanj
Izvajalec	Izvaja ga Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.	Obvezno zavarovanje izvaja Kapitalska družba, prostovoljna zavarovanja pa izvajajo vzajemni pokojninski skladi, pokojninske družbe in zavarovalnice.	Izvajajo banke, zavarovalnice, vzajemni skladi ...
Vrsta prejemka	Pokojnina iz obveznega zavarovanja (doživljenjsko)	Dodatna pokojnina (doživljenjsko)	Renta, enkratno izplačilo

Slika 1: Pokojninski sistem v Sloveniji
 V: [http:// www.kapitalska-druzba.si/pokojninski_sistem](http://www.kapitalska-druzba.si/pokojninski_sistem)

PRVI STEBER

Obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Temelji na medgeneracijski solidarnosti, kar je reformirani dosedanji sistem socialnega zavarovanja, ki zavarovancu omogoča starostno pokojnino.

Zavarovanec pridobi pravico do starostne pokojnine pri 58. letih in polni delovni dobi (ženske 38 in moški 40 let). Starostna pokojnina se odmeri v vrednosti 72,5 odstotka povprečja mesečnih plač (oziroma zavarovalnih osnov pri samoplačnikih), ki jih je zavarovanec prejel v osemnajstih zanj najugodnejših zaporednih letih zavarovanja po 1. januarju 1970.

Nosilec in izvajalec obveznega zavarovanja je Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Republike Slovenije, ki je javni zavod.

Najpomembnejše spremembe na področju obveznega pokojninskega zavarovanja so:

- postopno višanje upokojitvene starosti, pri čemer je najnižja polna upokojitvena starost odvisna od zbranih let delovne dobe;
- postopno višanje števila let za odmero pokojninske osnove z dosedanjega povprečja desetih na povprečje osemnajstih najugodnejših zaporednih let;
- znižanje pokojninske osnove s prejšnjih 85 na 72,5 odstotka povprečne plače izbranega obdobja.

Nosilci osebnih varčevalnih računov so banke in zavarovalnice.

Dne 10. 10. 2007 je bil v strokovni reviji Finance objavljen članek z naslovom Slovenski pokojninski sistem je prezapleten.

Dušan Kidrič iz Umarja pravi, da ni prav, da ljudje nimajo informacij o stanju njihovega premoženja v prvem stebru pokojninskega zavarovanja. Pri tem je dal za zgled Švedsko, kjer ljudje vsako leto dobijo poročilo o stanju njihovih prihrankov za pokojnino.

»Pri nas bi ljudje veliko lažje poskrbeli za svoje finančno stanje po upokojitvi, če bi vedeli, kakšna bo njihova pokojnina ob trenutnih prihrankih v prvem stebru pokojninskega zavarovanj, pravi Dušan Kidrič iz Umarja«

PIVK, David. 2007. V: Finance, 10. 10. 2007

Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.finance.si/193194>

DRUGI STEBER

Zakon predvideva dve obliki dodatnih pokojninskih zavarovanj:

- prostovoljna dodatna pokojninska zavarovanja in
- obvezna dodatna pokojninska zavarovanja.

Pravice, ki izhajajo iz dodatnega pokojninskega zavarovanja

Temeljna pravica, ki izhaja iz pokojninskega načrta, je izplačevanje dodatne starostne pokojnine oziroma predčasne dodatne starostne pokojnine v obliki pokojninskih rent.

Zavarovanec pridobi pravico do dodatne starostne pokojnine, če:

- je dopolnil 58 let,
- je uveljavil pravico do pokojnine po predpisih o obveznem pokojninskem zavarovanju,
- je od vključitve v prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje minilo najmanj 120 mesecev.

Posebni zakoni lahko za posamezne kategorije zavarovancev določajo ugodnejše pogoje upokojevanja, vendar ne pred dopolnitvijo 55 let starosti in 35 let delovne dobe za moške ter 53 let starosti in 30 let delovne dobe za ženske.

Zavarovanec pridobi pravico do predčasne dodatne starostne pokojnine, ko:

- je vključen v prostovoljno dodatno zavarovanje najmanj 180 mesecev in ko
- dopolni 53 let starosti.

Prostovoljna dodatna pokojninska in invalidska zavarovanja so oblike zavarovanja z zbiranjem vplačanih premij na osebnih računih zavarovancev z namenom, da se jim ob dopolnitvi določene starosti in izpolnitvi pogojev po pokojninskem načrtu zagotovijo dodatne pokojnine v obliki pokojninske rente.

Izvajalec prostovoljnih dodatnih pokojninskih zavarovanj po potrjenih pokojninskih načrtih so pokojninski skladi, ki se lahko oblikujejo kot vzajemni pokojninski sklad ali pokojninska družba.

Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje obsega dve fazi:

- **Varčevalno obdobje**, v katerem zavarovanec plačuje premijo, ki se knjiži na njegov osebni račun pri pokojninski družbi. Tako zbrana sredstva upravljalec sklada nalaga v skladu z naložbeno politiko, opredeljeno v pokojninskem načrtu in določeno z Zakonom o zavarovalništvu.
- **Obdobje črpanja pravic**, v katerem se zavarovancu izplačuje dodatna pokojnina, ki jo krije zavarovanje. Višina pokojnine se izračuna glede na vrednost sredstev, ki jih je zavarovanec privarčeval v varčevalnem obdobju. Ob izteku varčevalnega obdobja zavarovanec pridobi pravico do dodatne starostne pokojnine, in sicer z dnem, ko je izpolnil vse pogoje, določene s pokojninskim načrtom.

Zavarovanje predvideva tudi izplačilo, če zavarovanec umre pred iztekom varčevalnega obdobja. V tem primeru prejmejo sredstva v enkratnem znesku dediči oziroma upravičenec, ki je v pogodbi določen za primer smrti.

V Sloveniji poznamo prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje od leta 2000. Danes je vključenih nekaj več kot 460 tisoč zaposlenih, od okrog 860 tisoč oseb, ki plačujejo prispevke za pokojninsko zavarovanje. Vključenost je nekaj več kot 50-odstotna. Od teh oseb ostajajo v slabšem položaju kmetje, brezposelni in prostovoljni zavarovanci. Pogoja za plačilo premije v sistem dodatnega pokojninskega zavarovanja so plačani prispevki za pokojninsko zavarovanje. Poleg naštetih pa so v podobnem položaju tudi zasebniki, ki se v kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje ne morejo vključiti, ter zaposleni pri zasebnikih. Teh oseb je bilo v letu 2006 skupaj okrog 173 tisoč. Če omenjene osebe izključimo iz zaposlenih oseb, ugotovimo, da je vključenost v drugi steber skoraj 70-odstotna.

Davčne olajšave

Zakon spodbuja varčevanje po pokojninskem načrtu prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja z davčnimi olajšavami za plačnika premije.

Zakon priznava davčne olajšave na plačano premijo:

- na to premijo se ne plačuje davek na dodano vrednost,
- premija je oproščena 6,5-odstotnega davka od prometa zavarovalnih storitev.

Delodajalec, ki vplačuje za zaposlene:

- je deležen olajšave na davek od dobička,
- ne plačuje prispevkov na vrednost premij,
- premija se ne upošteva pri izračunavanju pokojninske osnove zavarovanca,
- premija ne šteje za izplačilo plače.

Zavarovancu, ki premijo vplačuje sam ali jo zanj plačuje delodajalec:

- se priznava davčna olajšava tako, da se obveznost plačila dohodnine zniža za znesek, ki ga je zavarovanec plačal za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje;
- premija, ki jo zanj vplača delodajalec, se ne šteje kot boniteta.

Za uveljavitev navedenih davčnih olajšav mora znesek mesečne premije, ki se plačuje po pokojninskem načrtu, zadostiti predpisanim okvirom. Najmanjši in največji znesek se določi vsako leto posebej.

Obvezna dodatna pokojninska zavarovanja

Ta zavarovanja zagotavljajo poklicno pokojnino za zavarovance, ki opravljajo posebej težka in zdravju škodljiva dela oziroma dela, ki jih po določenih letih starosti zaradi pešanja psihofizičnih zmožnosti ni več mogoče opravljati.

V dodatno pokojninsko zavarovanje se morajo obvezno vključiti vsi zaposleni, ki so do 1. januarja 2000 zbrali vsaj en mesec benifikacije, vendar še nimajo moški 25 in ženske 23 let skupne pokojninske dobe in so z 31. decembrom 2000 razvrščeni na beneficirano delovno mesto. Delavcem, ki bodo obvezno pokojninsko zavarovani, bo ne glede na stopnjo dosedanje benifikacije priznana tudi dodana doba v višini četrte obdobja obveznega dodatnega zavarovanja.

Zavezanci za plačilo premije obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja so delodajalci, in sicer najmanj za toliko, kolikor je znašala beneficirana delovna doba. Prispevki za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje imajo enak status kot prispevki za obvezno zavarovanje.

TRETJI STEBER

Pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi osebnih varčevalnih računov

Vključena so rentna in življenjska zavarovanja, vendar brez davčnih olajšav, z možnostjo izplačevanja rent po upokojitvi.

Nosilci osebnih varčevalnih računov so banke in zavarovalnice.

Slika 2: Kdaj bo pokojnina?

2.4 Pokojninsko in invalidsko zavarovanje v EU

V državah EU poznajo tri vrste javnih sistemov zagotavljanja prejemkov za starost:

1. **Sistem socialne pomoči za starejše osebe nad določeno starostjo, ki so ekonomsko ogrožene in potrebujejo pomoč.** Sistem financira država iz sredstev državnega proračuna. Denarna dajatev je določena v višini minimalnih sredstev za preživetje.
2. **Sistem nacionalnih pokojnin za vse državljane ali vse prebivalce države ne glede na njihov ekonomski položaj in ne glede na to, ali so bili v aktivni dobi zaposleni.** Sistem se praviloma financira iz sredstev državnega proračuna, lahko pa se financira tudi iz sredstev vseh upravičencev. Pokojnine so praviloma določene v višini, s katero se lahko pokrivajo samo minimalne potrebe.
3. **Sistem socialnih pokojninskih zavarovanj za osebe, ki so bile zaposlene, in za njihove družinske člane.** Sistem se financira s prispevki obvezno zavarovanih zaposlenih in njihovih delodajalcev ter samozaposlenih. Tukaj se pokojnine odmerijo v določenem odstotku povprečne plače, tako da se upokojencu zagotavlja življenjski standard v starosti, ki je podoben tistemu, ki ga je imel v aktivni dobi.

V državah EU praviloma kombinirajo dva sistema: sistem nacionalne pokojnine in pokojninskega zavarovanja ter sistem socialnega pokojninskega zavarovanja in socialnih pomoči.

2.5 Pokojninsko in invalidsko zavarovanje v Veliki Britaniji

Dodatna državna pokojnina

Glede na osebne okoliščine ste lahko upravičeni do dodatne državne pokojnine. Ta se imenuje tudi Druga državna pokojnina in je bila prej znana pod kratico SERPS. Ko t že ime nakazuje, je dodatna državna pokojnina izplačana k osnovni državni pokojnini.

Odobren dodatek na pokojnino

Temelji na prispevkih, vplačanih med aprilom 1961 in aprilom 1975.

Dodatek zaradi dolgotrajne delovne nezmožnosti k državni pokojnini

Vaša državna pokojnina bo avtomatsko in stalno naraščala, če ste prejeli omenjen dodatek vsaj osem tednov do dneva, preden ste dosegli pokojninsko starost. Ta dodatek bo zmanjšan, če dobivate katerokoli drugo dodatno državno pokojnino. Stopnja je enaka kot pri ostalih dodatkih.

Dodatek na starost

Znaša 25 penijev na teden in se izplačuje vsakomur nad 80 let starosti na njegovo državno pokojnino.

Povečana državna pokojnina za odvisne družinske člane

To lahko dobite za vašega soproga, ženo ali izvenzakonskega partnerja.

Pred 6. aprilom 2003 ste lahko dobili dodatek k državni pokojnini za vsakega otroka, ki ste ga vzdrževali, ali če je nekdo drug pazil na otroka namesto vas. Če ste prejeli ta dodatek pred 6. aprilom 2003, se bo nadaljevalo izplačevanje. Od 6. aprila 2003 je dodatek za otroka upoštevan pri davku.

Kaj še moram vedeti

Zakon o pokojninah iz leta 2007 je doživel spremembe v državnem pokojninskem sistemu.

Če ste poročena ženska in ne morete dobiti polne osnovne državne pokojnine, ker nimate dovolj let delovne dobe, lahko dobite pokojnino po možu. To se lahko zgodi, če on dobiva osnovno državno pokojnino in ste vi stari 60 let in več.

Če ste vdova, vdovec ali preživeli izvenzakonski partner, lahko dobite osnovno državno pokojnino, ki temelji na zadnjih moževih ali ženinih prispevkih oziroma prispevkih izvenzakonskega partnerja.

Če ste vdova, vdovec ali preživeli izvenzakonski partner, lahko dobite do 100 % pozne moževe dodatne pokojnine.

Če je vaš mož, žena ali izvenzakonski partner dosegel državno pokojnino pred 6. oktobrom 2002, lahko dobite 105 % njegove/njene pokojnine po shemi SERPS ali dodatne pokojnine, kadar partner umre.

Maksimalni znesek dodatne državne pokojnine, dosežen po 6. aprilu 2002, ki ga lahko preživeli partner podeduje, je 50 %.

Če ste ločeni ali pa je izvenzakonska zveza razpadla, ne morete dobiti polne državne pokojnine, ki temelji na delovni dobi iz vaših prispevkov, lahko pa dobite osnovno državno pokojnino glede na prispevke soproga, žene ali izvenzakonskega partnerja.

Če delate še po izpolnjenem pogoju za pridobitev državne pokojnine, vaši dohodki ne bodo vplivali na višino državne pokojnine. Toda če dobite dodatek za družinskega člana, lahko njihov zaslužek vpliva na višino dodatkov za njih.

Če odložite zahtevek za pokojnino najmanj 5 tednov po izpolnjeni starosti za upokojitev, lahko pridobite dodatno državno pokojnino. Tedenski znesek vaše državne pokojnine bo višji, vendar ne boste dobili pokojnine za čas, v katerem je ne zahtevate.

Od aprila 2005 lahko, če odložite zahtevek za dodatno državno pokojnino najmanj za 12 mesecev, izberete med posebno dodatno tedensko pokojnino in neobdavčenim enkratnem izplačanim zneskom, ko končno uveljavite pokojnino.

Koliko bom dobil/-a

Te zneske glejte kot osnovno vodilo. Pravila o dodatkih lahko vplivajo na vašo individualno pokojnino. To pomeni, da večkrat ne boste vedeli vnaprej, koliko bo, če uporabite spodnje zneske.

Osnovna državna pokojnina (na teden od 9. aprila 2007)

Temelji na vaših ali partnerjevih prispevkih	87.30 funtov
Temelji na moževih prispevkih	52.30 funtov
Pokojnina nad 80 let starosti	52.30 funtov
Dodatek na starost	0,25 funta

Ti zneski se spremenijo vsako leto in se ovrednotijo v aprilu. Vendar se državna pokojnina ne dvigne, če živite v nekaterih tujih deželah.

Dodatna državna pokojnina

Od 1978 do 2002 je bila dodatna državna pokojnina izplačana iz sklada SERPS in je bila dosegljiva le zaposlenim osebam.

Od 6. aprila 2002 je bil SERPS reformiran, da bi zagotovil bolj pravično dodatno pokojnino za osebe z nižjimi in srednjimi dohodki in razširjen na druge poklice in ljudi z dolgotrajno boleznijo ali invalidnostjo. Imenuje se Dodatna državna pokojnina.

Odobren upokojitveni dodatek

Temelji na prispevkih, vplačanih med aprilom 1961 in aprilom 1975. Za vsakih 7,50 funta (moški) ali 9 funtov (ženske) dobite 10,57 penija (v 2007/08).

Povečan dodatek za družinske člane

Vzdrževani otroci

Če ste bili upravičeni za dodatek na vzdrževanega otroka pred 5. aprilom 2003, lahko dobite:

9 funtov za najstarejšega otroka, ki je uvrščen v shemo in 11,35 funta za naslednje otroke.

Nobenega zahtevka za ta dodatek ne morete uveljaviti po 6. aprilu 2003.

Vzdrževani odrasli

Lahko dobite 52,30 funta (v 2007/08) za moža, ženo ali osebo, ki skrbi za varstvo otrok, poleg vaše državne pokojnine (temelječ na NI prispevkih).

Kako uveljavim zahtevek

Običajno vam bodo poslali vabilo na zahtevek državne pokojnine 4 mesece preden dosežete pokojninsko starost. Če ne prejmete vabila tri mesece pred to starostjo, stopite v kontakt s pokojninskim zavodom.

Pomembno je, da vemo za vašo identiteto, ko zaprosite za pokojnino. Lahko vas vprašamo o ozadju in pogledamo katerekoli uradne dokumente, ki podpirajo vaše izjave.

Če to ni možno, lahko vplačamo vašo državno pokojnino na račun ali pa pošljemo ček v britanskih funtih na koncu 4. ali 13. tedna. To lahko pošljemo vam, na vašo prekomorsko banko ali nekomu drugemu izven VB, ki ste ga izbrali.

Če ste odsotni manj kot dve leti, lahko izplačamo vašo državno pokojnino kot enkratni znesek, ko se vrnete v Veliko Britanijo.

Če je vaša državna pokojnina 5 funtov na teden ali manj, se izplača enkrat na leto in tako bomo izplačevali medtem, ko ste v tujini.

Prvo plačilo pokojnine se lahko odloži, potem ko zapustite VB. Storili bomo vse, da ne bo zamude.

Posebni dogovori se lahko sklenejo za izplačila v Pakistan, Indijo ali Bangladeš.

Vašo državno pokojnino lahko prejimate kjerkoli v svetu, toda v nekaterih deželah ne boste mogli dobiti povečanja k državni pokojnini za vzdrževane člane. Kontaktirajte s pokojninskim zavodom.

V: <http://www.pensionservice.gov.uk/atoz/atozdetailed/rpforecast.asp>

2.6 Pokojninsko in invalidsko zavarovanje na Irskem

Državna starostna pokojnina

Državna starostna pokojnina se izplačuje strankam, ki so dosegle potrebno starost za upokojevanje in so vplačevale v pokojninski sklad. Državna starostna pokojnina je obdavčljiva, davek se plača le, če pokojnina preseže obdavčljivo raven.

Nazaj na vrh

Kdo je upravičen

Vsakdo, ki:

- je dosegel starost 60 let za ženske in 65 let za moške,
- je vplačeval v pokojninsko zavarovanje, uveljavi zahtevek po telefonu ali zaprosi za obrazec, ga izpolni in vrne.

Od 2010 bodo spremembe v državnih pokojninah za ženske glede na starost.

Poročena ženska, partner, vdova, vdovec ali preživeli izvenzakonski partner lahko uveljavijo zahtevek za partnerja. Poročena ženska ali izvenzakonski partner pri 60. letih se lahko uvrstijo med upokojene glede na vplačane prispevke ali pa dobivajo osnovno pokojnino glede na prispevke moža, izven zakonskega partnerja, če dobivajo državno pokojnino.

Poročena ženska ali izvenzakonski partner bodo dobili višjo pokojnino. Če je državna pokojnina osnovana na preteklih vplačilih in je manjša kot maksimum, ki ga dobivata glede na vplačila partnerja, lahko kombinirata do tega maksimuma.

Če je ženska ovdovela pred 60. letom starosti, ko doseže 60 let, lahko uveljavi Državno pokojnino ali pa dobi vdovsko pokojnino, do katere je upravičena, dokler ne uveljavi državne pokojnine pri 65. letih.

Če je ženska postala vdova po 60. letu starosti, lahko dobi pokojnino po sebi ali po možu ali pa dobi vdovsko pokojnino.

Stopnje državne starostne pokojnine

V veljavi od 9. aprila 2007:

Osnovna pokojnina	87,30 funtov
Dodatek za odraslega vzdrževanega člana	52,30 funtov
Pokojnina, ki temelji na partnerjevih prispevkih	52,30 funtov
Dodatek za starost nad 80 let	25 penijev

Moški, ki je postal vdovec ali preživeli izvenzakonski partner pod 65 let starosti, ki ni upravičen do polne pokojnine, lahko uveljavi vplačane prispevke svoje žene ali partnerke, da dobi višjo državno pokojnino.

Če moški postane vdovec ali preživeli izvenzakonski partner nad 65 let starosti in ki ni upravičen do polne državne pokojnine in je bila njegova žena mlajša kot 60 let, ko je umrla ali paj bil izvenzakonski partner mlajši od 65 let, ko je umrl, se lahko prispevki umrlega upoštevajo, da dobi višjo pokojnino.

Če je bila njegova žena nad 60 let starosti ali izvenzakonski partner nad 65 let, lahko dobi državno pokojnino, enako kot samska oseba glede na vplačane prispevke.

V vseh teh primerih se upoštevajo le polni prispevki žene ali izvenzakonskega partnerja. Če ste razvezani ali pa je izvenzakonska zveza razpadla in niste upravičeni do polne pokojnine, se lahko upoštevajo vplačani prispevki bivšega partnerja, da dobite višjo pokojnino (zmanjšani vplačani prispevki bivše žene ne štejejo).

Ni vam treba čakati, dokler vaš nekdanji partner ne uveljavi zahtevka.

Državna starostna pokojnina je sestavljena iz različnih komponent. Osnovna državna pokojnina se plača vsakemu moškemu ali ženski, ki uveljavi državno pokojnino po lastnem zahtevku ali vdovi/vdovcu ali ločeni osebi, ki se sklicuje na podatke prejšnjega partnerja.

Poročena ženska ali izvenzakonski partner lahko uveljavita osnovno državno pokojnino, glede na podatke partnerja in bo imela nižjo stopnjo.

Če je bilo vplačanega dovolj prispevka, bo pokojnina polna. Če ni bilo vplačanih dovolj prispevkov, bo državna pokojnina manjša, odvisna od vplačanih prispevkov.

Osnovna državna pokojnina z manj kot 25 % od popolne stopnje, se ne izplačuje.

Osnovna državna pokojnina se lahko poveča, če se odlaga z zahtevkom za pokojnino in če ni posebnih dodatkov.

Invalidnina se lahko tudi plača v nekaterih primerih in dodatek na visoko starost se uveljavi, ko stranka preseže 80 let starosti.

Dodatek za vzdrževanega odraslega se lahko izplačuje, dokler ni limit zaslužka presežen.

Za odraslega vzdrževanega, ki živi pri prejemniku pokojnine, je limit 59,15 %, če pa ne živi pri prejemniku, pa je limit 52,30 %.

Dodatki za vzdrževane otroke ne morejo biti plačani, če prejemnikov partner živi pri njem in zasluži več kot 180 funtov na teden za prvega otroka in 24 funtov za vsakega naslednjega otroka.

Vsaka poklicna pokojnina, ki jo dobi partner, se šteje kot zaslužek.

Dodatna pokojnina je del državne pokojnine v odnosu do nje.

Količina zneska, ki se plača, je odvisna od dohodkov od aprila 1978, po katerem so bili plačani prispevki 1, 2 in 3.

Vsakdo, ki je prispeval v pokojninsko shemo, ki je obstajala med aprilom 1961 in aprilom 1975, bo dobil odobreno pokojnino ob upokojitveni starosti.

Za vsakih 7,50 funta (moški) in 9 funtov (ženske) vplačanih prispevkov ste upravičeni do 9,93 penija.

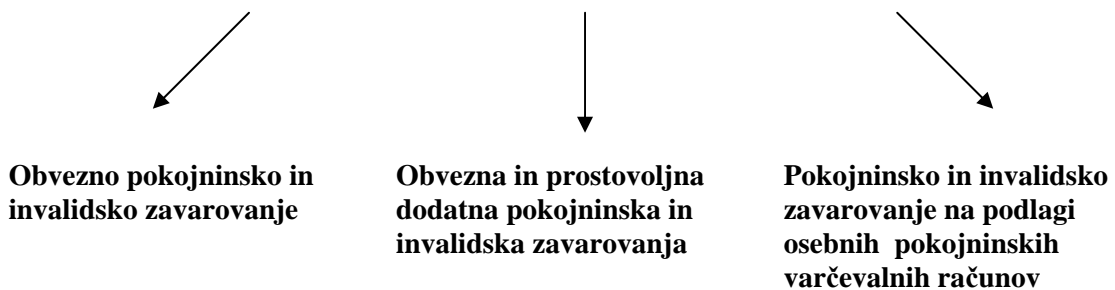
Na državno pokojnino ne vpliva, če dobivate varstveni dodatek ali invalidnino, ampak se ne izplačuje istočasno kot delovna ali vojaška invalidnina.

Vsak dodatek, na katerega ste upravičeni, se lahko plača k delovni (civilni) in vojaški pokojnini.

Če prejmete katerokoli druge prispevke istočasno kot osnovno državno pokojnino, bodo prilagojeni tako, da bo skupen znesek enak najvišjim izplačanim stopnjam.

V: <http://www.pensionsboard.ei>

2.7 Sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji

2.7.1 Slovenski sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Po zakonu je **pokojninsko in invalidsko zavarovanje v Republiki Sloveniji obvezno**, neodvisno od volje posameznika. Zavarovalno razmerje nastane po samem zakonu z vzpostavitvijo pravnega razmerja, ki je podlaga za obvezno zavarovanje. Nastanek takega pravnega razmerja mora Zavodu sporočiti delodajalec ali drug, v zakonu določen zavezanec z obvezno prijavo v zavarovanje.

Vključitev v obvezno zavarovanje ima za posledico možnost pridobitve vseh pravic, določenih z zakonom, tedaj, ko zavarovanec za njihovo pridobitev izpolnjuje zahtevane pogoje. Zavarovanec pridobi pravice iz obveznega zavarovanja izključno s plačilom prispevkov, razen če za posamezne primere zakon ne določa drugače.

V določenih primerih, naštetih v zakonu, se lahko oseba **tudi sama, prostovoljno odloči za vključitev v obvezno zavarovanje**. Prostovoljna vključitev v obvezno zavarovanje pa **ni pogojena zgolj z voljo bodočega zavarovanca, temveč tudi z njegovim statusom** v času uveljavljanja pravice do take oblike zavarovanja in za čas njegovega trajanja. Od višine izbrane zavarovalne osnove, od katere se mu v času trajanja takega zavarovanja obračunavajo prispevki, pa je odvisen obseg pravic iz obveznega zavarovanja. Za razliko od zavarovancev, po samem zakonu vključenih v obvezno zavarovanje, **ki ne morejo svobodno izbirati obsega zavarovanja**, lahko osebe, ki se prostovoljno vključujejo v zavarovanje, izbirajo **med zavarovanjem za celoten obseg pravic in zavarovanjem za ožji obseg pravic**.

Republika Slovenija ima kombiniran sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja in sistem socialnega zavarovanja, v katerem je zagotovljena socialna pomoč osebam, starejšim od 60 let.

Nam raziskovalcem se je članek, ki je bil objavljen dne 31. 5. 2007 v strokovni reviji Finance zdel zaskrbljujoč, zato smo ga vključili v nalogo. Govori o tem, da vsak zaposleni nameni kar 2 uri od 8 urnega delovnika upokojujencem. Za Slovenijo se zdi avtorju tega članka izračun preprost, kajti pri dveh milijonih prebivalcev je več kot četrtina upokojujencev. Torej vsak delavec od svojega osemurnega delavnika nameni dve uri upokojujencem. Se pravi, da se za upokojujence nameni toliko sredstev kot za otroke. Če prištejemo še druge težave, recimo pri iskanju stanovanja, preobremenitvi s točkovanji šolskega sistema in tako naprej, lahko sklenemo, da so danes mlade družine in otroci v občutno slabšem položaju, kot so bili pred desetletji in da danes zaradi sistemske preobremenitve mladih ne zmoremo niti osnovne demografske reprodukcije.

HAFNER, Andraž. 2007. V: Finance, 31. 5. 2007
Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.finance.si/193194>

Prav tako tudi članek z naslovom Sistem za umret, ki je bil objavljen dne 14. 11. 2006 v častniku Finance opozarja za zaskrbljujoč položaj bodočih upokojujencev. Čedalje pogosteje si ljudje zastavljajo vprašanje, kako bo s pokojninami tistih, ki bodo šli v pokoj čez kakšnih 30, 40 let. Če bodo namreč kako petino svoje neto plače namesto za pokojninsko varčevanje namenili za stanovanja, prevozna sredstva, potovanja in druge tuzemske "užitke", bomo živeli ob nezabeljenem zelju in kuhanem krompirju. To narekujejo prenizka rodnost, staranje prebivalstva in pičlo priseljevanje mlade tuje delovne sile.

»Lanska zaveza vlade pod vodstvom Janeza Janše zdajšnjim upokojujencem ob stooletnem usklajevanju pokojnin s plačami je na ta ogenj le še prilila olja, gasile pa ga bodo prihodnje generacije.«

In kdo se je upiral? Nihče preveč. Upokojujencem to ustreza, tisti, ki takšne odločitve sprejemajo oziroma nanje vplivajo, pa so že v zrelih letih ali celo tik pred upokojitvijo, finančni minister Andrej Bajuk, ki je pred kratkim dopolnil 63 let, torej je zrel za upokojujitev. Skratka, vsi glavni patroni bodo lahko v pokoju še pred letom 2025, do koder bi država menda še lahko nekako preživela ob le malo spremenjenem pokojninskem sistemu. Mlajšim pa bo zagotovo trda predla. Analize namreč kažejo prav grozečo sliko, saj Slovenci za starost odmikamo na stran kar nekajkrat premalo. V povprečju gre za dodatno pokojninsko zavarovanje Slovenca vsega 36 evrov (8 600 tolarjev), namesto po sto in več evrov na mesec.

Ob takšnem prepadu med dejanskim in potrebnim prihodnji upokojujenci razumljivo pričakujejo nekaj dodatnega razumevanja države, recimo pri davkih. Obljubljali so nižje obremenitve. Dejstvo, da znaša znesek davčne olajšave za drugi steber prostovoljnega pokojninskega zavarovanja največ 5,844 odstotka posameznikove bruto plače, pa pomeni vse prej kot spodbudo k pokojninskemu varčevanju. Tisti s povprečno plačo lahko torej na mesec uveljavlja le za 64 evrov olajšave, kar pa je daleč od 100, kaj šele 150 evrov, kolikor bi moral dodatno varčevati za dostojno pokojnino. Za povrh pa ne smemo pozabiti, da se bodo ob staranju prebivalstva višali tudi stroški za zdravstvo in dolgotrajno oskrbo. Pričakujemo lahko kvečjemu še dodatna bremena.

USENIK, Boštjan in SMREKAR, Tanja. 2006. V: Finance, 14. 11. 2006

2.7.1.1 Pravice iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja

a) pravica do pokojnine, kjer poznamo več vrst pokojnin:

- starostno pokojnino
- delno pokojnino
- invalidsko pokojnino
- vdovsko pokojnino
- družinsko pokojnino
- državno pokojnino

Slika 3: Upokojenec

V: <http://www.pokojnina.net/pokojnina-deda01.jpg>

Starostna pokojnina

Starostna pokojnina je pokojnina, ki jo zavarovanec lahko pridobi, ko izpolni določeno starost in pokojninsko dobo. Starostne meje za upokojitev so v slovenskem sistemu, v primerjavi s sistemi držav Evropske unije, še vedno nizke, zato lahko v bodoče pričakujemo zvišanje starostnih mej.

Delna pokojnina

Delna pokojnina je vsebinsko gledano posebna vrsta pokojnine, ki je po višini nižja od siceršnje starostne pokojnine. Do te pokojnine so upravičeni le delavci v delovnem razmerju, ne pa tudi druge osebe, vključene v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Invalidska pokojnina

Invalidska pokojnina zagotavlja socialno varnost zavarovancu tudi po tem, ko zaradi izgube delovne zmožnosti ni več zmožen opravljati organiziranega pridobitnega dela oziroma dejavnosti, na podlagi katere je bil zavarovan.

Vdovska pokojnina

Vdovska pokojnina je pokojninski prejemek, ki pripada preživelemu zakonskemu partnerju, oziroma ob izpolnjevanju določenih pogojev tudi razvezanemu zakoncu ali partnerju v zunajzakonski skupnosti, umrlega zavarovanca ali uživalca pokojnine, če izpolnjuje pogoje, ki jih določa Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Družinska pokojnina

Družinska pokojnina je pokojninski prejemek, pravica do rednih mesečnih denarnih prejemkov, ki pripada družinskim članom umrlega upokojenca ali zavarovanca, ki je dopolnil določeno pokojninsko dobo, če izpolnjujejo pogoje, ki jih določa zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Državna pokojnina

Pravico do državne pokojnine lahko pridobi oseba stara **nad 65 let** s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki nima pravice do pokojnine po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, drugih predpisih oziroma iz tujega javnega pokojninskega sistema, njeni lastni dohodki ne presegajo premoženjskega cenzusa za pridobitev pravice do varstvenega dodatka.

b) pravice iz invalidskega zavarovanja:

- pravica do poklicne rehabilitacije
- pravica do nadomestila za invalidnost
- pravica do premestitve in dela s krajšim delovnim časom od polnega
- pravica do drugih nadomestil iz invalidskega zavarovanja
- pravica do povrnitve potnih stroškov

c) dodatne pravice:

- pravica do dodatka za pomoč in postrežbo
- pravica do invalidnine
- varstveni dodatek k pokojnini

d) druge pravice:

- odpravnina
- oskrbnina
- pravica do letnega dodatka

2.8 Dodatno pokojninsko zavarovanje

Dodatno pokojninsko zavarovanje je namenjeno osebam, ki so sicer že vključene v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, vendar si želijo zagotoviti dodatno socialno varnost v obdobju po upokojitvi.

Pri dodatnem pokojninskem zavarovanju prevzema zavarovanec naložbeno tveganje z minimalnim zajamčenim donosom na vplačane čiste premije. Za odmero starostne pokojnine iz tega zavarovanja zato ni pomembna samo višina vplačanih premij, temveč tudi donos, ustvarjen z nalaganjem sredstev, zbranih iz teh premij.

Zakon ureja dve vrsti dodatnega zavarovanja, in sicer:

2.8.1 Obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje

Značilnosti obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, kot ga ureja Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1), so:

- vanj morajo biti vključeni zavarovanci, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela, in zavarovanci, ki opravljajo dela, ki jih po določeni starosti ni moč uspešno poklicno opravljati;
- gre za obliko zavarovanja z obročnim vplačevanjem premije gre za obliko zavarovanja, pri katerem zavarovanec prevzema naložbeno tveganje z minimalnim zajamčenim izplačilom;
- gre za obliko zavarovanja z obročnim izplačevanjem zavarovalne vsote v obliki poklicne pokojnine oziroma znižane poklicne pokojnine.

Na podlagi obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja pripada zavarovancu pravica do poklicne pokojnine, ki jo lahko izkoristi v dveh oblikah:

- lahko se predčasno upokoji in s poklicno pokojnino doseže siceršnjo raven pokojnine ali
- ostane kljub možnosti upokojitve v nadaljnjem delovnem razmerju ter kasneje dobiva poleg redne pokojnine še dodatno znižano poklicno pokojnino.

Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje je oblika dolgoročnega varčevanja na osebnih računih zavarovancev z namenom, da se jim ob dopolnitvi določene starosti ali v drugih primerih, določenih v pokojninskem načrtu, iz privarčevanih sredstev skupaj z donosi iz naložb, zagotovijo dodatne pokojnine ali druge v tem zakonu določene pravice.

Glavne značilnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja

- Vanj se lahko vključijo samo zavarovanci oziroma uživalci pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.
- Gre za obliko zavarovanja z obročnim vplačevanjem premije.
- Gre za obliko zavarovanja, pri katerem zavarovanec prevzema naložbeno tveganje z minimalnim zjamčenim izplačilom.
- Proti plačilu premije krije plačilo dodatne starostne pokojnine poleg pokojnine, do katere je zavarovanec oziroma uživalec pravic upravičen na podlagi obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Sistem dodatnega pokojninskega zavarovanja se je začel postopno razvijati z ustanavljanjem izvajalcev ter odobritvami pokojninskih načrtov, ki so jih predložili v odobritev izvajalci. Pri odobritvah je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve z Agencijo za trg vrednostnih papirjev sodelovalo glede pokojninskih načrtov vzajemnih pokojninskih skladov, z Agencijo za zavarovalni nadzor pa je sodelovalo glede pokojninskih načrtov pokojninskih družb in vzajemnih pokojninskih skladov.

Vrste prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja

- **Individualno zavarovanje** - zavarovanje, v katerega se lahko vključi samostojno vsak posameznik, ki je zavarovanec ali uživalec pravic iz obveznega pokojninskega zavarovanja.
- **Kolektivno zavarovanje** - zavarovanje, v katerega se vključijo posamezniki, ki so zavarovanci ali uživalci pravic iz obveznega pokojninskega zavarovanja, prek delodajalca, ki v celoti ali deloma financira pokojninski načrt. Namen zakona je bil dati večji poudarek kolektivnemu zavarovanju, zato so tudi davčne olajšave precej večje kot pri individualnem zavarovanju.

2.8.2 Izvajalci dodatnega pokojninskega zavarovanja

Zakon kot možne izvajalce pokojninskih načrtov določa:

Pokojninske sklade, ki so lahko po zakonu organizirani kot:

- vzajemni pokojninski skladi,
- pokojninske družbe.

Zavarovalnice, ki lahko izvajajo pokojninski načrt in imajo dovoljenje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja po zakonu, ki ureja zavarovalništvo.

2.8.2.1 Vzajemni pokojninski skladi

Vzajemni pokojninski sklad (VPS) je premoženje, ki je financirano s sredstvi, zbranimi z vplačilom premij prostovoljnega dodatnega zavarovanja oziroma ustvarjenimi z upravljanjem s temi sredstvi, in je namenjeno kritju obveznosti do zavarovancev prostovoljnega dodatnega zavarovanja.

Premoženje VPS mora biti ločeno od premoženja tako osebe, ki je oblikovala pokojninski načrt, kot tudi od premoženja upravljavca vzajemnega pokojninskega sklada, saj je premoženje vzajemnega pokojninskega sklada v lasti članov sklada. Podlaga za določitev solastniškega deleža posameznega zavarovanca na premoženju VPS je število enot premoženja, obračunanih od premij, ki jih je v sklad vplačal zavarovanec, glede na število vseh enot premoženja v obtoku.

Vzajemni pokojninski sklad se lahko oblikuje kot zaprt vzajemni pokojninski sklad ali kot odprt vzajemni pokojninski sklad.

Upravjalci vzajemnega pokojninskega sklada so lahko:

- **zavarovalnice**, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov upravljanja pokojninskih skladov po Zakonu o zavarovalništvu;
- **banke**, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov upravljanja pokojninskih skladov po Zakonu o bančništvu;
- **pokojninske družbe**, ustanovljene po ZPIZ-1 in
- **Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja**.

2.8.2.2 Pokojninski skladi so strašni trik

Donosi dodatnega pokojninskega zavarovanja so še posebej v zadnjih treh letih izredno majhni. Lani nekaj pokojninskih družb ni pokrilo niti inflacije.

Devet pokojninskih skladov, za katere nam je uspelo pridobiti podatke, je lani pridelalo donose med 2,47 in 9,45 odstotka. In če mislite, da ste v tem času vsaj za toliko obogatili svoje premoženje v pokojninskem varčevanju, se motite. Strošek izstopa, davek in dohodnina vam bi pobrali več, kot so upravljavci v tem času za vas ustvarili.

Pičli dobiček vam pobere davčna uprava

Pokojniskim družbam smo postavili vprašanje, koliko bi na zadnji dan lanskega leta dobili izplačano, če bi od 1. januarja 2002 v dodatno pokojninsko varčevanje vlagali 30 evrov na mesec (minimalno obdobje varčevanja je sicer 10 let). V petih letih bi torej za varčevanje namenili 2.160 evrov. Odvisno od uspešnosti upravljavca bi bila formalna vrednost premoženja pri pokojninski družbi med 2.315 evri, kolikor je ustvarila Kapitalska družba, in 2.676 evri pri Probanki. Vendar pa je treba upoštevati, da boste ob izplačilu plačali najprej odstotek izstopnih stroškov in potem še 6,5 odstotka davka od prometa zavarovalnih poslov. Davek sicer odpade, če gre za izplačilo po umrlem. Ob vsem tem je treba upoštevati še vpliv dohodnine, kjer vam bo vaša pokojninska družba odštela 25 odstotkov predhodne akontacije. Dejansko izplačilo bi znašalo od 1.615 do 1.866 evrov. Za primerjavo: če bi v tem času rentno varčevali pri eni izmed slovenskih bank, bi ob upoštevanju vseh stroškov (vključno z dohodnino in davkom na obresti) dobili izplačanih 1.860 evrov. Ob vlaganju sredstev v obvezniški vzajemni sklad KD Bond bi dobili 1.804 evre, če bi bili bolj špekulativni in bi vlagali v sklad KD Galileo, pa bi imeli po odbitku vseh davkov in provizij 2.788 evrov.

Tudi po desetih letih izplačilo manjše od vložene

Izplačani zneski bodo verjetno manjši od vplačanih tudi po desetletnem obdobju, ko boste tudi dejansko lahko zahtevali izplačilo, če boste izpolnjevali pogoje. Pokojniskim družbam smo zastavili tudi to vprašanje, pri tem smo kot predpostavko navedli petodstotno prihodnjo letno donosnost. Ko boste v dodatno pokojninsko varčevanje vlagali več kot deset let, vam ne bo več treba plačati davka od prometa zavarovalnih poslov, in če se bo takrat tudi izteklo pogodbeno obdobje varčevanja, vam ne bo treba plačati niti izstopnih stroškov. Seveda pa na vas ne bo pozabila davčna uprava, zato vam bo odštela 25 odstotkov akontacije dohodnine. Za vplačanih 3.600 evrov boste po plačilu akontacije dohodnine dobili izplačanih od 3.154 do 3.845 evrov.

Varljiva davčna ugodnost

Najbolj zanimivo pri vsem pa je, da je varčevanje v vrednostnih papirjih, vzajemnih skladih in depozitih manj davčno in dohodninsko obremenjeno kot dodatno pokojninsko zavarovanje. Varčevanje v dodatnem pokojninskem zavarovanju lahko sicer uporabite kot davčno olajšavo, vendar morate upoštevati, da boste dohodnino plačali ob izplačilu premije. Morebitna ugodnost je tako samo pričakovan nižji davčni razred ob izplačilu premije. Če pa se odločite za "samostojno" naložbeno varčevanje, boste sicer takoj plačali dohodnino glede na vaš sedanji davčni razred, pozneje pa boste plačali še ustvarjene kapitalske dobičke, kjer velja cedularna obdavčitev (brez vpliva na dohodnino) z zgornjo mejo obdavčitve 20 odstotkov, ki se vsakih pet let še dodatno zniža za pet odstotnih točk.

KAJ NASTANE Z MESEČNIM VLOŽKOM 30 EVROV												
Od 1. januarja 2002 do konca leta 2007 ste vložili 2.160 evrov, do leta 2012 pa boste skupno vložili 3.600 evrov												
	POKOJNINSKA DRUŽBA A	BANKA KOPER	GENERALI	ABANKA VPA	PRVA POKOJNINSKA DRUŽBA		ZAVAROVALNICA TRIGLAV	KAPITALSKA DRUŽBA	PROBANKA	RENTNO VARČEVANJE	KD BOND	KD GAULEO
			LEON 2	AM	KS 3	KS 4		KVPS		BANČNI DEPOZIT		
Ob upoštevanju dohodnine												
Vrednost premoženja 31. 12. 2007	2.592,60	2.584,07	2.604,93	2.592,12	2.485,65	2.470,42	2.432,00	2.315,68	2.676,59	1.902,84	1.835,57	2.993,74
Izplačilo 31. 12. 2007	1.768,35	1.801,57	1.816,11	1.807,18	1.732,95	1.722,34	1.681,61	1.614,45	1.866,07	1.860,41	1.803,23	2.787,68
Izplačilo 31. 12. 2007 za primer smrti	1.925,01	1.938,67	1.934,16	1.924,65	1.845,60	1.834,29	1.790,91	1.742,49	1.987,37			
Vrednost premoženja 31. 12. 2012	4.803,00	4.668,99	4.737,33	4.688,00	5.179,15	5.199,61	4.480,00	4.205,07	4.794,00			
Izplačilo 01. 01. 2012	3.566,23	3.501,74	3.553,00	3.536,00	3.845,52	3.831,01	3.326,40	3.154,48	3.595,50			
Če vpliv dohodnine izpustimo												
Vrednost premoženja 31. 12. 2007	2.592,60	2.584,07	2.604,93	2.592,12	2.485,65	2.470,42	2.432,00	2.292,75	2.676,59	2.537,32	2.447,42	3.991,66
Izplačilo 31. 12. 2007	2.410,02	2.402,09	2.421,48	2.409,58	2.310,60	2.296,45	2.242,14	2.152,02	2.488,10	2.480,55	2.404,31	3.716,91
Izplačilo 31. 12. 2007 za primer smrti	2.566,67	2.558,23	2.578,66	2.566,20	2.460,79	2.445,72	2.387,88	2.315,68	2.649,82			
Vrednost premoženja 31. 12. 2012	4.803,00	4.668,99	4.737,33	4.688,00	5.179,15	5.199,61	4.480,00	4.205,07	4.794,00			
Izplačilo 01. 01. 2012	4.754,97	4.668,99	4.737,33	4.688,00	5.127,36	5.108,01	4.435,20	4.205,97	4.794,00			

Slika 4: Kaj nastane z mesečnim vložkom 30 €

LIPNIK, Karel in SMREKAR, Tanja. 2008. V: Finance, 14. 1. 2008

Prav tako članek avtorja Karla Lipnika, ki je bil objavljen dne, 14.1.2008 v strokovni reviji Finance govori o tem, da varčevanje v pokojninskih skladih ni namenjeno bogatenju, ampak je tisti zadnji steber samopomoči, ki bo slovenskim plebejcem na stara leta omogočil za silo dostojno življenje. S tega vidika je torej osnovna naloga pokojninskih družb, da realno ohranijo vloženo premoženje varčevalcev. Dokler je inflacija v Sloveniji padala in so se obrestne mere nižale, je bilo pokojninskim družbam razmeroma lahko ustvarjati sicer skromen, a vendar realno pozitiven donos premoženja. Zaradi nižanja obrestnih mer so se namreč dvigale cene obveznic in drugih dolžniških vrednostnih papirjev, ki so glavna premoženja pokojninskih skladov. Lanski dvig obrestnih mer pa je postavil pokojninske družbe v položaj, ko je bilo treba donos doseči z majhnim "vzvodom", ki ga imajo v bolj špekulativnih naložbah. Ob vrtoglavi rasti cen delnic v Sloveniji to vseeno ne bi smela biti prevelika težava. A glej ga zlomka. Skoraj polovica skladov je padla na prvem resnejšem testu in ni ji uspelo ustvariti niti 5,6-odstotnega donosa, koliko je znašala lanska inflacija.

Še hujša pa je ugotovitev, da je za mirno starost bolje kot v pokojninskih skladih varčevati na banki. Z eno samo izjemo so namreč pokojninski skladi v zadnjih petih letih ustvarili manj, kot če bi rentno varčevali v kateri izmed slovenskih bank.

Ti nizki donosi pa morajo biti zadosten razlog, da država razmisli o svoji pokojninski politiki.

Navidezna dohodninska olajšava je le trženjska poteza vlade, s katero si je lažje zagotovila zelo ugodne pogoje zadolževanja. V državnih vrednostnih papirjih je zdaj približno pol milijarde evrov premoženja pokojninskih skladov. Lahko si samo mislim, kakšen nasmeh ima finančni minister, ko ugotavlja, da državljani praktično brezobrestno financirajo državo. Po izplačilu premij bo namreč država pobrala dohodnino, ki jo je prej blagohotno odložila, in to skupaj s pičlim ustvarjenim dobičkom, ki ga pomenijo predvsem plačane obresti (državnih) obveznic.

Nikakor nočem dajati potuhe skladom, a če država dejansko hoče razviti dodatni pokojninski steber za večjo socialno varnost državljanov, bi lahko nekoliko bolj razmišljala o bolj konkretnih, ne samo navideznih davčnih spodbudah. In to ne samo za pokojninska, ampak tudi za druge oblike varčevanja.

Hude konkurence med pokojninskimi skladi zdaj ni in tudi zaradi lobistično razdeljenega trga so malo verjetni premiki varčevalcev k uspešnejšim skladom. Ne nazadnje ima najslabše donose ravno Kadov sklad. Glavna ugodnost, ki jo imajo zdaj varčevalci v pokojninskih skladih, je predvsem kruto statistično dejstvo, da bo večina na stara leta zaradi nižjih dohodkov padla v nižji davčni razred. Ampak, draga gospoda, prosim vas lepo! Ali resno mislite, da si, ob verjetnem zlomu pokojninskega in zdravstvenega sistema, na stara leta želim biti še reven, da bom imel kaj koristi od dodatne pokojnine?

Slika 5: Razmišljajoči upokojenec

2.8.2.3 Pokojninske družbe

Pokojninska družba je pravna oseba (za razliko od VPS) in je v bistvu **specializirana oblika zavarovalnice**, ki se od splošnih zavarovalnic razlikuje po naslednjem:

- organizirana mora biti kot delniška družba,
- pokojninska družba lahko opravlja samo zavarovalne posle prostovoljnega dodatnega zavarovanja,
- pokojninska družba mora imeti (razen v prvem letu) najmanj 15 tisoč zavarovancev.

Pokojninska družba lahko opravlja **samo dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja**, kar pomeni:

- zbiranje premij prostovoljnega pokojninskega zavarovanja in vodenje osebnih računov zavarovancev,
- upravljanje s premoženjem pokojninske družbe,
- izplačevanje pokojninske rente,
- upravljanje z zaprtimi in odprtimi vzajemnimi pokojninskimi skladi.

V Delu je bil prikazan graf povprečne bruto in neto plače v Sloveniji in pojasnjeno usklajevanje pokojnin in drugi prejemkov z rastjo povprečne bruto plače.

Lani izplačana povprečna bruto plača je znašala 1.285 evrov in je bila za 5,9 odstotka višja od povprečne mesečne bruto plače, izplačane v letu 2006. Ker so se pokojnine ob novembrski uskladitvi lani povišale za dva odstotka, se te po formuli iz zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju zvišujejo za 3,8 oziroma za 3,2 odstotka, je pojasnil Kuhelj.

Najnižja pokojninska osnova se je zvišala s 476 na 495 evrov, najvišja pokojninska osnova pa s 1.906 na 1.906 na 1.979 evrov. Državna pokojnina je višja za 16 evrov in od januarja znaša 165 evrov. Transferji se bodo z januarjem povišali za 3,6 odstotka.

Slika 6: Povprečna plača v Sloveniji
V: DELO, 18. 2. 2008. Povprečna plača v Sloveniji.

2.9 Kritična ocena Inštituta za ekonomske raziskave

2.9.1 Za starost bo treba seči precej globlje v žep

Članek z naslovom Za starost bo treba seči precej globlje v žep, ki je bil objavljen na spodaj navedenem viru opozarja na dejstvo, da so časi, ko so bile pokojnine iz obveznega pokojninskega zavarovanja edini dohodek upokojencev, s katerim so lahko brezskrbno uživali jesen življenja, so mimo.

Zaposleni, ki danes prejema 100 enot plače, bo leta 2025 prejemal pokojnino v višini 48,8 % plače (Raziskava IER, 2006).

Slovenski moški, star 35 let, s povprečno plačo 734 € bi moral za pokojnino, kot bi jo dobil danes, dodatno vsak mesec doplačati 100,2 € njegova vrstnica z enako plačo pa okoli 54,2 €. To je nekajkrat več, kot vplačujeta sicer.

Zdaj povprečna premija za dodatno pokojninsko zavarovanje znaša okoli 36 evrov. Če bi ob upokojitvi želeli pokojnino, primerljivo s trenutno ob polni delovni dobi, bi morala biti premija že zdaj do štirikrat višja. To v najnovejši raziskavi za Prvo pokojninsko družbo ugotavlja Inštitut za ekonomska raziskovanja (IER).

Moški v najnižjem dohodkovnem razredu z okoli 320 evrov mesečne neto plače, ki bi se upokojil leta 2025, bi moral od letos do svoje upokojitve na mesec privarčevati okoli 122 evrov, da bi si zagotovil dodatno pokojnino do višine pokojnine po letos veljavnih pogojih. Ob omenjenem izračunu so na IER predpostavili, da bi država omejila izplačila za obvezno pokojnino (prvi pokojninski steber) na deset odstotkov bruto domačega proizvoda (BDP). Če te omejitve ne bi bilo, bi moral omenjeni moški vplačevati na mesec 44 evrov. Vendar pa bi to pomenilo precej večje breme za javne finance in posledično davkoplačevalce.

Kaj svetuje 35 let starim prihodnjim upokojencem direktor IER Boris Majcen? "*Sam ne bi računal le na državo. Treba je dodatno varčevati ali si zagotoviti neko premoženje, ki ga bodo prihodnji upokojenci lahko izkoristili po upokojitvi. Križem rok ne gre sedeti. Pravice se namreč zmanjšujejo že po zdaj veljavni zakonodaji,*" pravi Majcen. Posameznik, ki se upokoji zdaj, namreč dobi 63,5 odstotka svoje pokojninske osnove. Medtem ko bo posameznik, ki se bo upokojil leta 2025, po zdaj veljavnih pogojih dobil le še dobrih 56 odstotkov svoje pokojninske osnove, ki je povprečje neto plač v 18 najboljših zaporednih letih.

Po izračunih, pripravljenih po Majcnovem modelu, pa bo še slabše ženskam. Te se namreč lahko hitreje upokojijo kot moški. Če bo hotela imeti 35-letnica z lansko povprečno neto plačo (176 tisoč tolarjev oziroma 734 evrov) ob upokojitvi tako visoko pokojnino, kot bi jo imela danes (63,5 odstotka plače), bi morala varčevati precej več kot njen enako star moški kolega. Ta bi namreč moral dati mesečno na stran 100 evrov, ženska pa 154 evrov. Pri izračunu smo upoštevali petodstotno donosnost pokojninskega sklada in omejitve države za izplačilo obveznih pokojnin na 10 odstotkov BDP. Če bi naša 35-letnica na mesec zaslužila tisoč evrov, bi morala za prej omenjeno pokojnino mesečno nameniti 137 evrov moški oziroma 209 evrov ženska.

Koliko bo moral posameznik varčevati, je seveda odvisno od želja po višini pokojnine in od države, ki bo lahko določila odstotek BDP, ki ga bo v prihodnje namenila za pokojnine.

Slika 7: Evrski kovanci

V: http://ajda.blog.siol.net/files/2006/12/evro_kovanci_v_roki_1_show.jpg

Zasledili smo tudi članek z naslovom Prejemki bodočih upokojencev bodo drugačni, objavljen na spodaj navedenem spletnem naslovu, ki prav tako opozarja, da bo struktura dohodkov bodočih upokojencev nedvomno drugačna od strukture dohodkov današnjih upokojencev.

Pretežni del današnjih upokojencev prejema praviloma le eno vrsto dohodka, in sicer pokojnino iz obveznega pokojninskega zavarovanja. Le-te pa bodo v prihodnosti bistveno nižje od današnjih in ne bodo omogočale mirne in udobne starosti.

Izpad dohodka ob upokojitvi lahko nadomestimo le z varčevanjem v aktivni dobi življenja. Med različnimi oblikami varčevanja za pokojnino je najboljša oblika **prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje**, ki ga z visokimi davčnimi olajšavami stimulira država.

Šele, ko zavarovanec v celoti izkoristi davčne olajšave, ki mu jih država poklanja (5,844 % bruto plače posameznika), je primerno razmišljati še o drugih, bolj tveganih in davčno nestimulativnih oblikah varčevanj in zavarovanj.

V pokojninski piramidi so prikazane različne oblike varčevanj za pokojnino. Na dnu piramide se nahajajo smiselne in dostopnejše oblike, višje pa so predstavljene bolj tvegane in manj primerne oblike varčevanj za pokojnino.

V višje prikazane oblike varčevanj v piramidi se je smiselno premikati le, v kolikor ste že vključeni v spodnje oblike varčevanj.

Slika 8: Pokojninska piramida

V: www.prva.net/pokojninska_reforma.asp?FolderId=111

2.10 Cene domov za starejše

2.10.1 Dom za starejše od 390 do 880 evrov na mesec

Zaradi staranja prebivalstva v Sloveniji se izjemno povečuje povpraševanje po bivanju v domovih za starejše občane. Ti so nabito polni, čakalne dobe pa izjemno dolge.

V domovih za upokojence je po Sloveniji nastanjenih več kot 16 tisoč starejših prebivalcev, le nekaj manj pa jih še čaka na prosto posteljo. Premožensko stanje ne vpliva na pravico do sprejema v dom, saj ta ob izpolnjevanju osnovnih pogojev pripada vsakomur. Pogoji za sprejem so na splošno povsod enaki. Sprejemajo državljane in tujce s stalnim prebivališčem v Sloveniji, starejše od 65 let, ki zaradi starosti, bolezni in socialnih razmer niso sposobni za popolnoma samostojno življenje.

Pogoj za sprejem v dom je pisna prošnja s potrebnimi dokazili, nato pa odloča komisija, ki prosilca uvrsti na čakalni seznam. Domovi po Sloveniji so polno zasedeni, zato so čakalne vrste zelo dolge; zlasti v Ljubljani in Mariboru, kjer je prosilcev celo več, kot jih v tem mestu trenutno biva v domovih za upokojence.

Čakalne dobe sicer ni mogoče natančno določiti, saj je zelo veliko različnih kategorij oskrbe, ki niso zamenljive, razlikujejo pa se tudi potrebe prosilcev. Lahko je od enega meseca dni pa tudi do več let. Odvisna je od čakalne vrste, stalnega bivališča in zdravstvenega stanja prosilca, od vrste oskrbe, ki jo potrebuje, od spola in razpoložljivega primernege mesta, ki se sprostijo le ob odhodu ali smrti stanovanca. Najkrajše čakalne dobe so za moške, ki potrebujejo osnovno oskrbo, najdlje pa morajo čakati dementni starostniki za varovani oddelek, ženske za negovalni oddelek, zakonski pari in tisti, ki želijo takoj v enoposteljno sobo.

Stanovalci so razvrščeni v štiri različne kategorije oskrbe. Merilo je količina potrebne pomoči, na podlagi katere se oblikuje cena v skladu s posebnim pravilnikom. Cena je odvisna še od bivalnega standarda, opreme, dodatnih storitev, morebitne dietne prehrane. Osnovna cena se določi glede na osnovni standard. Cene za višje kategorije oskrbe pa izračunajo tako, da ceno osnovne oskrbe povišajo za višino dodatka za pomoč in postrežbo, prilagojeno tipu sobe. Stanovalec krije stroške bivanja in oskrbe sam z lastnimi sredstvi ali s pomočjo svojcev, če nima dovolj sredstev. Zakoniti zavezanci za to so njegovi otroci, partner oziroma osebe, ki so z uporabnikom sklenile pogodbo o preživljanju. Če tudi teh oseb ni ali niso plačilno sposobne, o oprostitvi plačila storitev, ki je lahko delna ali v celoti, odloča pristojni center za socialno delo, prek katerega se izpelje postopek za pomoč pri doplačilu iz proračuna matične občine ali plačilu občine v celoti, če prosilec nima sredstev.

Slika 9: Upokojenca

V: <http://www.helpingseniors.ca/images/couple.gif>

■ Cene bivanja v domovih za starejše občane, zmogljivosti, število čakajočih in čakalne dobe

	CENA NA MESEC (V EUR)*	ZMOGLJIVO- STI**	ŠTEVILO ČAKAJOČIH***	ČAKALNA DOBA
DOMOVI ZA STAREJŠE PO OBMOČNIH ENOTAH ZZSZ				
CELJE			1.658	
Dom ob Savinji Celje - JS	395-760	241	390	/
Zdravišče Laško, Dom starejših - ZS, koncesija	548-912	165	97	povprečno 6 mesecev
Dom upokojencev Potzela - JS	383-748	407	160	/
Lambrehtov dom Slovenske Konjice - JS	392-757	312	9	/
Dom starejših Šentjur - JS	428-793	199	68	ni možno definirati
Dom upokojencev Šmarje pri Jelšah - JS	414-791	197	353	povp. 6 mesecev-1 leto
Dom Nine Pokom Grmovače, Žalec - JP	592-788	240	139	/
Špessov dom Vojnik (Contracto stariše, d. o. o.) - ZS, koncesija	500-844	170	208	1 mesec-več let
Zavod Sv. Rafaela Vransko - ZS, koncesija	528-888	42	181	ne morejo oceniti
Pegazov dom, Rogaška Slatina (PE, Comett domovi, d. o. o.) - ZS, koncesija	561-824	129	53	3 mesece-1 leto
KOPER			741 (ocena)	
Obalni dom upokojencev Koper - JS	403-767	206	233	nekaj mesecev-nekaj let
Dom starejših občanov Ilirska Bistrica - JK	446-709	231	151	nekaj mesecev-1,5 leta
Dom upokojencev Izola - JS	387-642	236	101	6 mesecev-več let
Dom upokojencev Postojna - JS	388-810	153	40	/
Talita Kum zavod Postojna - ZS, koncesija	372-627	40	28	težko ocenijo
Dom upokojencev Sežana - JS	/	191	136	/
Socialno-varstveni zavod Dutovlje - JP	/	169	52	/
Dom Danica, d. o. o., Šmarje	1.000-1.200	40	/	/
KRANJ			1.774	
Dom upokojencev Kranj - JS	416-691	210	630	/
Dom upokojencev dr. Franceta Bergeja Jesenice - JS	382-654	192	199	/
Dom starejših občanov Predvor - JS	404-659	/	487	/
Dom dr. Janka Benedika Radovljica - JS	406-761	209	204	nad 18 mesecev
Dom Petra Uzaerja Trzin - JS	405-770	174	129	1-1,5 let
Center slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka - JP	394-710	212	125	/
KRŠKO			581	
Dom starejših občanov Krško - JS	450-827	212	118	5-12 mesecev
Dom upokojencev in oskrbovancev Impoljca - JK	641-963	260	55	/
Dom upokojencev Brežice - JS	/	118	114	/
Dom upokojencev Sevnica - JS	/	/	46	/
Tubarjev dom upokojencev Loka pri Židanem Mostu - JS	374-747	223	48	/
LJUBLJANA			6.546 (ocena)	
Dom starejših občanov Ljubljana Bežigrad - JS	411-/-	228	466	1-5 let
Dom upokojencev center Tabor - Poljane - JS	409-773	505	641	/
*Enota: Dom Poljane	409-773	/	/	/
Dom starejših občanov Ljubljana Moste - Polje	/	/	/	/
Dom starejših občanov Ljubljana Šiška - JS	/	230	468	1,5-3 leta
Dom starejših občanov Ljubljana Vič - Rudnik, Bokalce - JS	/	378	716	/
*Enota: Kolezija - JS	/	192	670	/
Dom starejših občanov Fužine - JS	/	/	398	/
Posebni socialnovarstveni zavod Prizma Ponikve - JS	383-670	120	4	/
Dom upokojencev Domžale - JS	429-670	167	414	okoli 1 leto za občane
Dom starejših občanov Grosuplje - JS	382-746	177	40	/
Dom starejših Hrastnik - JS	443-808	124	12	povp. 6 mesecev
Dom upokojencev Jožeta Primožiča Miklavža Idrija - JS	297-652	130	259	do 1 leto
*Enota: Spodnja Idrija - JK	297-652	148	18	do 1 leto
Dom za starejše občane Bor (PE, Socialno varstveni zavod Vitadom), Črni Vrh nad Idrijo - ZS, koncesija	589-844	139	111	/

Dom starejših občanov Kamnik - JS	407-772	223	251	nekaj mesecev-nekaj let
Dom starejših občanov Kočevje - JS	390-755	171	30	več mesecev
Dom Tisje Šmartno pri Ljubli - JS	400-765	525	159	1-3 leta
Dom starejših Logatec - JS	427-791	163	168	nekaj mesecev-več let
Dom Marije in Marte Karitas, Logatec - JS, koncesija	/	/	64	/
Center starejših Mečvode (PE, Deos, d. d.) - ZS, koncesija	571-936	197	354	1-2 leti
Center starejših Cerknica (PE, Deos, d. d.) - JS, koncesija	540-905	157	97	6 mesecev-2 leti
Dom počitka Mengeš - JS	394-758	225	204	/
Dom upokojencev Franc Salamon Trbovlje - JS	/	195	49	/
Dom upokojencev Vrhnika - JS	/	225	313	/
Dom starejših občanov Polde Eberl-Jamski, Izlake - JS	389-753	187	62	1 mesec-2 leti
Dom starejših Horjul (Velo, d. o. o.) - ZS, koncesija	/	105	34	1-1,5 let
Zavod sv. Terezije, dom starejših na Vidmu, Videm Dobropole - koncesija	/	73	/	6 mesecev-1 leto
MARIBOR			1.656 (ocena)	
Dom upokojencev Danice Vogrinc Maribor - JS, JK	/	635	790	/
*Enota: Tabor, Maribor	/	200	/	/
Dom starejših občanov Tezno, Maribor - JS	420-784	200	314	/
Sončni dom (Družba za storitve, d. o. o.), Maribor - ZS, koncesija	553-918	160	130	3 mesece-namaj 1 leto
Dom starejših Idila, Jarenina - ZS, koncesija	523-888	165	36	3 mesece-1 leto
Dom upokojencev Ptuj - enota Murešinci, Gorišnica - JS	351,60./	470	228	do 5 mesecev
Center za starejše občane Ormož - ZS, koncesija	453,00./	153	3	nekaj mesecev-1,5 leta
Dom dr. Jožeta Potrča Poljčane - JS	388-752	295	116	povprečno 6 mesecev
Zavod Hrastovec - Trata - JP	695-825	/	39	/
MURSKA SOBOTA			342	
Dom starejših Rakičan, Murska Sobota - JS	382-675	295	182	1-15 mesecev
*Enota v Svetem Junju, Rogateci	587-966	35	/	/
Dom starejših Lendava - JS	365-742	158	116	povprečno 3-13 mesecev
Dom starejših občanov Gornja Radgora - ZS	/	/	2	/
Dom starejših občanov Ljutomer - JS	401-664	150	36	1 mesec-1 leto
Dom Lukavci, Križevci pri Ljutomeru - ZS	566-676	298	6	/
NOVA GORICA			887 (ocena)	
Dom upokojencev Nova Gorica - JS	394-649	230	466	6 mesecev-1 leto
Dom upokojencev Gradšče, Dornberk - JS	/	146	64	/
Dom starejših občanov Ajdovščina - JS	/	151	33	/
Dom upokojencev Podbrdo - JS, JK	/	152	224	/
*Enota: Dom upokojencev Tolmin - JS	/	152	0	/
*Enota: Petrovo Brdo, Podbrdo - JK	/	152	/	/
Tarzis, d. o. o., Renče - koncesija	/	60	/	/
NOVO MESTO			646 (ocena)	
Dom starejših občanov Novo mesto - JS	398-775	360	348	1-2 leti
Dom starejših občanov Črnomelj - JS	393-763	205	165	/
Dom počitka Metlika - JS	387-764	174	53	/
Dom starejših občanov Trebnje - JS	/	146	80	/
Penzion Šreča, Šmarješke Toplice - koncesija	/	/	/	/
RAVNE NA KOROŠKEM			609	
Koroški dom starostnikov, Dravograd - JS	373-737	272	176	1-6 mesecev
Zavod Čebeta, dnevno varstvo Karitas, Dom Sv. Eme Šentjanž - ZS, koncesija	428-768	21	9	1 leto ali več
Center starejših Gornji Grad (PE, Deos, d. d.) - ZS, koncesija	499-863	155	84	3-6 mesecev
Dom starejših na Fari, Prevalje - JS	423-788	190	115	1 mesec-več let
Dom za varstvo odraslih Velenje - JS	392-757	190	225	/
			15.240 (ocena)	

Vsi odnosi na upravitelje, ki zve za posle vsaki dve leti izvedejo razpisno, in sicer na domove, op: nekateri nam niso odgovorili na klic, ker niso več spletni strani. / - ni vrtar/vego področja. * - name vključuje vsi ostali bivalni standardi, ki jih dopolnjuje naša in razpisna komisija pri razpisu. (S) - razpisni obdobje. ** - brez podatkov. *** - po podatkih skupnih socialnih zavodov na dan 5. 2. 2008. JS - javni zavod za starejše, ZS - zasebni dom s koncesijo, JK - javni konvencionalni zavod, JP - javni poslovni zavod.

2.11 Kako v pokoj pri petinpetdesetih

Za tridesetletnike, ki so pripravljeni na mesec odvajati nekaj sto evrov, je upokojitev pri petinpetdesetih povsem uresničljiva, pomembno pa je, da znesek povečujejo v skladu z inflacijo.

Kakšen portfelj mora imeti približno 30 let stara oseba, ki se želi upokojiti čez 25 let? Koliko sredstev mora imeti? Kako naj jih razprši in na kaj mora biti še posebej pozorna? To so vprašanja, ki smo jih postavili trem finančnim svetovalcem.

Andreja Koritnik, finančna svetovalka, pojasnjuje, da imajo vsi, ki se želijo upokojiti in prejemati prihodke izključno od svojega portfelja do konca življenja, na voljo dve strategiji. Prva in lažja je ta, da ima že na voljo razmeroma veliko kapitala, ki ga nameni za investiranje, čez 25 let pa si prične izplačevati tako imenovano večno mesečno dedno rento samo iz tekočih donosov od investicij. Vsem tistim, ki pri tridesetih še nimajo privarčevanih sredstev, pa svetuje, da si določijo znesek, ki ga bodo mesečno varčevali in ga vsako leto zvišali za stopnjo inflacije. "Višina je odvisna od tega, kako velik kapital potrebujete, da vam ta regenerira pasivni prihodek, in kakšne finančne instrumente boste uporabljali za plemenjenje kapitala. Za takšno strategijo so sprva primerne volatilne naložbe, v letih pred upokojitvijo pa je smiselno kapital preseliti v bolj stabilne naložbe in tako onemogočiti velike izgube. Določen del naložb naj ostane v delnicah ali delniških skladih, saj lahko ti instrumenti poskrbijo za dodaten odstotek pri donosu celotnega kapitala."

Višina sredstev odvisna od potreb

Višina sredstev je odvisna od potreb posameznika, pravi Koritnikova. "Tudi če pri 30 še nimate privarčevanih sredstev, imate pa solidne prihodke, lahko v 25 letih privarčujete milijon evrov, vendar morate vsak mesec naložiti okoli 850 evrov. Marsikomu zadoščajo nižji zneski - z mesečnim vložkom 200 evrov v 25 letih ob povprečni letni 10-odstotni donosnosti lahko privarčujete 250 tisoč evrov. Če vam uspe kapital še naprej plemeniti po enaki stopnji, si lahko izplačujete malo manj kot dva tisoč evrov na mesec, glavnica pa se nominalno ohranja še naprej."

Koritnikova opozarja, da mora biti vlagatelj ves čas fleksibilen, spremljati dogajanje na trgih in slediti novim naložbenim možnostim ter posledično temu prilagajati svoj portfelj.

Z upokojitvijo se določeni stroški povečajo

Mateja Jesenek, finančna svetovalka iz podjetja I-svetovanje, priporoča, naj vlagatelj sestavo portfelja vedno prilagaja svoji pripravljenosti za tveganje in razmeram na trgih kapitala. "Pri tridesetletniku naj bi najmanj 70 odstotkov portfelja pomenile delniške naložbe, vendar se lahko ta odstotek tudi zmanjša v korist manj tveganih naložb. Pet do sedem let pred predvideno upokojitvijo pa bi morali sredstva iz tveganih naložb postopoma preusmerjati v manj tvegane naložbe.

Višina potrebnih sredstev je odvisna od stopnje črpanja portfelja in življenjske dobe vlagatelja. Višji kot sta, več sredstev potrebujemo. Do petodstotno letno črpanje iz portfelja načeloma ne pomeni nevarnosti, da bi denarja predčasno zmanjkalo. Ne smemo pozabiti, da se z upokojitvijo življenje ne konča in da se določeni stroški takrat celo povečajo."

V prvih letih večje, pozneje manjše tveganje

Samo Lubej, neodvisni finančni svetovalec iz družbe Finančni center, sklepa, da je oseba, ki se želi upokojiti 10 let pred običajnim rokom, pripravljena prevzeti precej tveganja. "Za prvih 15 do 20 let bi bil zanjo najprimernejši agresivnejši delniški portfelj. Skoraj polovico portfelja bi sestavljale globalne delniške naložbe, približno 20 odstotkov bi bilo naložb v bolj dinamične trge, 10 odstotkov v perspektivnejše panoge, 10 v druge dinamične in dolgoročno donosnejše naložbe (Private Equity, Hedge in podobne). Preostalo (5 do 20 odstotkov) bi morala oseba imeti v konservativnejših oblikah, odvisno seveda od razmer na trgu. Ne izključujem tudi naložb v nepremičnine, ki bi lahko bile financirane s finančnim vzvodom. Povprečen letni donos, ki bi ga želeli doseči, bi bil 12 odstotkov. Pet do deset let pred upokojitvijo bi začeli denar seliti v nekoliko bolj umirjene naložbe. To so lahko vzajemni skladi, ko se nabere dovolj denarja (50 tisoč evrov in več), pa tudi individualno upravljanje."

Znesek je treba povečevati v skladu z inflacijo

Predpostavimo, da si želi oseba prejemati tisoč evrov pokojnine glede na današnjo kupno moč, razmišlja Lubej. "Če to uskladimo s štiriodstotno letno inflacijo, bo morala imeti čez 25 let na voljo 2 665 evrov mesečno, da si bo zagotovila enako kupno moč. Če bi ta oseba želela prejemati tako imenovano večno rento v takšnem znesku ob zmernem tveganju, bi za to potrebovala 533 tisoč evrov. Davčnega bremena nismo upoštevali. Ob danih predpostavkah bi morala oseba varčevati približno 300 evrov na mesec, znesek pa bi morala vsako leto povečati za štiri odstotke, v skladu z inflacijo."

Ne izpostavljajte se naložbam z enakim tveganjem

Tako Lubej kot preostali dve finančni svetovalki opozarjajo, da mora posameznik paziti predvsem na to, da se naložbeno ne izpostavi preveč naložbi ali naložbam z enakimi ali podobnimi naložbenimi tveganji, Lubej pa dodaja, da naj vlagatelj končne naložbene odločitve raje zaupa profesionalcem. "Ob tem mora zdravo živeti, da bo lahko čim dlje koristil dodatno pokojnino, in se zavedati, da je treba uživati tudi na poti do cilja," končuje Samo Lubej.

ŠALAMUN, Andreja. 2007. V: Finance, 29. 10. 2007

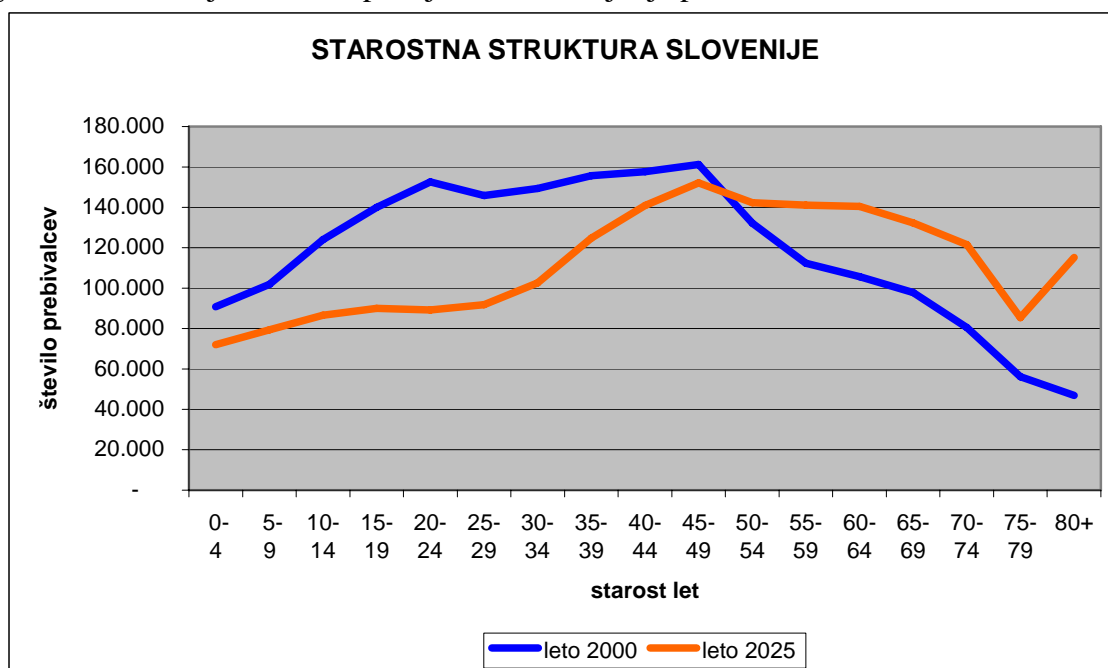
Slika 10: Upokojenec na klopi

V: http://www2.arnes.si/~osljvv1s/img/dravlje_starejsi/IMG_9023.JPG

2.12 Pokojninsko zavarovanje do leta 2025

2.12.1 Velja za generacijo zaposlenih

O višini bodočih pokojnin je bilo že precej napisanega. Pogosto so bila to več ali manj ugibanja, nekatera zelo zaskrbljujoča, le redka ohrabrujoča. Vsa izhajajo iz dejstva, da se prebivalstvo kot posledica manjše rodnosti in podaljševanja življenja stara. Leta 1960 je bilo v Sloveniji 100.000 upokojencev, danes jih je preko 500.000.

Slika 11: Starostna struktura Slovenije za zaposlene

Gornji graf prikazuje starostno strukturo Slovencev v letu 2000 in njeno napoved za leto 2025¹. V letu 2000 je bilo 81% prebivalcev mlajših od 60 let, po napovedih pa jih bo mlajših od 60 let leta 2025 le še 69%. Število prebivalcev starejših od 60 let se bo do leta 2025 iz 387.000 povišalo na skoraj 600.000. V istem obdobju pa se število prebivalcev starih od 20 do 60 let znižalo za 182.000.

	leto 2000	leto 2025	sprememba
mlajši od 60 let	81%	69%	-12%
starejši od 60 let	386.900	594.711	207.811
stari od 20 do 60 let	1.167.072	984.924	(182.148)

Zaradi staranja prebivalstva se bo povečalo število upokojencev iz 482.000 v letu 2000² na 690.000 v letu 2025. Zniževalo se bo tudi število zaposlenih, to je vplačnikov v sistem obveznega pokojninskega zavarovanja. Teh je v letu 2000 bilo 790.000. Število zaposlenih bo, ob upoštevanju povečevanja stopnje zaposlenosti do leta 2025 upadlo iz 790.000 na 690.000.

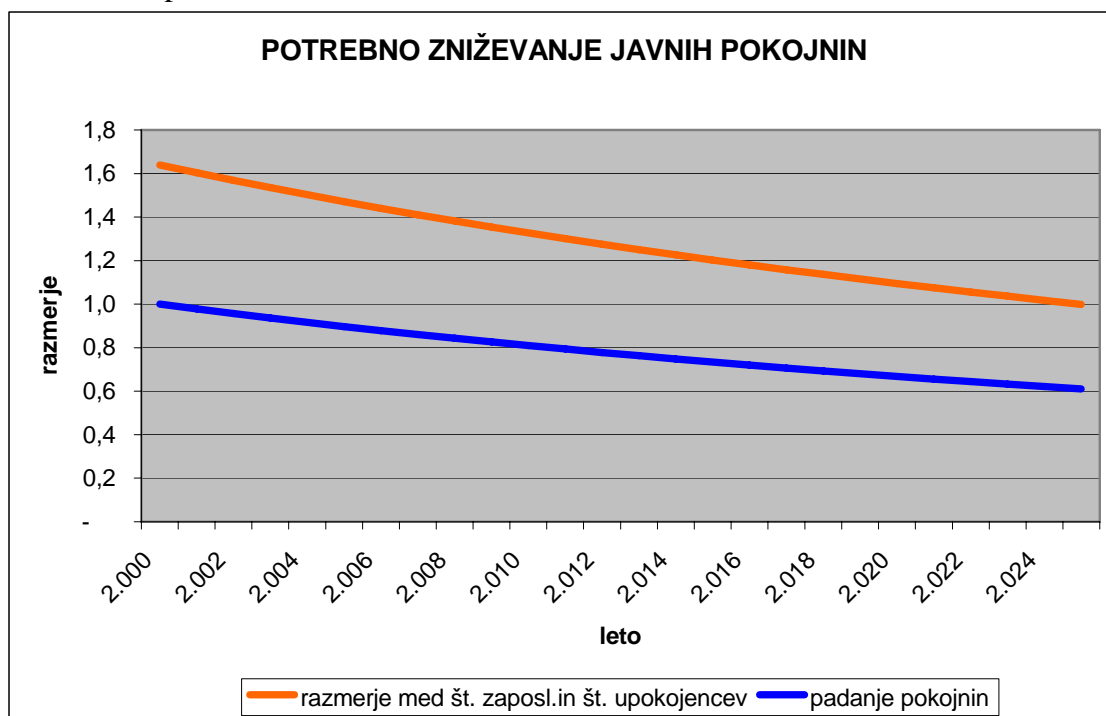
¹ vir U.S. Census Bureau

² vir ZPIZ

	leto 2000	leto 2025	sprememba
zaposleni - zavarovanci	790.000	689.447	(100.553)
upokojenci	482.000	689.811	207.811

Število upokojencev bo leta 2025 preseglo število zaposlenih.

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ) je javna pokojninska blagajna, ki mesečno zbira prispevke delodajalcev in zaposlenih in jih tekoče porablja za izplačilo pokojnin. Skupna prispevna stopnja znaša 24,35%. Zbrani prispevki so v letu 2004 zadostovali za 68% odhodkov ZPIZ³, preostanek pa je zagotovila država iz proračuna. Ugodno razmerje med številom upokojencev in številom zaposlenih je pogoj za delovanje javnega pokojninskega zavarovanja. Priporočena meja znaša en upokojenec na najmanj 2,5 zaposlenega. V Sloveniji je navedeno razmerje v letu 1984 znašalo 1 : 3, v letu 2004 pa le še 1 : 1,5. Spodnji graf prikazuje, da se bo sedanje neugodno razmerje do leta 2025 poslabšalo na 1 : 1.

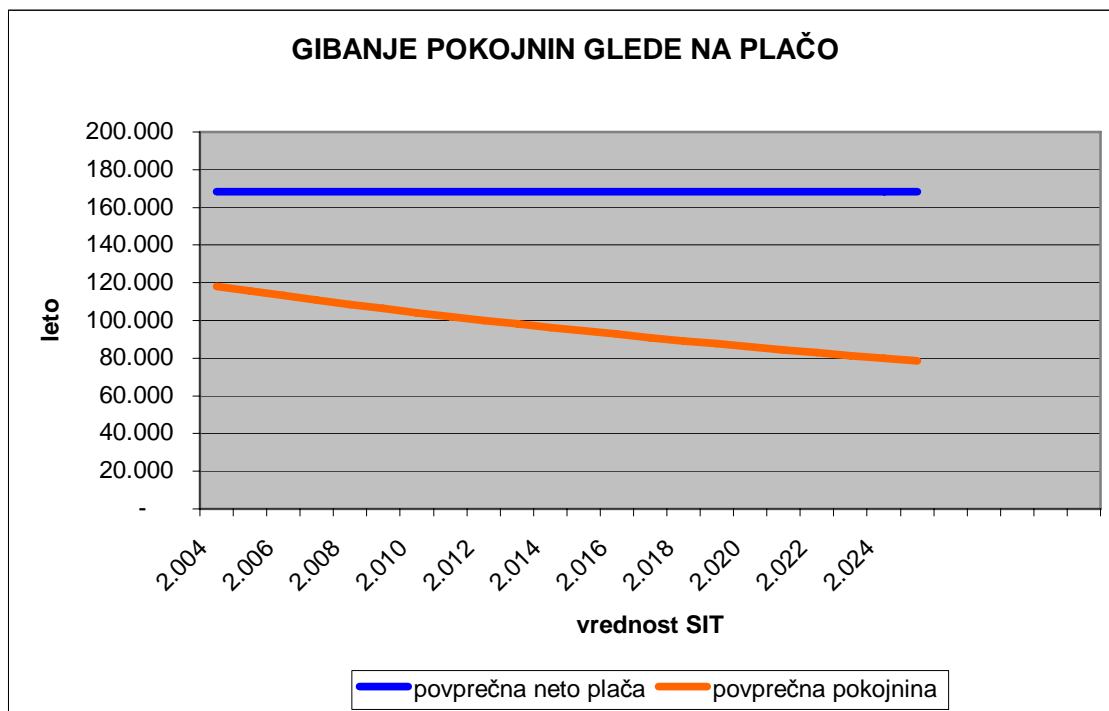
Slika 12: Potrebno zniževanje javnih pokojnin

Zniževanje razmerja med številom upokojencev in številom zaposlenih vodi v povečevanje obremenitve gospodarstva ali zmanjševanje javnih pokojnin. Visoka davčna obremenitev dela in že dolgo obljubljeni ukinitvi davka na plače pomenita, da je zmanjševanje javnih pokojnin edina vzdržna rešitev.

	leto 2004	leto 2025
razmerje med št. zaposl.in št. upokojencev	1,50	1,00
padanje pokojnin glede na leto 2000	92%	61%
razmerje med pokojnino in plačo	70%	47%
višina javne pokojnine	117.999	78.519

Če želimo ohraniti enako obremenitev gospodarstva se bodo morale javne pokojnine v obdobju do leta 2025 znižati na 61% višine iz leta 2000. V letu 2004 je povprečna starostna pokojnina znašala 70,2% povprečne neto plače. Za ohranitev enake obremenitve gospodarstva bo starostna pokojnina v letu 2025 lahko znašala le 47% povprečne neto plače. V absolutnem znesku se bo morala povprečna starostna pokojnina iz 117.999 SIT izplačanih v letu 2004 znižati na 79.000 SIT izplačanih v letu 2025.

Izračuni kažejo, da dvig upokojitvene starosti na 61 let za ženske in 63 let za moške ter znižanje odstotka za odmero starostne pokojnine sprejet v letu 2000 dolgoročno ne bo zadostoval. Bodoče pokojnine, ki jih lahko zagotovi javni pokojninski sistem v Sloveniji bodo znatno nižje. Pojavlja se vprašanje ali bo vzpostavljeno dodatno pokojninsko zavarovanje s sedanjo višino davčne olajšave lahko nadomestilo izpad.

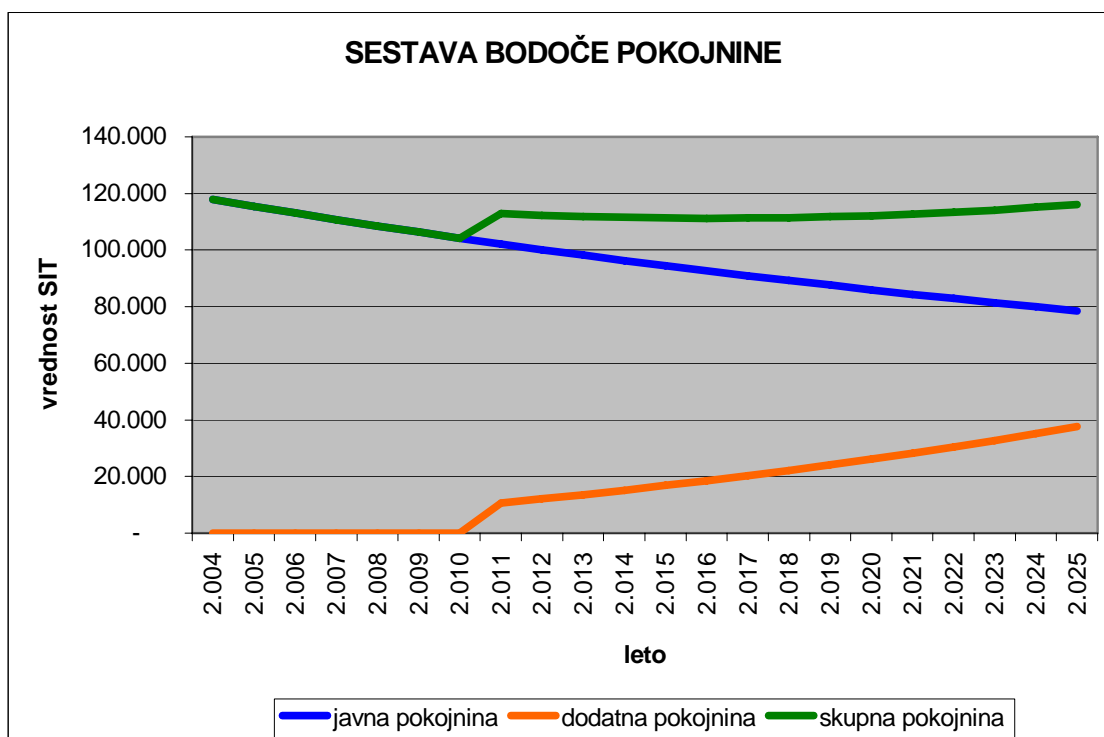

Slika 13: Gibanje pokojnin glede na plačo

Dodatno pokojninsko zavarovanje z davčno olajšavo je bilo omogočeno z letom 2001. Davčna olajšava znaša 5,844% bruto plače zavarovanca. Povprečna maksimalna premija z davčno olajšavo za leto 2004 bi tako znašala 15.000 SIT. Graf na naslednji strani prikazuje gibanje višine javne in dodatne pokojnine, ki bi nastala v primeru vplačevanja navedene premije.

	leto 2004	leto 2025
višina javne pokojnine	117.999	78.519
dodatna pokojnina s premijo 5,844% BOD	-	37.685
skupna pokojnina	117.999	116.204

V primeru pristopa k dodatnemu pokojninskemu zavarovanju v letu 2001 in vplačevanju maksimalne mesečne premije, ki je deležna davčne olajšave bi skupna starostna pokojnina, kot seštevek javne in dodatne pokojnine v letu 2025 znašal 116.000 SIT kar je v primerjavi z letom 2004, ko je povprečna javna pokojnina znašal 118.000 SIT ugodno. Izračun predpostavlja povprečen letni realni 5% donos za celotno obdobje.

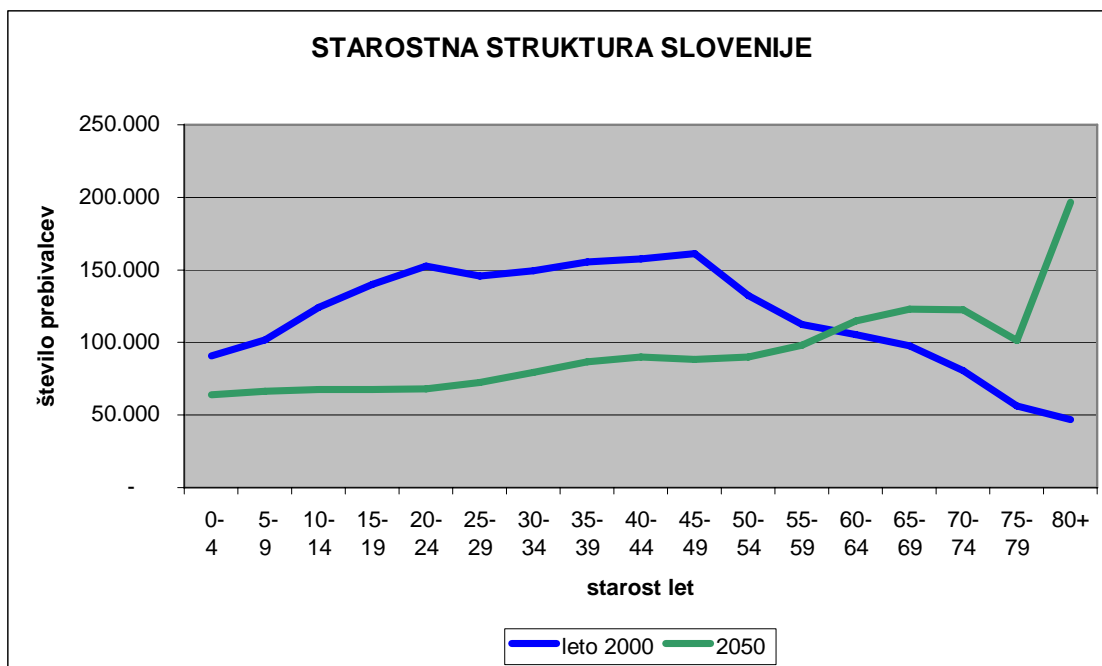
Slika 14: Sestava bodoče pokojnine za zaposlene

Lahko zaključimo, da je dodatno pokojninsko zavarovanje z vplačanimi premijami v višini davčne olajšave sposobno nadomestiti upad javnih pokojnin sedanjim zaposlenim. Ker pa vemo, da so sedanje povprečno vplačane premije za dodatno pokojninsko zavarovanje nižje od maksimalne višine davčne olajšave (5,844% bruto plače), ter da znaten del zaposlenih tega zavarovanja še nima, bi morali čimprej poiskati način dodatnega pokojninskega zavarovanja še nezavarovanih delavcev in dvigniti premije do višine davčne olajšave.

2.12.2 Velja za generacijo novozaposlenih in bodočih zaposlenih

Povprečna starost zaposlenega v Sloveniji znaša 42 let, upokojil se bo okoli leta 2025. Ne smemo pa zanemariti, da celotno zaposlitveno obdobje znaša 40 let. Na višino pokojnine mlade generacije bodo tako odločujoče vplivala demografska gibanja po letu 2025.

Slika 15: Starostna struktura Slovenije za novo zaposlene in bodoče zaposlene

V primerjavi z letom 2000, se bo po napovedih⁴ starostna struktura Slovencev do leta 2050 dramatično spremenila. Celotna populacija se bo iz 2 milijonov znižala na 1,6 milijona. Število prebivalcev starejših od 60 let se bo povečalo na 660.000.

	leto 2000	leto 2050	sprememba
mlajši od 60 let	81%	59%	-22%
starejši od 60 let	386.900	658.661	271.761
stari od 20 do 60 let	1.167.072	672.946	(494.126)

Še bolj dramatična pa je napoved upada števila prebivalcev starih med 20 in 60 let. Njihovo število se bo skoraj prepolovilo.

	leto 2000	leto 2050	sprememba
zaposleni – zavarovanci	790.000	567.312	(222.688)
upokojenci	482.000	753.761	271.761

Razmerje med številom zaposlenih in upokojencev bo upadlo na 0,75.

⁴ vir U.S. Census Bureau

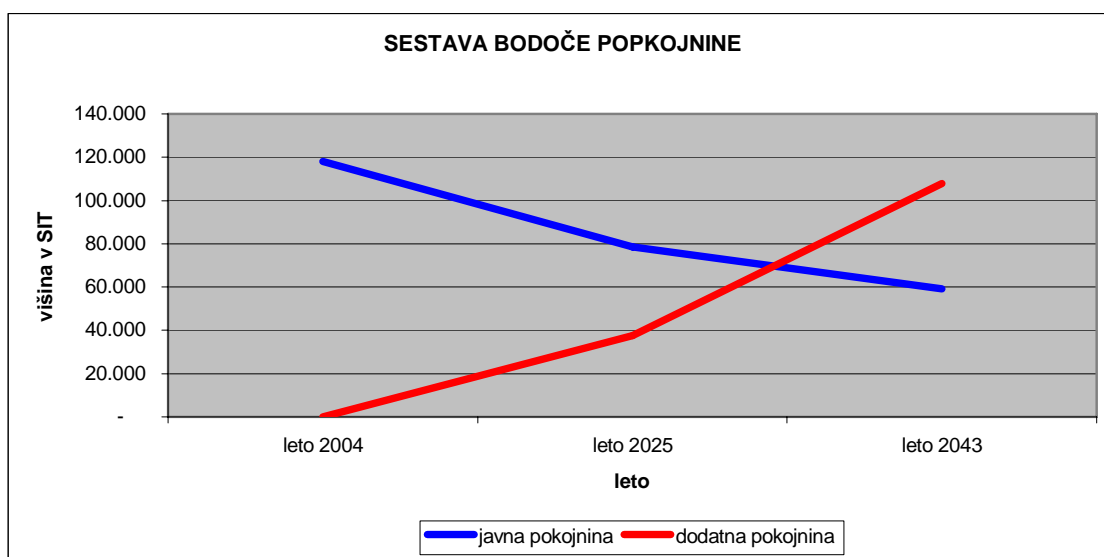

	Leto 2004	let 2050
razmerje med št. zaposl.in št. upokojencev	1,50	0,75
padanje pokojnin	92%	46%
razmerje med pokojnino in plačo	70%	35%
višina javne pokojnine	117.999	59.128

V primeru enake obremenitve gospodarstva bodo javne pokojnine temelječe na sedanjem sistemu med generacijske izmenjave dosegale le še 35% plače. Socialna varnost po upokojitvi bo iz sedanje pretežne skrbi države prešla v pretežni meri na skrb posameznika.

	let 2004	let 2025	let 2043
višina javne pokojnine	117.999	78.519	59.128
dotatna pokojnina na 5,844%	-	37.685	107.752
skupna pokojnina	117.999	116.204	166.880

Ob predpostavki ugodnega dolgoročnega donosa in vplačevanja maksimalne premije z davčno olajšavo, lahko dodatno pokojninsko zavarovanje uspešno nadomesti izpad javne pokojnine tudi mladim, novo zaposlenim delavcem.

Slika 16: Sestava bodoče pokojnine za novo zaposlene in bodoče zaposlene

Država je skrb (strošek) za primerno pokojnino mladim že v celoti prepustila, ni pa jih razbremenila obveznosti tekočega financiranja upokojencev. Znatno del uspešnih slovenskih podjetij je že prevzel financiranje dodatnega pokojninskega zavarovanja svojih zaposlenih, enako je storila država za svoje uslužbence. Mnogo večjo skrb za pokojnino svojih zaposlenih so do sedaj izrazili delodajalci kot zaposleni sami in njihove stanovske organizacije. Očitno se zadnji še vedno ne zavedajo ključnih demografskih sprememb, ki se dogajajo ter računajo na »socialno državo«.

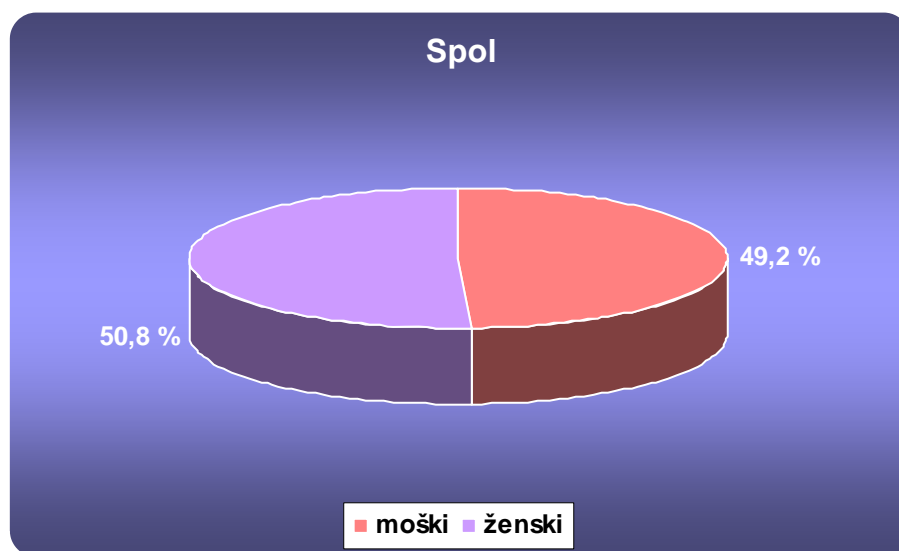
V: www.kurator.si/slo/storitve/pokojnine%201.doc

3 PRAKTIČNI DEL

3.1 Analiza rezultatov anketnega vprašalnika za Slovenijo

1. Struktura vseh anketiranih glede na spol

Vsebina	Število	Delež
moški	128	49,2 %
ženski	132	50,8 %
Skupaj	260	100 %

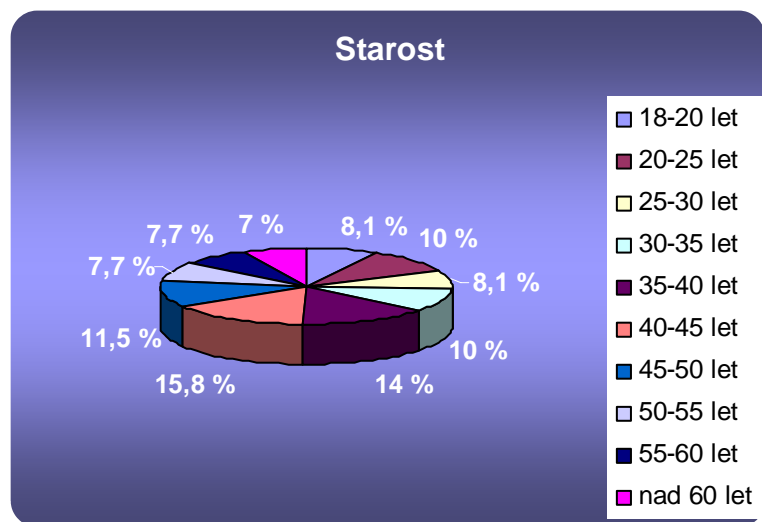
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 1

Analiza podatkov je pokazala, da je od vseh anketirancev 49,5 % moških in 50,5 % žensk.

2. Struktura vseh anketiranih glede na starost:

Vsebina	Število	Delež
18-20 let	21	8,1%
20-25 let	26	10%
25-30 let	21	8,1%
30-35 let	26	10%
35-40 let	37	14%
40-45 let	41	15,8%
45-50 let	30	11,5%
50-55 let	20	7,7%
55-60 let	20	7,7%
nad 60 let	18	7%
Skupaj	260	100%

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 2

15,8 % anketirancev je bilo starih od 40 do 45 let.

14 % anketirancev od 35 do 40 let.

11,5 % anketirancev od 45 do 50 let.

10 % anketirancev od 20 do 25 let in 30 do 35 let.

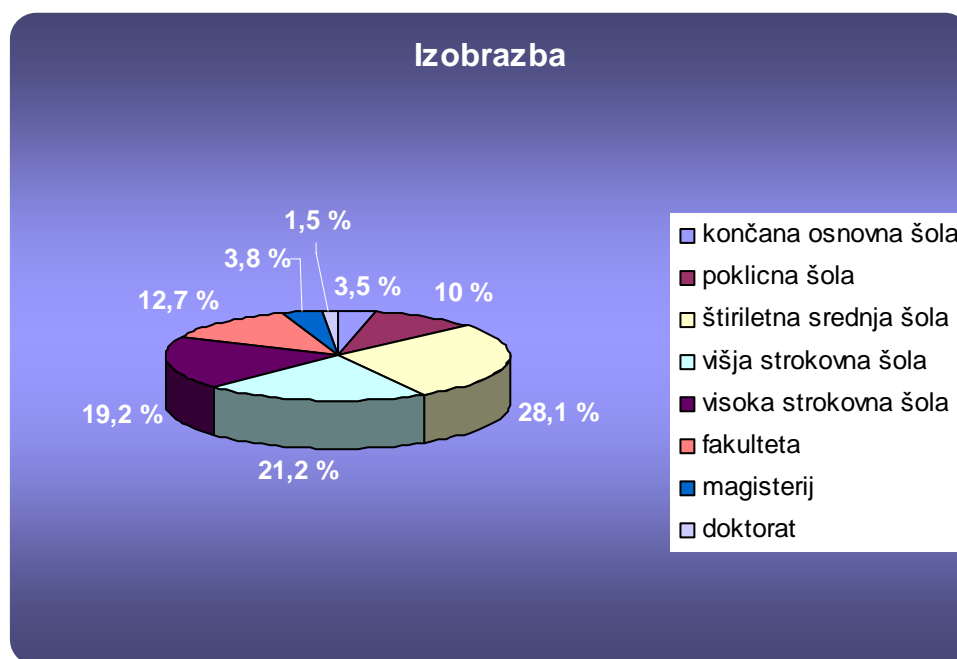
8,1 % anketirancev od 18 do 20 let in 25 do 30 let, enak delež

7,7 % anketirancev je starih od 50 do 55 let in od 55 do 60 let, ter

7 % anketirancev je starih nad 60 let.

3. Struktura vseh anketiranih glede na izobrazbo:

Vsebina	Število	Delež
končana osnovna šola	9	3,5 %
poklicna šola	26	10 %
štiriletna srednja šola	73	28,1 %
višja strokovna šola	55	21,2 %
visoka strokovna šola	50	19,2 %
fakulteta	33	12,7 %
magisterij	10	3,8 %
doktorat	4	1,5 %
Skupaj	260	100 %

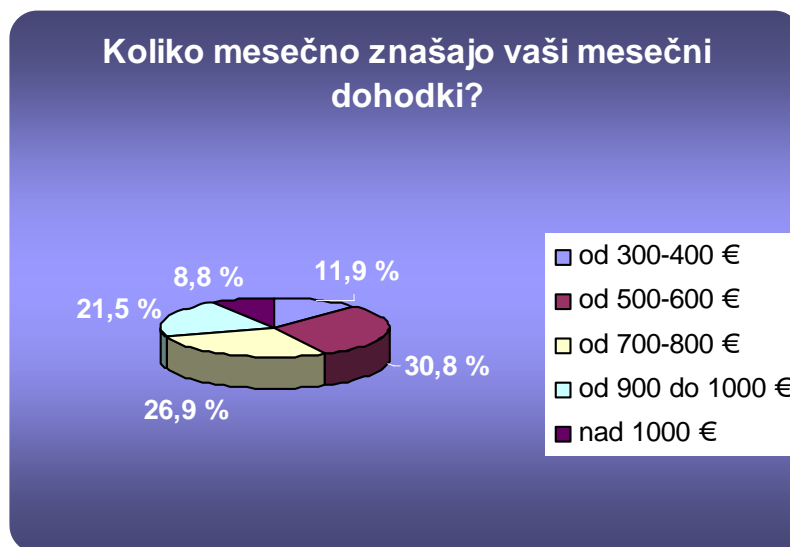
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 3

28,1 % anketirancev ima končano štiriletno srednjo šolo, 21,2 % anketiranih višjo strokovno šolo, 19,2 % vprašanih visoko strokovno šolo, 12,7 % anketiranih ima končano fakulteto, 10 % anketirancev ima končano poklicno šolo, 3,8 % anketirancev ima magisterij, 3,5 % vprašanih ima končano osnovno šolo ter 1,5 % anketirancev ima dokončan doktorat.

4. Struktura vseh anketiranih glede na povprečne mesečne dohodke

Vsebina	Število	Delež
od 300-400 €	31	11,9 %
od 500-600 €	80	30,8 %
od 700-800 €	70	26,9 %
od 900 do 1000 €	56	21,5 %
nad 1000 €	23	8,8 %
Skupaj	260	100 %

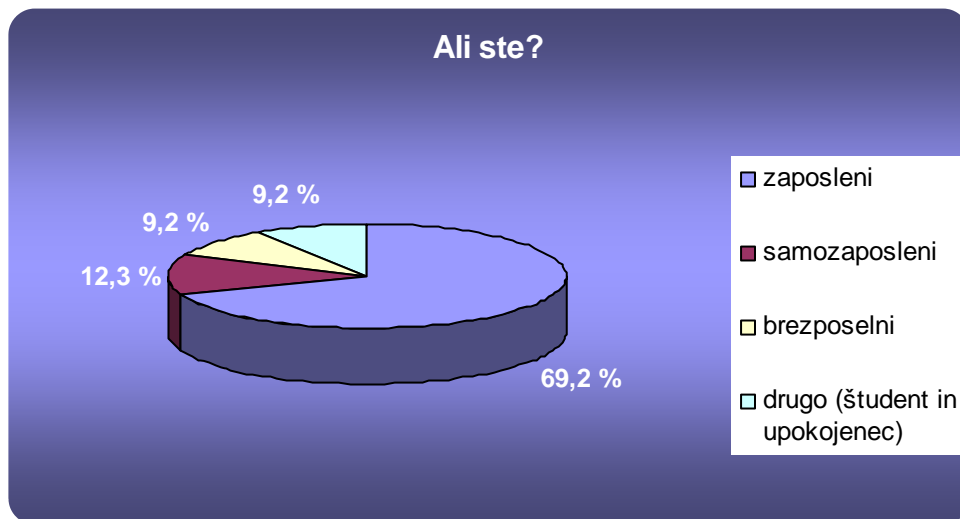
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 4

Iz grafa je razvidno, da ima 30,8 % vprašanih od 500-600 € mesečnega dohodka, 26,9 % vprašanih ima od 700-800 € dohodka, 21,5 % anketirancev ima od 900-1000 € mesečnega dohodka, 11,9 % vprašanih ima od 300-400 € mesečnega dohodka ter 8,8 % anketirancev ima nad 1000 € mesečnega dohodka.

5. Ali ste?

Vsebina	Število	Delež
zaposleni	180	69,2 %
samozaposleni	32	12,3 %
brezposelni	24	9,2 %
drugo (študent in upokojenec)	24	9,2 %
Skupaj	260	100 %

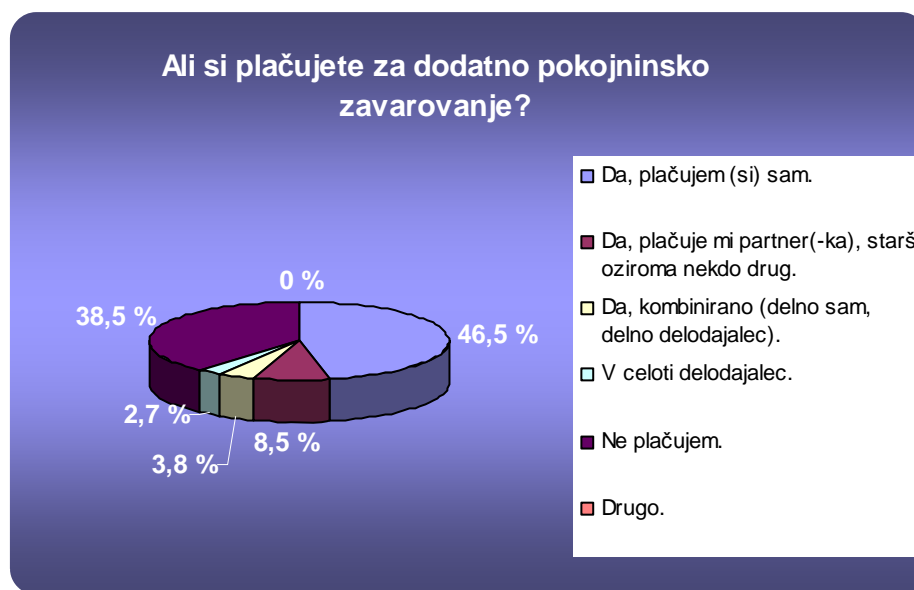
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 5

69,2 % anketirancev je zaposlenih, 12,3 % vprašanih je samozaposlenih, 9,2 % anketirancev je brezposelnih ter 9,2 % vprašanih je študentov in upokojencev.

6. Ali (si) plačujete za dodatno pokojninsko zavarovanje?

Vsebina	Število	Delež
Da, plačujem (si) sam.	121	46,5 %
Da, plačuje mi partner(-ka), starši oziroma nekdo drug.	22	8,5 %
Da, kombinirano (delno sam, delno delodajalec).	10	3,8 %
V celoti delodajalec.	7	2,7 %
Ne plačujem.	100	38,5 %
Drugo.	0	0,0 %
Skupaj	260	100%

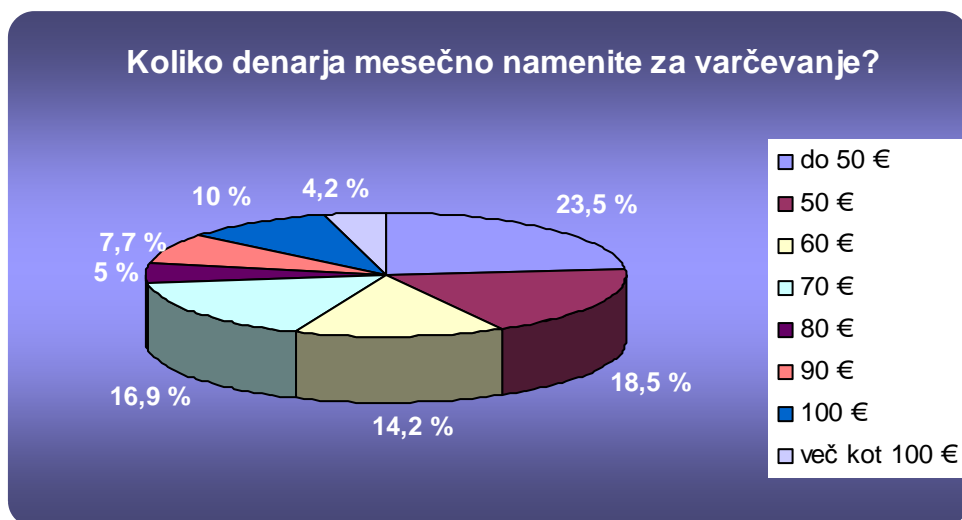
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 6

46,5 % anketirancev si plačuje za dodatno pokojninsko zavarovanje, 8,5 % vprašanim plačuje partner(-ka), starši oziroma nekdo drug za dodatno pokojninsko zavarovanje, 3,8 % anketirancev si delno plačujejo sami, delno pa jim plačuje delodajalec, 2,7 % vprašanim plačuje v celoti delodajalec za dodatno pokojninsko zavarovanje, kar 38,5 % anketirancev si pa ne plačuje za dodatno pokojninsko zavarovanje.

7. Koliko denarja mesečno namenite za varčevanje?

Vsebina	Število	Delež
do 50 €	61	23,5 %
50 €	48	18,5 %
60 €	37	14,2 %
70 €	44	16,9 %
80 €	13	5 %
90 €	20	7,7 %
100 €	26	10 %
več kot 100 €	11	4,2 %
Skupaj	260	100 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 7

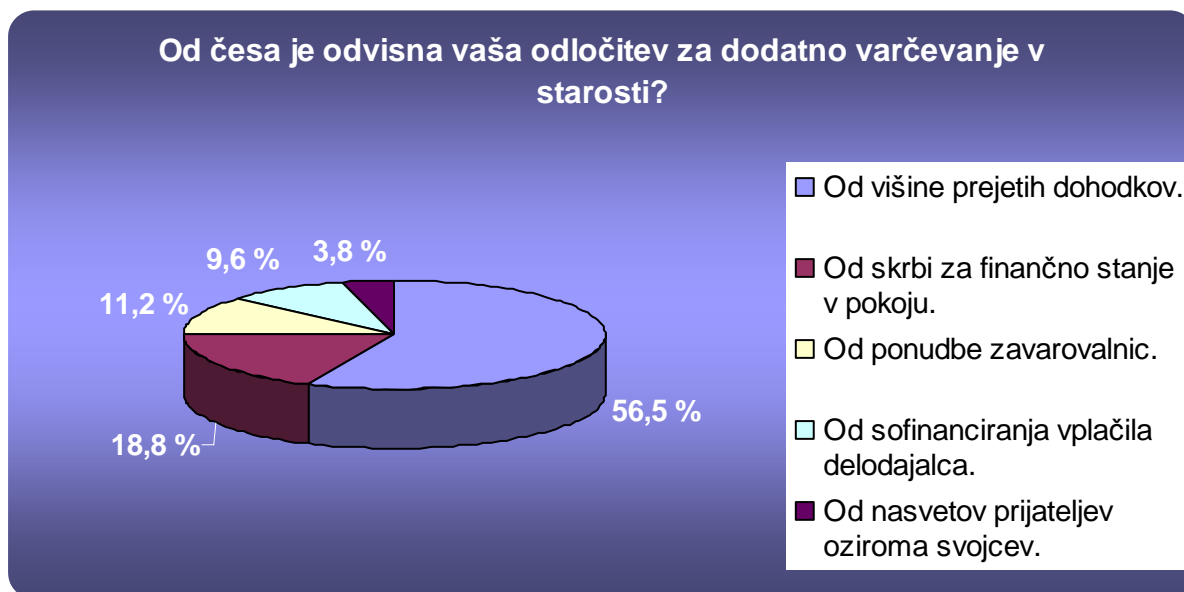
Največ (23,5 %) vprašanih mesečno namenijo za varčevanje do 50 €, 18,5 % vprašanih 50 €, 16,9 % jih nameni za varčevanje 70 €, 14,2 % vprašanih mesečno namenijo 60 € za varčevanje, 10 % vprašanih namenijo za mesečno varčevanje 100 €, 7,7 % vprašanih namenijo

90 € za varčevanje na mesec, 5 % vprašanih namenijo mesečno za varčevanje 80 € ter najmanj (4,2 %) vprašanih za mesečno varčevanje namenijo več kot 100 €

8. Od česa je odvisna vaša odločitev za dodatno varčevanje v starosti?

Vsebina	Število	Delež
Od višine prejetih dohodkov.	147	56,5 %
Od skrbi za finančno stanje v pokoju.	49	18,8 %
Od ponudbe zavarovalnic.	29	11,2 %
Od sofinanciranja vplačila delodajalca.	25	9,6 %
Od nasvetov prijateljev oziroma svojcev.	10	3,8 %
Skupaj	260	100 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

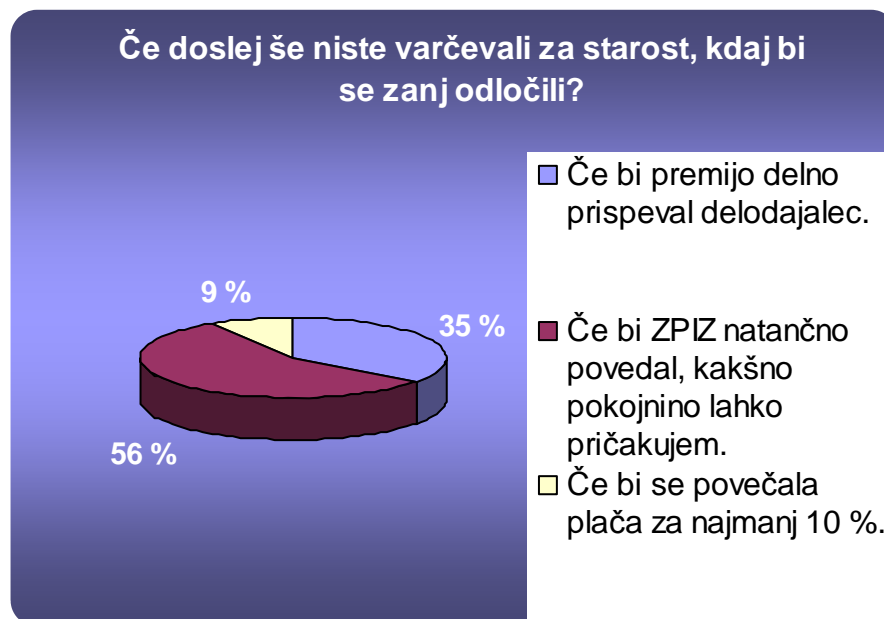
Graf 8

56,5 % anketiranih se odloča za dodatno varčevanje na podlagi višine prejetih dohodkov. 18,8 % se jih odloča na podlagi skrbi za finančno stanje v pokoju. 12,2 % anketiranih na podlagi ponudb zavarovalnic. 9,6 % vprašanih na podlagi sofinanciranja delodajalca za dodatno varčevanje v starosti, ter samo 3,8 % anketiranih se za dodatno varčevanje odloča na podlagi nasvetov prijateljev oziroma svojcev.

9. Če doslej še niste varčevali za starost, kdaj bi se zanj odločili?

Vprašanje se nanaša na tiste anketirance, ki so odgovorili, da ne plačujejo za dodatno pokojninsko zavarovanje, teh pa je bilo 100 (40%).

Vsebina	Število	Delež
Če bi premijo delno prispeval delodajalec.	35	35 %
Če bi ZPIZ natančno povedal, kakšno pokojnino lahko pričakujem.	56	56 %
Če bi se povečala plača za najmanj 10 %.	9	9 %
Skupaj	100	100 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 9

Največ, kar 56 % vprašanih, ki doslej še niso varčevali za starost bi se zanj odločili, če bi ZPIZ natančno povedal, kakšno pokojnino lahko pričakujejo, 35 % vprašanih bi se odločili zanj, če bi premijo delno prispeval delodajalec ter 9 % vprašanih bi začelo varčevati, če bi se jim plača povečala za najmanj 10 %.

10. Kdaj se boste odločili za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje?
Vprašanje se je nanašalo na tiste anketirance, ki so odgovorili da ne plačujejo za dodatno pokojninsko zavarovanje.

Vsebina	Število	Delež
Med 20. in 30. letom.	10	10 %
Med 30. in 40. letom.	41	41 %
Med 40. in 50. letom.	31	31 %
Po 50. letu.	5	5 %
Se ne bom odločil/-a.	13	13 %
Skupaj	100	100 %

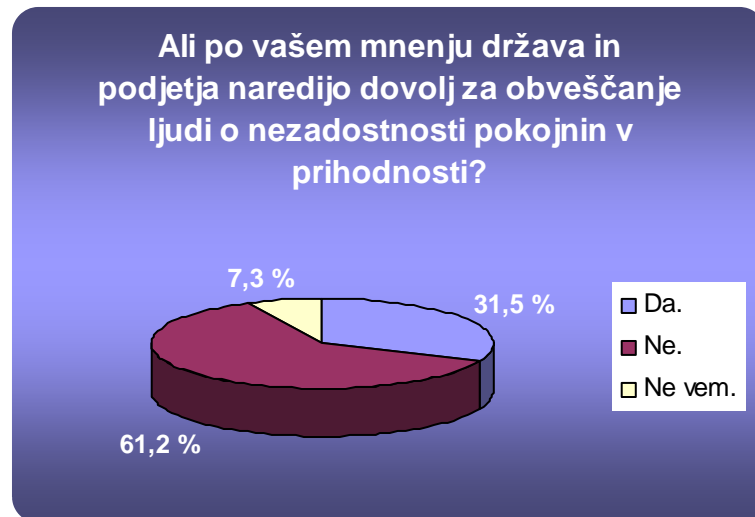
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 10

41 % anketirancev se bo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje odločilo med 30. in 40. letom, 31 % vprašanih so bo odločilo zanj med 40. in 50. letom starosti, 10 % anketirancev se bo zanj odločilo med 20. in 30. letom ter 5 % vprašanih se bo odločilo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje nad 50. letom, ter 13 % anketirancev se za dodatno pokojninsko zavarovanje ne bo odločilo

11. Ali po vašem mnenju država in podjetja naredijo dovolj za obveščanje ljudi o nezadostnosti pokojnin v prihodnosti?

Vsebina	Število	Delež
Da.	82	31,5 %
Ne.	159	61,2 %
Ne vem.	19	7,3 %
Skupaj	260	100 %

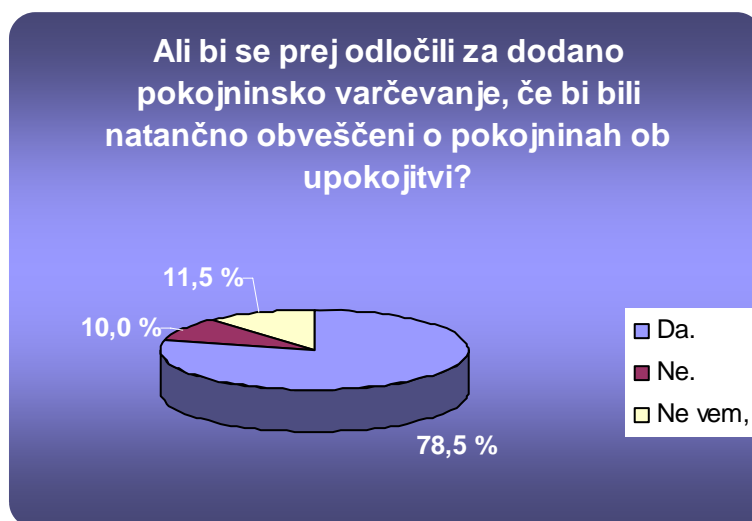
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 11

Večina vprašanih (61,2 %) vprašanih je mnenja, da država in podjetja ne naredijo dovolj za obveščanje ljudi o nezadostnosti pokojnin v prihodnosti, 31,5 % vprašanih menijo, da je obveščanje zadostno ter 7,3 % vprašanih pa se ni opredelilo.

12. Ali bi se prej odločili za dodatno varčevanje, če bi bili natančno obveščeni o pokojninah ob upokojitvi?

Vsebina	Število	Delež
Da.	204	78,5 %
Ne.	26	10 %
Ne vem,	30	11,5 %
Skupaj	260	100 %

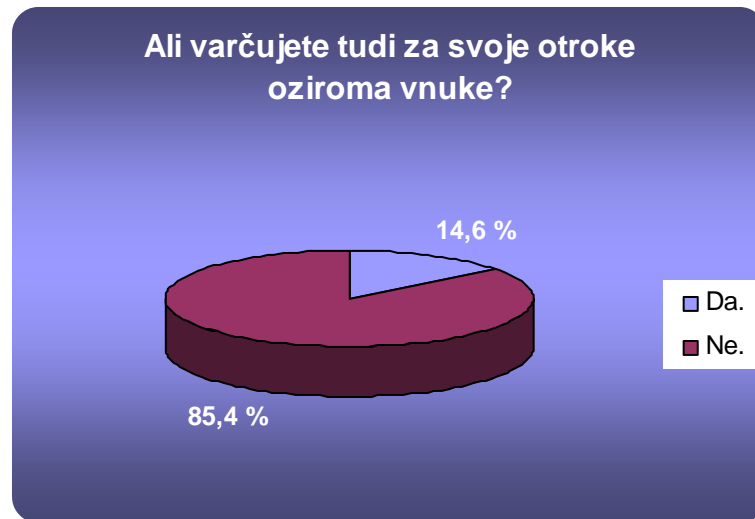
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 12

Večina vprašanih, kar je 78,5 % anketirancev, bi se prej odločilo za dodatno pokojninsko varčevanje, če bi bili natančno obveščeni o pokojninah ob upokojitvi, 11,5 % anketirancev se ni opredelilo, 10 % anketirancev pa se ne bi odločilo za dodatno pokojninsko varčevanje, če bi bili natančno obveščeni o pokojninah ob upokojitvi.

13. Ali varčujete tudi za svoje otroke oziroma vnuke?

Vsebina	Število	Delež
Da.	38	14,6 %
Ne.	222	85,4 %
Skupaj	260	100 %

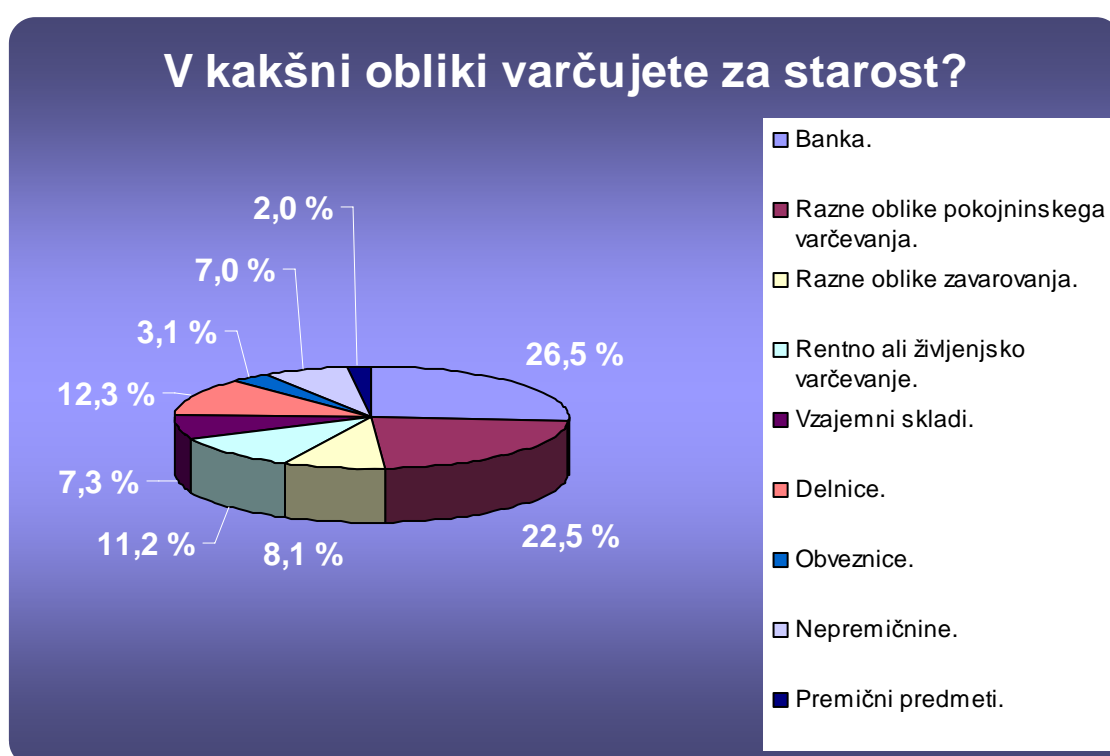
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 13

Le 14,6 odstotka vprašanih pa jih varčuje za svoje otroke, medtem ko 85,5 odstotka vprašanih tega ne počne.

14. V kakšni obliki varčujete za starost?

Vsebina	Število	Delež
Banka.	69	26,5 %
Razne oblike pokojninskega varčevanja.	59	22,5 %
Razne oblike zavarovanja.	21	8,1 %
Rentno ali življenjsko varčevanje.	29	11,2 %
Vzajemni skladi.	19	7,3 %
Delnice.	32	12,3 %
Obveznice.	8	3,1 %
Nepremičnine.	18	7 %
Premični predmeti.	5	2 %
Skupaj	260	100 %

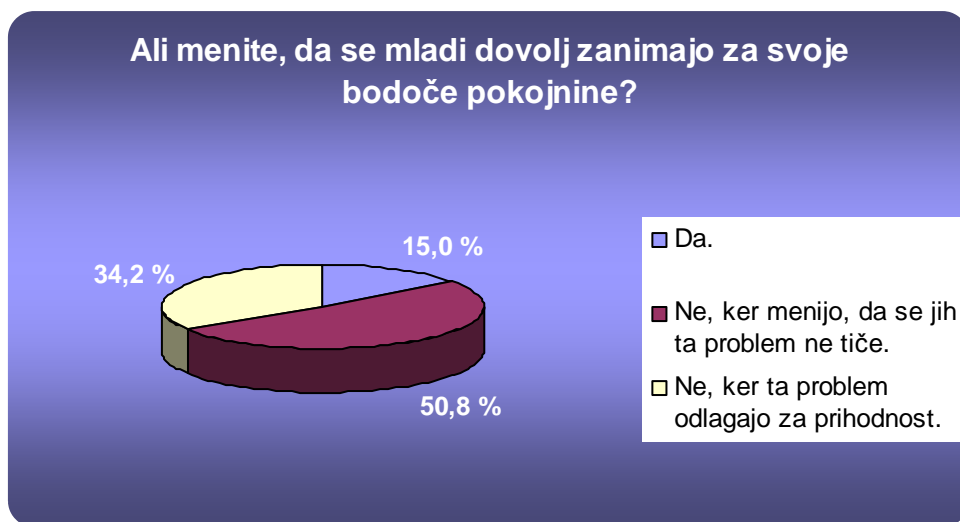
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 14

26,5 % anketirancev varčuje za starost v banki. 22,5 % anketirancev v raznih oblikah pokojninskega varčevanja. 12,3 % jih varčuje z delnicami. 11,2 % anketirancev varčuje za starost z rentnim ali življenjskim varčevanjem. 8,1 % anketirancev v raznih oblikah zavarovanj. 7,3 % anketirancev v vzajemnih skladih. 7 % anketirancev z nepremičninami. 3,1 % anketirancev z obveznicami, ter le 2 % anketirancev varčuje za starost v premičnih predmetih.

15. Ali menite, da se mladi dovolj zanimajo za svoje bodoče pokojnine?

Vsebina	Število	Delež
Da.	39	15 %
Ne, ker menijo, da se jih ta problem ne tiče.	132	50,8 %
Ne, ker ta problem odlagajo za prihodnost.	89	34,2 %
Skupaj	260	100 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 15

50,8 % vprašanih je mnenja, da se mladi ne zanimajo dovolj za svoje bodoče pokojnine, ker menijo, da se jih ta problem ne tiče, 34,2 % vprašanih meni, da mladi odlagajo ta problem za prihodnost, ker ta problem odlagajo za prihodnost, 15 % vprašanih je mnenja, da mladi kažejo dovolj zanimanja za svoje bodoče pokojnine.

16. Ali ste zaskrbljeni za svojo finančno stanje v pokoju?

Vsebina	Število	Delež
Da.	215	82,7 %
Ne.	45	17,3 %
Skupaj	260	100 %

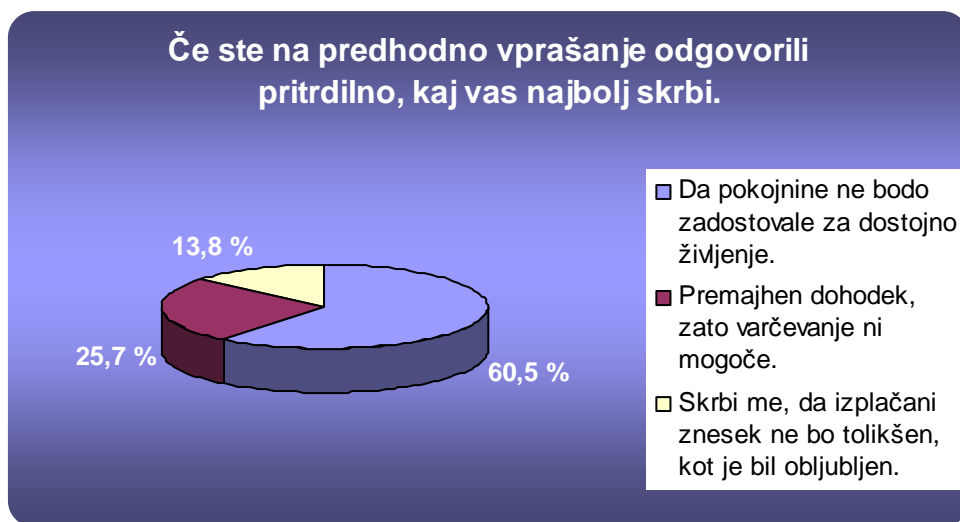
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 16

Kar 82,7 % anketiranih je zaskrbljenih za svojo finančno stanje v pokoju, medtem ko 17,3 % vprašanih to ne skrbi.

16. a) Če ste na predhodno vprašanje odgovorili pritrdilno, kaj vas najbolj skrbi.

Vsebina	Število	Delež
Da pokojnine ne bodo zadostovale za dostojno življenje.	130	60,5 %
Premajhen dohodek, zato varčevanje ni mogoče.	51	25,7 %
Skrbi me, da izplačani znesek ne bo tolikšen, kot je bil obljubljen.	34	13,8 %
Skupaj	215	100 %

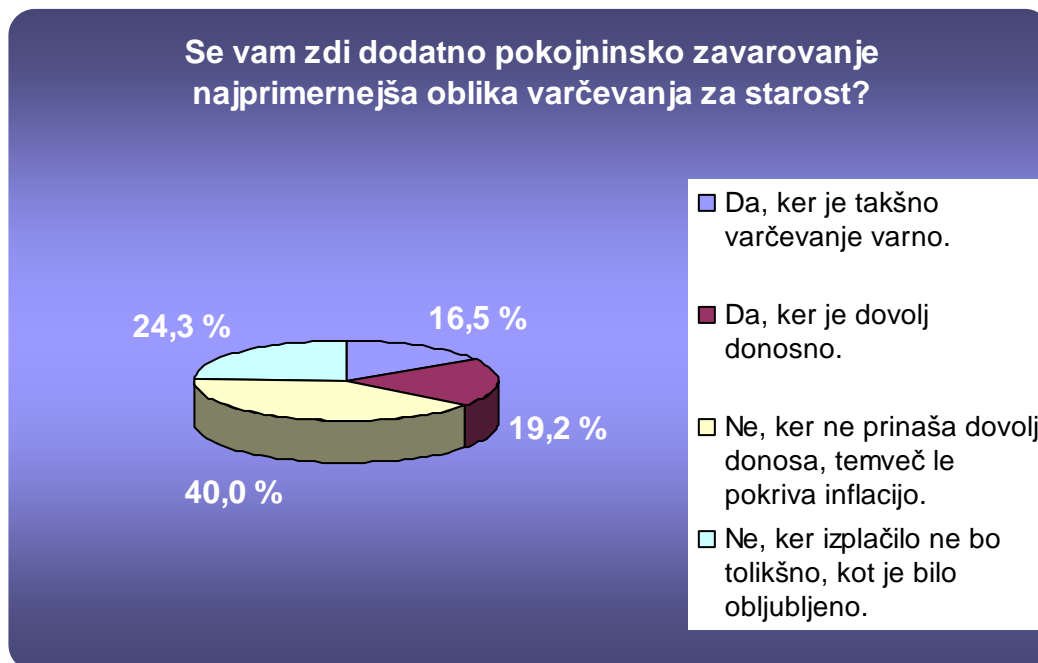
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 17

Večina vprašanih (60,5 %) anketirancev je zaskrbljenih za svojo finančno stanje v pokoju, ker menijo, da pokojnine ne bodo zadostovale za dostojno življenje, 25,7 % anketirancev skrbi finančno stanje v pokoju, ker imajo premajhen dohodek, zato varčevanje ni mogoče ter 13,8% anketirancev je odgovorilo, da so zaskrbljeni za svojo finančno stanje, ker izplačani znesek ne bo tolikšen, kot je bil obljubljen.

17. Se vam zdi dodatno pokojninsko zavarovanje najprimernejša oblika varčevanja za starost?

Vsebina	Število	Delež
Da, ker je takšno varčevanje varno.	43	16,5 %
Da, ker je dovolj donosno.	50	19,2 %
Ne, ker ne prinaša dovolj donosa, temveč le pokriva inflacijo.	104	40 %
Ne, ker izplačilo ne bo tolikšno, kot je bilo obljubljeno.	63	24,3 %
Skupaj	260	100 %

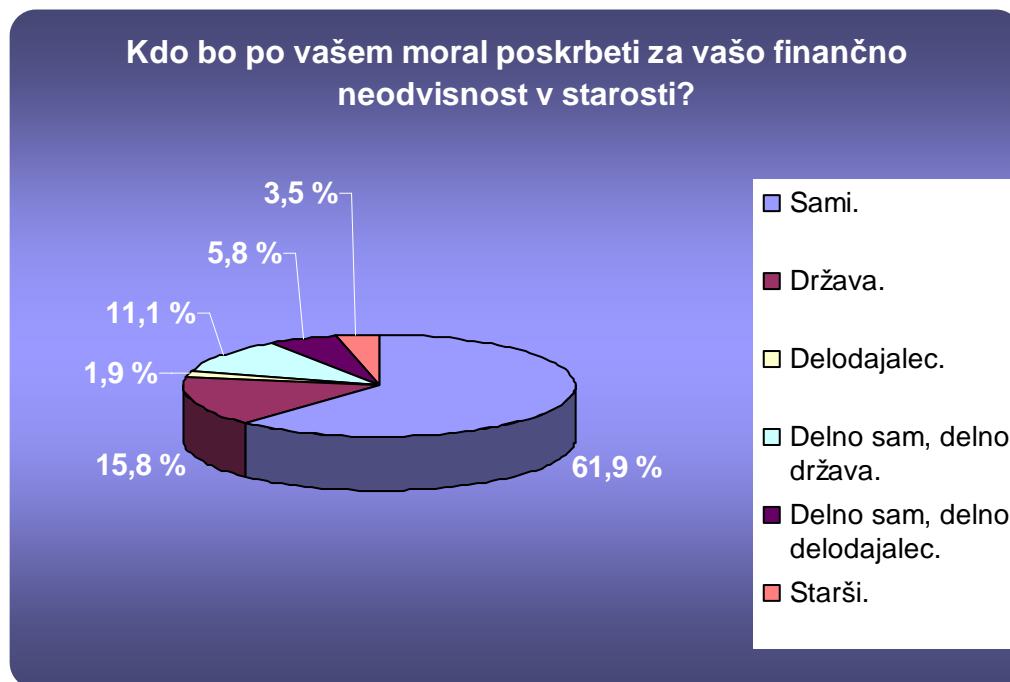
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 18

16,5 % vprašanih je mnenja, da je dodatno pokojninsko zavarovanje najprimernejše, saj je takšno varčevanje varno, 19,2 % vprašanih meni, da je dodatno pokojninsko zavarovanje najprimernejše varčevanje, ker je dovolj donosno, 24,3 % vprašanih je odgovorilo, da dodatno pokojninsko zavarovanje ni najprimernejša oblika varčevanja za starost, ker izplačilo ne bo tolikšno, kot je bilo obljubljeno in kar 40 % vprašanih meni, da je dodatno pokojninsko zavarovanje ni najprimernejša oblika varčevanja za starost, ker ne prinaša dovolj donosa, temveč le pokriva inflacijo,

18. Kdo bo po vašem moral poskrbeti za vašo finančno neodvisnost v starosti?

Vsebina	Število	Delež
Sami.	161	61,9 %
Država.	41	15,8 %
Delodajalec.	5	1,9 %
Delno sam, delno država.	29	11,1 %
Delno sam, delno delodajalec.	15	5,8 %
Starši.	9	3,5 %
Skupaj	260	100 %

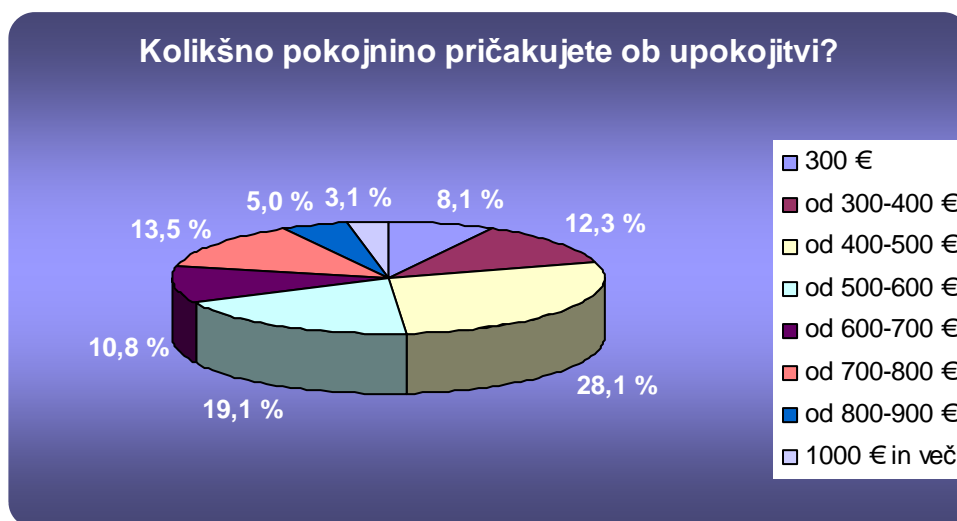
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 19

Večina, kar 61,9 % anketirancev meni, da bodo za svojo finančno neodvisnost v starosti morali poskrbeti sami, 15,8 anketirancev je mnenja, da bo za finančno varno starost poskrbela država, 11,1 % anketirancev je mnenja, da bodo morali poskrbeti delno sami in delno država, 5,8 % anketirancev je odgovorilo, da bodo za to morali poskrbeti delno sami in delno delodajalci, 3,5 % anketirancev meni, da so starši tisti, ki bodo morali poskrbeti za njihovo finančno neodvisnost ter 1,9 % anketirancev je odgovorilo, da bodo za njihovo finančno neodvisnost v starosti morali poskrbeti delodajalci.

19. Kolikšno pokojnino pričakujete ob upokojitvi?

Vsebina	Število	Delež
300 €	21	8,1 %
od 300-400 €	32	12,3 %
od 400-500 €	73	28,1 %
od 500-600 €	50	19,1 %
od 600-700 €	28	10,8 %
od 700-800 €	35	13,5 %
od 800-900 €	13	5 %
1000 € in več	8	3,1 %
Skupaj	260	100 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 20

Največ (28,1 %) anketiranih pričakuje pokojnino od 400-500 €, 19,1 % od 500-600 €, 13,5 % vprašanih od 700-800 €, 12,3 % anketirancev je odgovorilo, da pričakuje pokojnino od 300-400 €, 10,8 % vprašanih od 600-700 €, 8,1 % vprašanih je odgovorilo, da pričakuje pokojnino od 300 €, 5 % anketiranih pričakuje pokojnino od 800-900 €, 3,1 % vprašanih pričakuje pokojnino nad 1000 € in več.

20. Ali je po vašem mnenju slovenski pokojninski sistem učinkovit?

Vsebina	Število	Delež
Da.	76	29,2 %
Ne.	158	60,8 %
Ne vem.	26	10 %
Skupaj	260	100 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

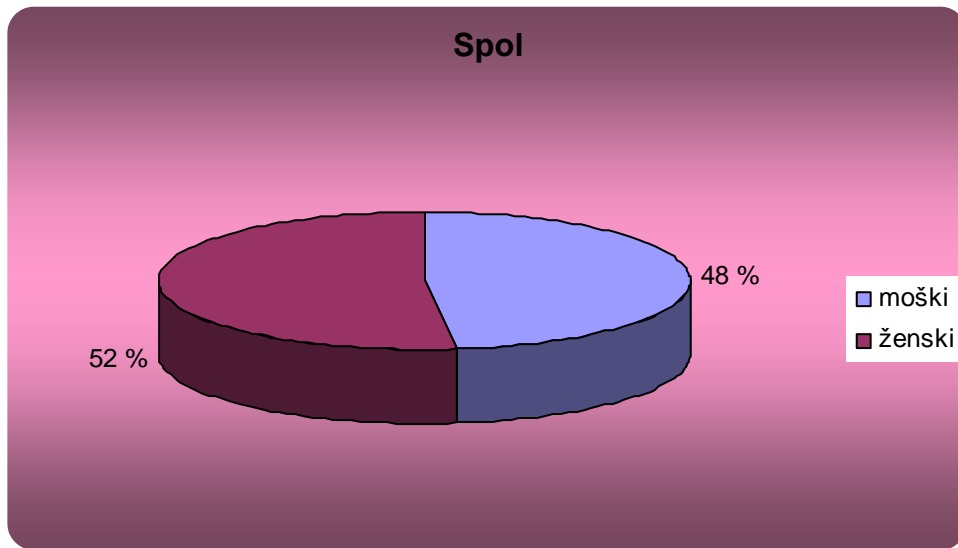
Graf 21

29,2 % vprašanih je mnenja, da je naš pokojninski sistem učinkovit, 10 % vprašanih se ni opredelilo, kar 60,8 % vprašanih pa meni, da slovenski pokojninski sistem ni učinkovit.

3.2 Analiza rezultatov anketnega vprašalnika za Veliko Britanijo

1. Struktura vseh anketiranih glede na spol

Vsebina	Število	Delež
moški	12	48,0 %
ženski	13	52,0 %
Skupaj	25	100 %

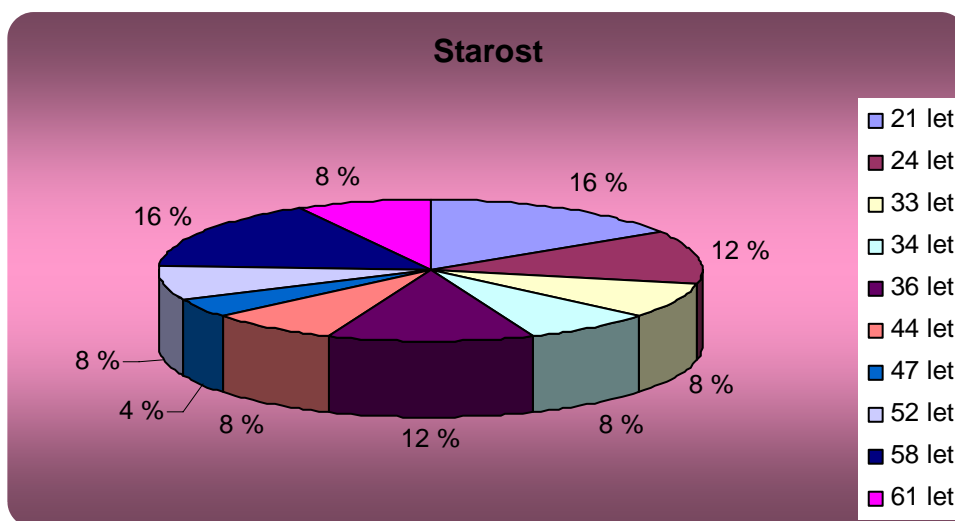
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 22

Analiza podatkov je pokazala, da je med anketiranci 52 % žensk ter 48 % moških.

2. Struktura vseh anketiranih glede na starost

Vsebina	Število	Delež
21 let	4	16,0 %
24 let	3	12,0 %
33 let	2	8,0 %
34 let	2	8,0 %
36 let	3	12,0 %
44 let	2	8,0 %
47 let	1	4,0 %
52 let	2	8,0 %
58 let	4	16,0 %
61 let	2	8,0 %
Skupaj	25	100,0 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

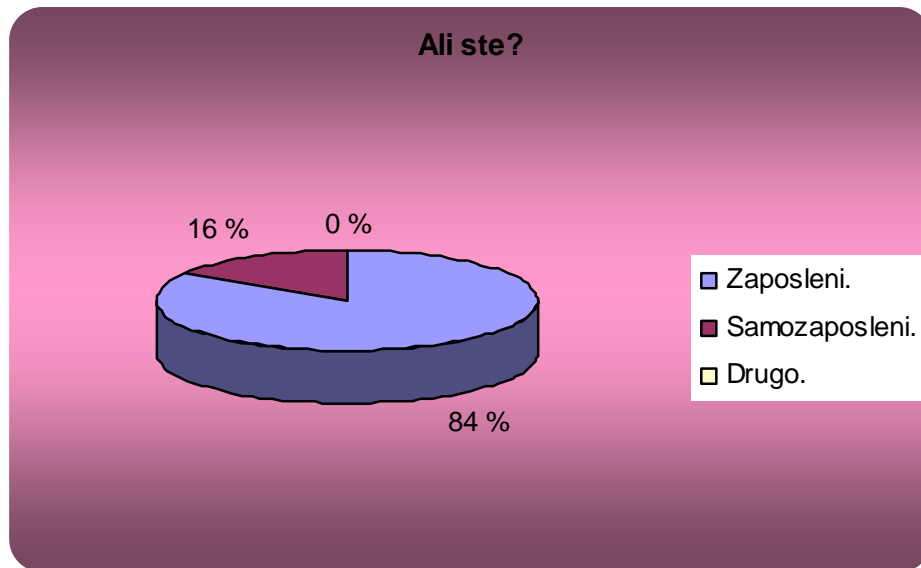
Graf 23

16 % vseh anketirancev je bilo starih 21 let, 12 % vprašanih 24 let, 8 % anketirancev 33 let, prav tako 8 % je bilo starih 34 let, 12 % vprašanih 36 let, 8 % anketirancev 44 let, 4 % vprašanih 47 let, 8 % je bilo starih 52 let, 16 % anketirancev 58 let ter 8 % vprašanih 61 let.

3. Ali ste?

Vsebina	Število	Delež
Zaposleni.	21	84,0 %
Samozaposleni.	4	16,0 %
Drugo.	0	0,0 %
Skupaj	25	100,0 %

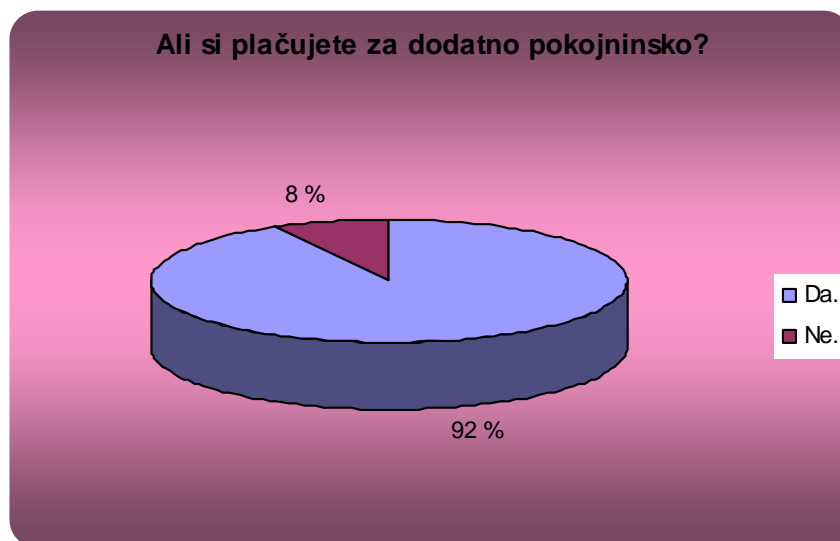
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 24

84 % vprašanih je zaposlenih ter 16 % samozaposlenih.

4. Ali si plačujete za dodatno pokojninsko zavarovanje?

Vsebina	Število	Delež
Da.	23	92,0%
Ne.	2	8,0%
Skupaj	25	100,0%

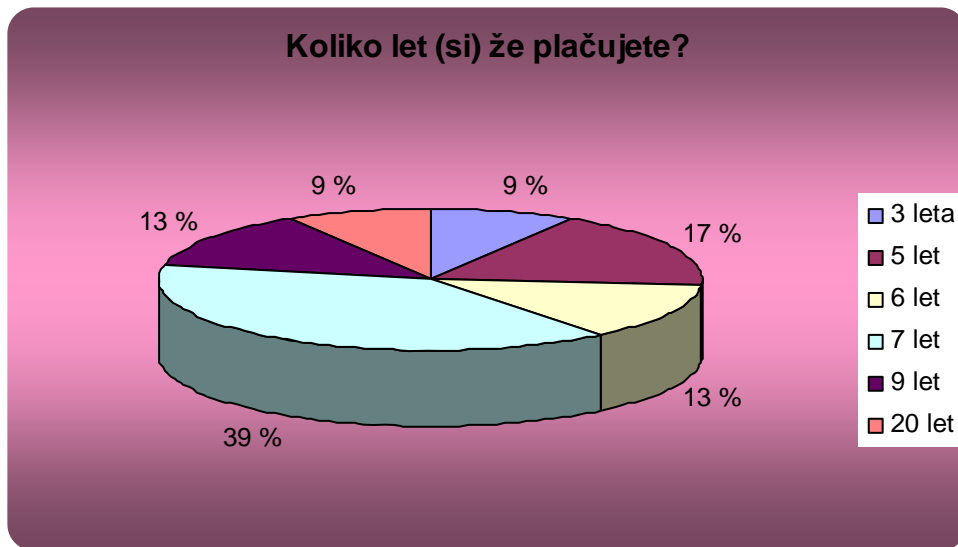
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 25

Največ (92 %) vprašanih si plačuje za dodatno pokojninsko zavarovanje, medtem ko si 8 % anketirancev ne plačuje.

Koliko let (si) že plačujete?

Vsebina	Število	Delež
3 leta	2	8,7 %
5 let	4	17,4 %
6 let	3	13,0 %
7 let	9	39,1 %
9 let	3	13,0 %
20 let	2	8,7 %
Skupaj	23	100,0 %

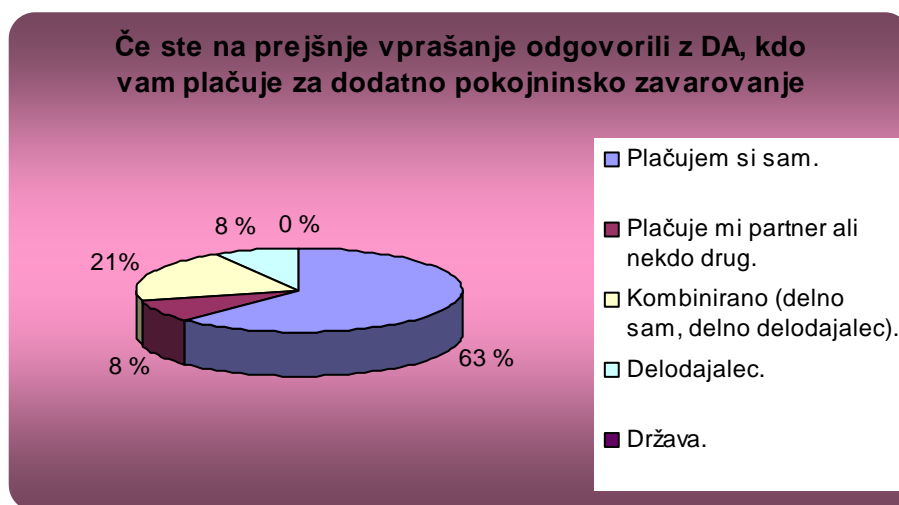
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 26

39 % anketirancev si plačuje sedem let., 17 % si plačuje 5 let, 13 % anketirancev 6 let, prav tako 13 % vprašanih si plačuje 9 let, 9 % anketirancev si plačuje 3 leta, 9 % vprašanih si plačuje za dodatno pokojninsko zavarovanje že 20 let.

4. a) Če ste na zgornje vprašanje odgovorili z DA, kdo vam plačuje za dodatno pokojninsko zavarovanje?

Vsebina	Število	Delež
Plačujem si sam.	15	62,5 %
Plačuje mi partner ali nekdo drug.	2	8,3 %
Kombinirano (delno sam, delno delodajalec).	5	20,8 %
Delodajalec.	2	8,3 %
Država.	0	0,0 %
Skupaj	24	100,0 %

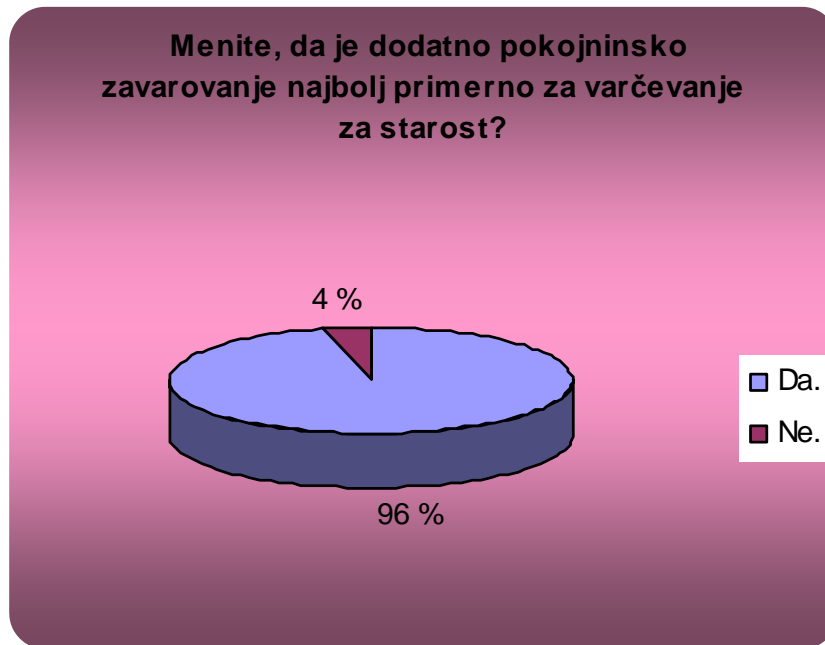
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 27

Večina, kar 62,5 % anketirancev, si sami plačujejo za dodatno pokojninsko zavarovanje, 20,8 % anketirancem plačuje delno delodajalec, delno sam, 8,3 % vprašanim plačuje njihov partner ali kdo drug, 8,3 % vprašanim plačuje delodajalec, nikomur pa ne plačuje država.

5. Menite, da je dodatno pokojninsko zavarovanje najbolj primerno za varčevanje za starost?

Vsebina	Število	Delež
Da.	24	96,0 %
Ne.	1	4,0 %
Skupaj	25	100,0 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 28

96 % vprašanim se zdi dodatno pokojninsko zavarovanje najprimernejša oblika varčevanje za starost, 4 % anketiranih pa meni nasprotno.

6. Ste zaskrbljeni za svoje finančno stanje v pokoju?

Vsebina	Število	Delež
Da.	23	92,0 %
Ne.	2	8,0 %
Skupaj	25	100,0 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 29

92 % anketirancev je zaskrbljenih za svoje finančno stanje v pokoju, toda 8 % vprašanih ni zaskrbljenih.

7. Menite, da bodo pokojnine ob upokojitvi zadostovale za dostojno življenje?

Vsebina	Število	Delež
Da.	3	12,0 %
Ne.	20	80,0 %
Ne vem.	2	8,0 %
Drugo.	0	0,0 %
Skupaj	25	100,0 %

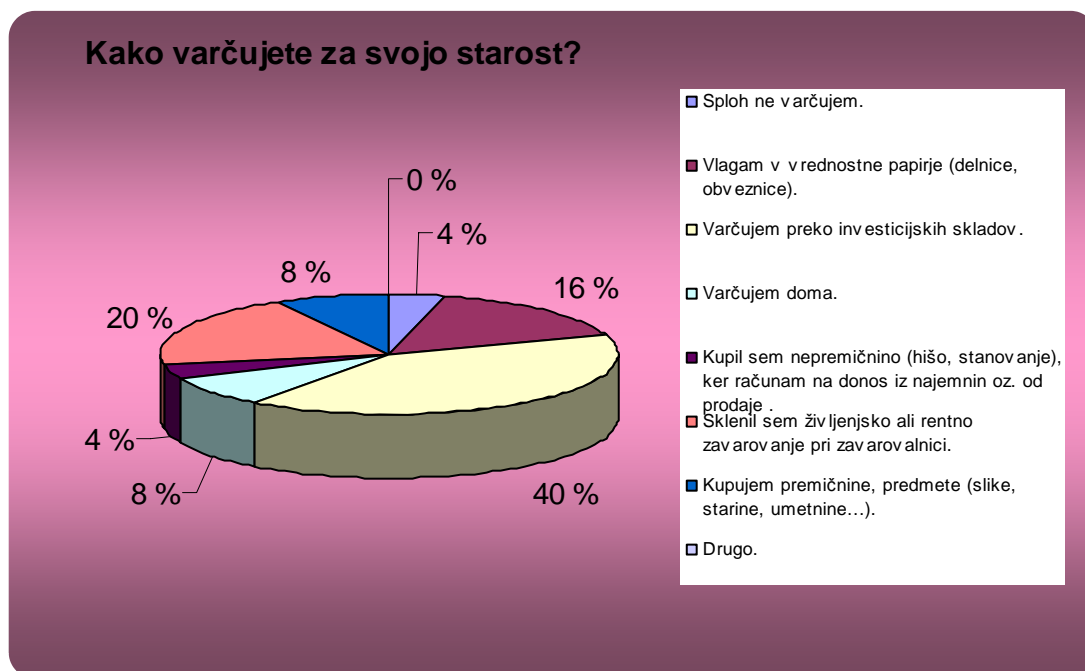
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 30

80 % vprašanih meni, da pokojnine ne bodo zadostovale za dostojno življenje, 12 % anketirancev meni, da bodo pokojnine zadostovale za dostojno življenje, 8 % pa se jih ni opredelilo.

8. Kako varčujete za svojo starost?

Vsebina	Število	Delež
Sploh ne varčujem.	1	4,0 %
Vlagam v vrednostne papirje (delnice, obveznice).	4	16,0 %
Varčujem preko investicijskih skladov.	10	40,0 %
Varčujem doma.	2	8,0 %
Kupil sem nepremičnino (hišo, stanovanje), ker računam na donos iz najemnin oz. od prodaje.	1	4,0 %
Sklenil sem življenjsko ali rentno zavarovanje pri zavarovalnici.	5	20,0 %
Kupujem premičnine, predmete (slike, starine, umetnine...).	2	8,0 %
Drugo.	0	0,0 %
Skupaj	25	100,0 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

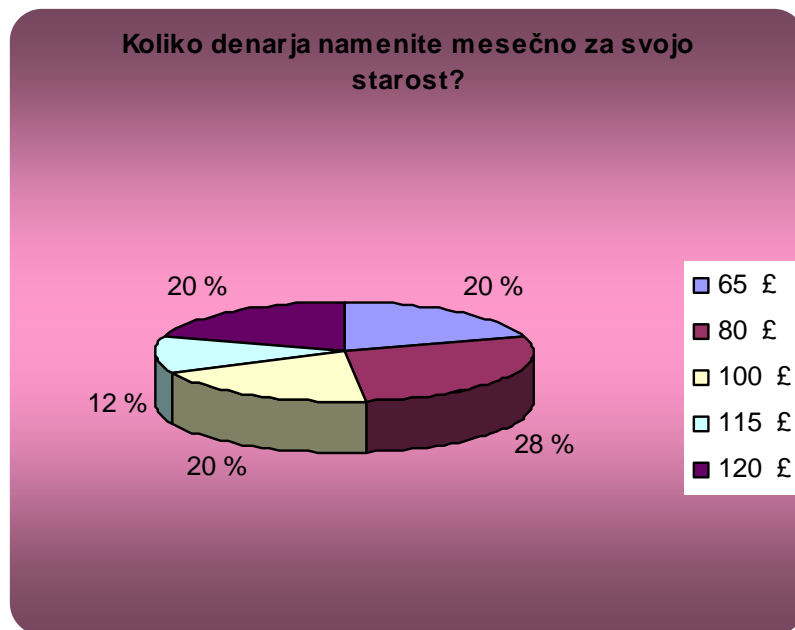
Graf 31

40 % anketiranih varčuje preko investicijskih skladov, 20 % je sklenilo življenjsko ali rentno varčevanje pri zavarovalnici, 16 % anketirancev vlaga v vrednostne papirje, 8 % vprašanih varčuje doma, 8 % vprašanih kupuje premičnine in razne predmete, 4 % vprašanih sploh ne varčuje za starost, 4 % anketirancev pa je kupilo nepremičnino.

9. Koliko denarja namenite mesečno za svojo starost?

Vsebina	Število	Delež
65,00 £	5	20,0 %
80,00 £	7	28,0 %
100,00 £	5	20,0 %
115,00 £	3	12,0 %
120,00 £	5	20,0 %
Skupaj	25	100,0 %

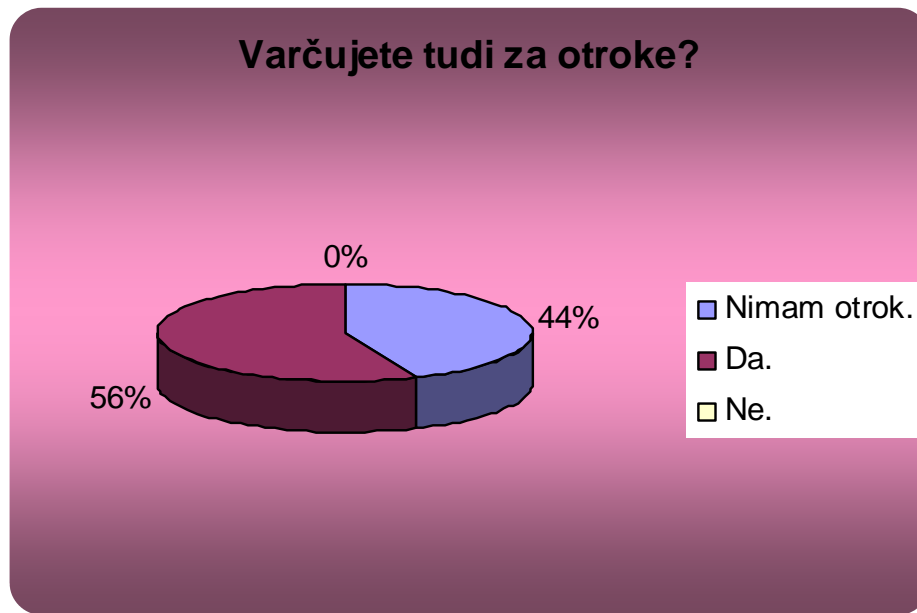
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 32

28 % vprašanih plačuje 80 £ na mesec, 20 % anketirancev plačuje 65 £ na mesec, 20 % plačuje 100 £ na mesec, 20 % vprašanih nameni 120 £ mesečno, 12 % anketirancev pa plačuje 115 £ na mesecev za svojo starost.

10. Varčujete tudi za otroke?

Vsebina	Število	Delež
Nimam otrok.	11	44,0%
Da.	14	56,0%
Ne.	0	0,0%
Skupaj	25	100,0%

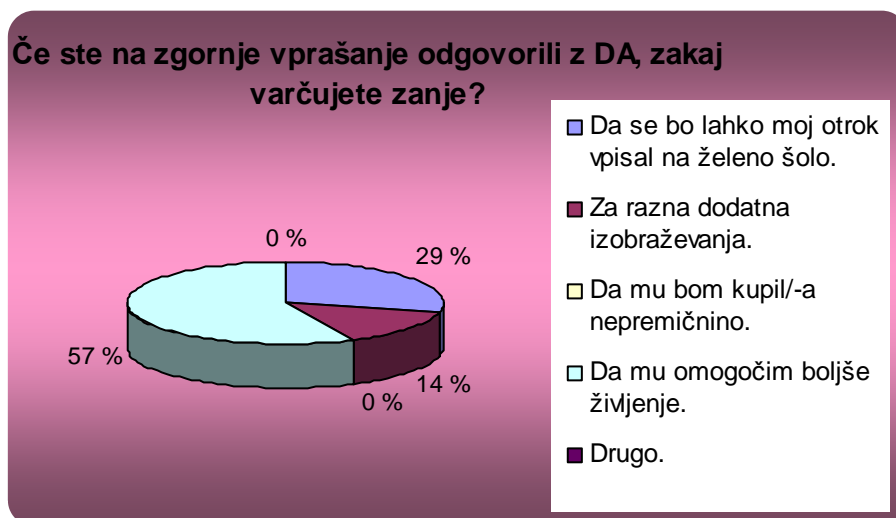
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 33

56 % anketirancev plačuje za svoje otroke, nihče od vprašanih ne varčuje za svoje otroke, 44 % pa otrok nima.

Če ste na zgornje vprašanje odgovorili z DA, zakaj varčujete zanje?

Vsebina	Število	Delež
Da se bo lahko moj otrok vpisal na zeleno šolo.	4	28,6 %
Za razna dodatna izobraževanja.	2	14,3 %
Da mu bom lahko kupil/-a nepremičnino.	0	0,0 %
Da mu omogočim boljše življenje.	8	57,1 %
Drugo.	0	0,0 %
Skupaj	14	100,0 %

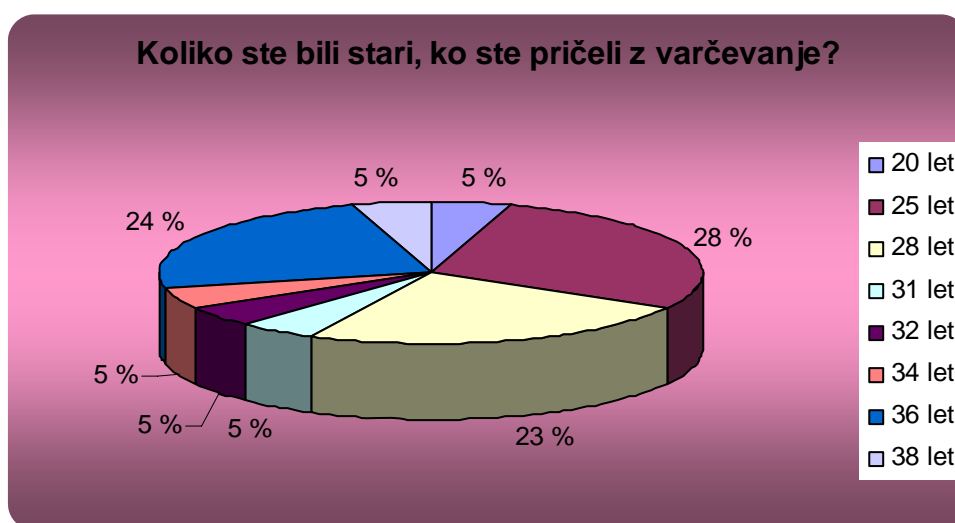
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 34

57 % anketirancev varčuje za svoje otroke zato, da bi jim omogočili boljše življenje, 29 % zato, da bi se njihovi otroci lahko vpisali na zeleno šolo, 14 % vprašanih pa jim želi zagotoviti dodatna izobraževanja.

11. Koliko ste bili stari, ko ste pričeli z varčevanjem?

Vsebina	Število	Delež
20 let	1	4,8 %
25 let	6	28,6 %
28 let	5	23,8 %
31 let	1	4,8 %
32 let	1	4,8 %
34 let	1	4,8 %
36 let	5	23,8 %
38 let	1	4,8 %
Skupaj	21	100,0 %

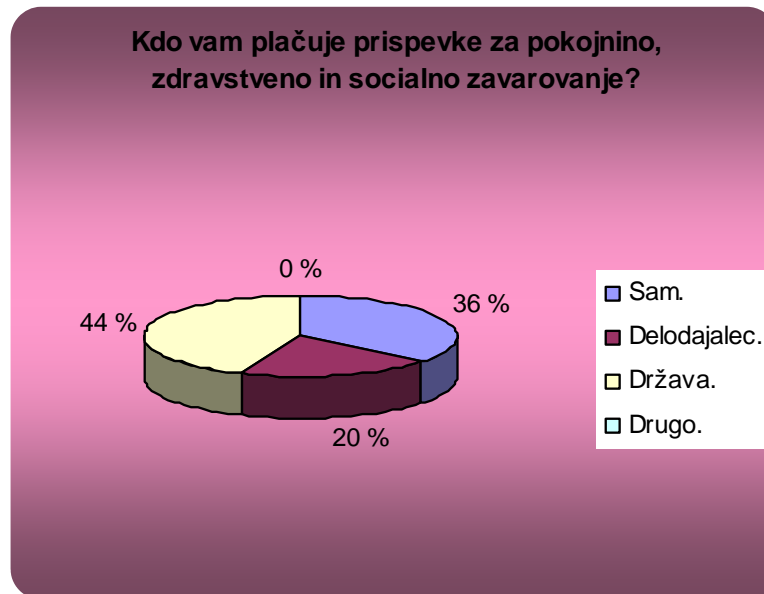
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 35

28 % vprašanih je bilo starih 25 let, ko so pričeli z varčevanjem, 24 % je bilo starih 36 let, 23 % anketirancev je bilo starih 28 let, 5 % vprašanih je bilo starih 20 let, ko so pričeli z varčevanjem, 5 % starih 31 let, 5 % starih 32 let, 5 % je bilo starih 34 let ter prav tako 5 % tistih, ki so pričeli varčevanje pri 38. letu starosti.

12. Kdo vam plačuje prispevke za pokojnino, zdravstveno in socialno zavarovanje?

Vsebina	Število	Delež
Sam.	9	36,0 %
Delodajalec.	5	20,0 %
Država.	11	44,0 %
Drugo.	0	0,0 %
Skupaj	25	100,0 %

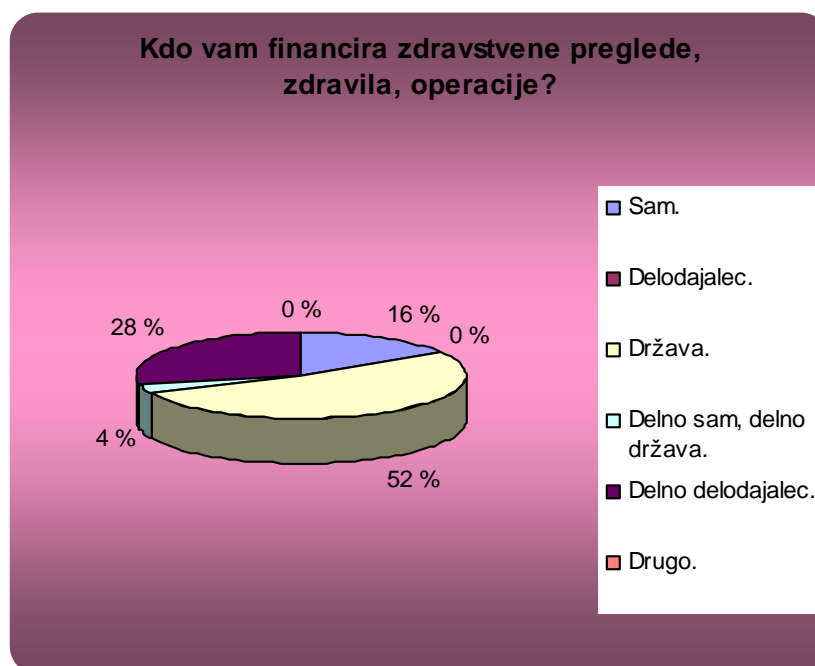
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 36

44 % vprašanim plačuje država, 36 % vprašanih sami plačujejo prispevke za pokojnino, zdravstveno in socialno zavarovanje, 20 % anketirancem pa prispevke plačuje delodajalec.

13. Kdo vam financira zdravstvene preglede, zdravila, operacije?

Vsebina	Število	Delež
Sam.	4	16,0 %
Delodajalec.	0	0,0 %
Država.	13	52,0 %
Delno sam, delno država.	1	4,0 %
Delno delodajalec.	7	28,0 %
Drugo.	0	0,0 %
Skupaj	25	100,0 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

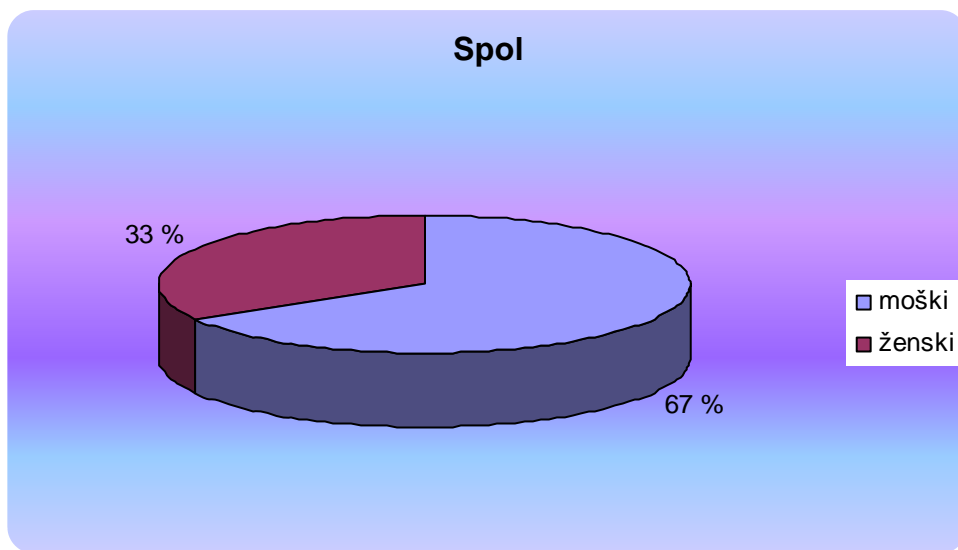
Graf 37

52 % vprašanim plačuje zdravstvene preglede, zdravila in operacije država, 28 % anketiranim to delno plačuje delodajalec, 16 % anketirancev je odgovorilo, da to plačujejo sami, 4 % vprašanih pa je odgovorilo, da delno plačujejo sami in delno država.

3.3 Analiza rezultatov anketnega vprašalnika za Irsko

1. Struktura vseh anketiranih glede na spol

Vsebina	Število	Delež
Moški	12	66,7 %
ženski	6	33,3 %
Skupaj	18	100,0 %

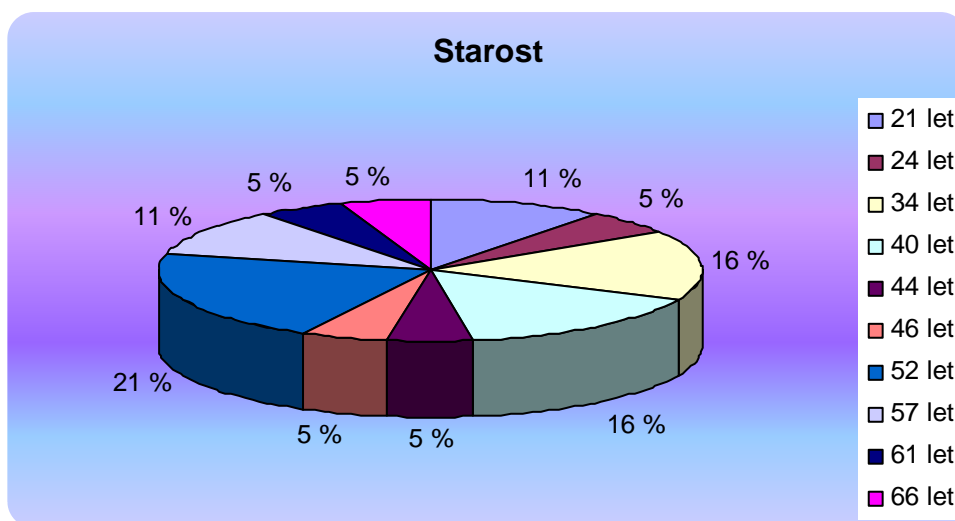
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 38

Analiza podatkov je pokazala, da je bilo od vseh vprašanih 67 % moških in 33 % žensk.

2. Struktura vseh anketiranih glede na starost

Vsebina	Število	Delež
21 let	2	11,1 %
24 let	1	5,6 %
34 let	3	16,7 %
40 let	2	11,1 %
44 let	1	5,6 %
46 let	1	5,6 %
52 let	4	22,2 %
57 let	2	11,1 %
61 let	1	5,6 %
66 let	1	5,6 %
Skupaj	18	100,0 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

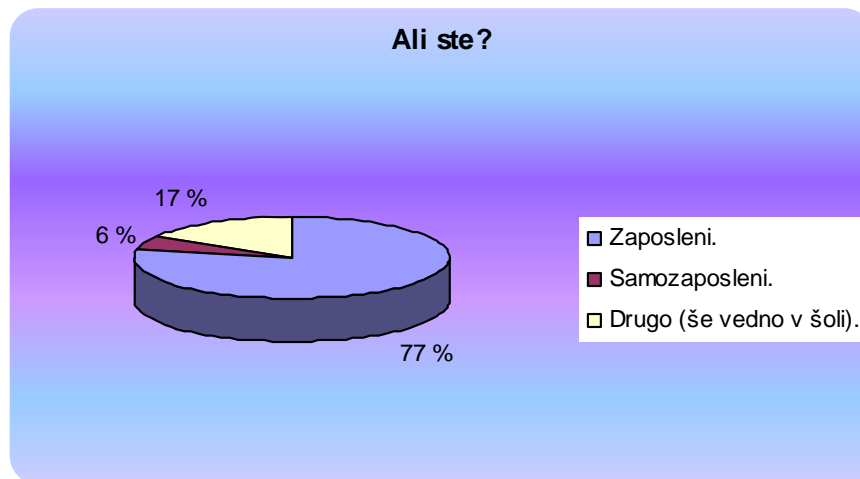
Graf 39

11 % anketiranih je bilo starih 21 let, 5 % je bilo starih 24 let, 16 % vprašanih 34 let, 16 % je bilo starih 40 let, 5 % je tistih, ki so bili starih 44 let, 5 % je bilo starih 46 let, 21 % vprašanih je bilo starih 52 let, 11 % vprašanih 57 let, 5 % je bilo starih 61 let ter 5 % starih 66 let.

3. Ali ste?

Vsebina	Število	Delež
Zaposleni.	14	77,8 %
Samozaposleni.	1	5,6 %
Drugo (še vedno v šoli).	3	16,7 %
Skupaj.	18	100,0 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 40

77 % vprašanih je zaposlenih, 17 % je še šolajočih ter 6 % vprašanih je samozaposlenih.

4. Ali (si) plačujete za dodatno pokojninsko zavarovanje?

Vsebina	Število	Delež
Da.	15	83,3 %
Ne.	3	16,7 %
Skupaj.	18	100,0 %

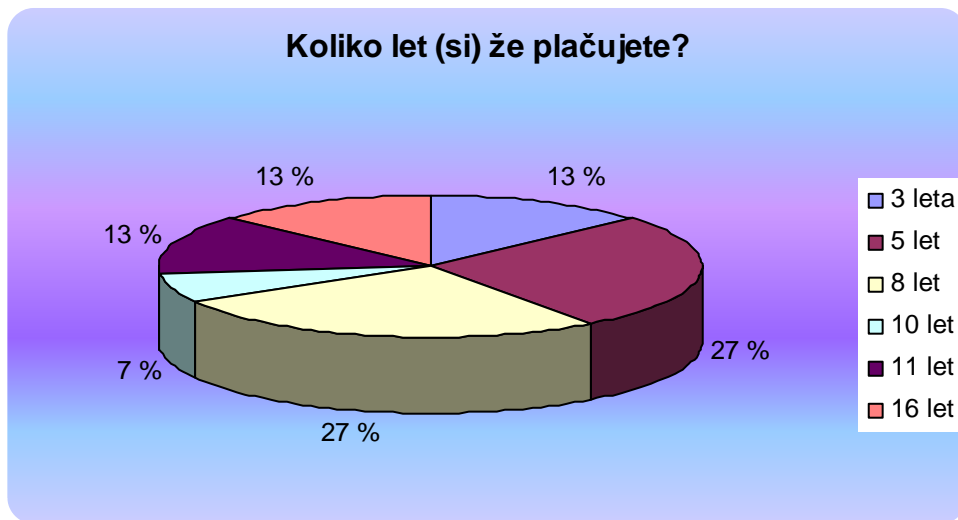
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 41

83 % vprašanih si plačuje za dodatno pokojninsko zavarovanje, 17 % pa je tistih, ki pokojninskega zavarovanja ne plačuje.

Koliko let (si) že plačujete?

Vsebina	Število	Delež
3 leta	2	13,3 %
5 let	4	26,7 %
8 let	4	26,7 %
10 let	1	6,7 %
11 let	2	13,3 %
16 let	2	13,3 %
Skupaj	15	100,0 %

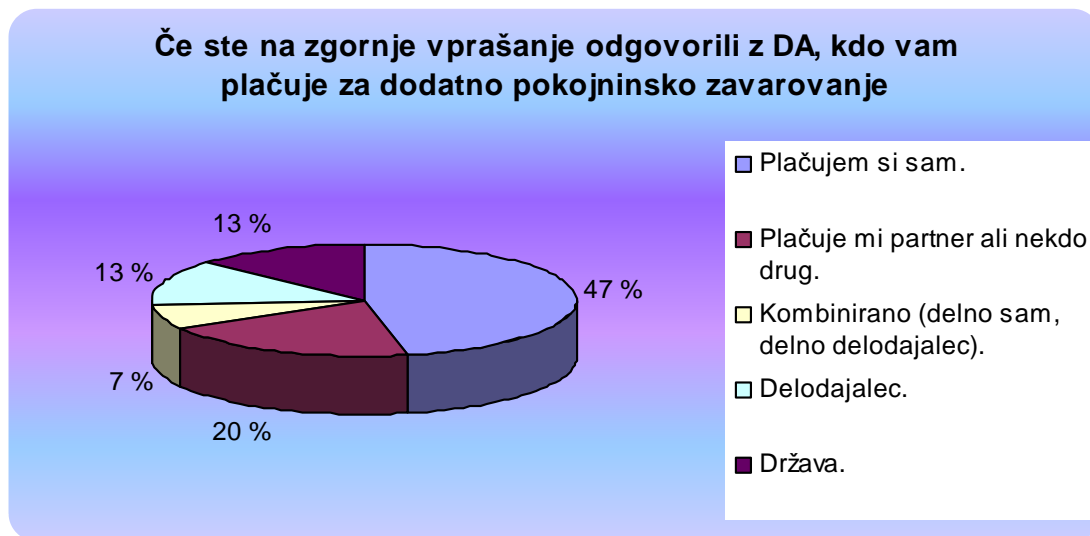
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 42

27 % vprašanih si plačuje za dodatno pokojninsko zavarovanje 5 let, prav tako 27 % anketirancev plačuje 8 let, 13 % si plačuje že 3 leta, 13 % anketirancev plačuje 11 let, 13 % je tistih, ki si plačujejo 16 let ter 7 % jih plačuje že 10 let za dodatno pokojninsko zavarovanje.

4. a) Če ste na zgornje vprašanje odgovorili z DA, kdo vam plačuje za dodatno pokojninsko zavarovanje?

Vsebina	Število	Delež
Plačujem si sam.	7	29,2 %
Plačuje mi partner ali nekdo drug.	3	12,5 %
Kombinirano (delno sam, delno delodajalec).	1	4,2 %
Delodajalec.	2	8,3 %
Država.	2	8,3 %
Skupaj.	15	62,5 %

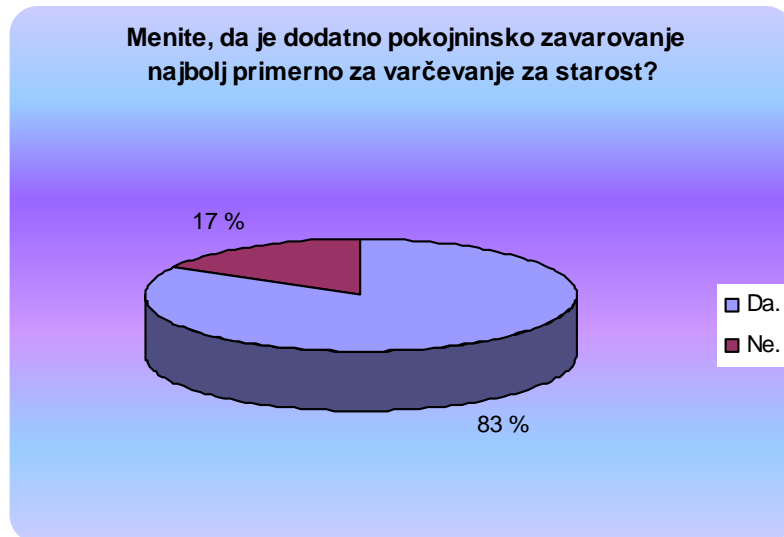
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 43

47 % anketirancev si plačujejo dodatno pokojninsko zavarovanje sami, medtem ko 20 % vprašanim plačuje to partner oziroma nekdo drug, 7 % je tistih, ki si to plačujejo delno sami in delno jim prispeva delodajalec, 13 % vprašanim plačuje v celoti delodajalec, ter enakim odstotku vprašanim plačuje država.

5. Menite, da je dodatno pokojninsko zavarovanje najbolj primerno za varčevanje za starost?

Vsebina	Število	Delež
Da.	15	83,3 %
Ne.	3	16,7 %
Skupaj.	18	100,0 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 44

83 % anketiranih je mnenja, da je dodatno pokojninsko varčevanje najbolj primerno za varčevanje za starost in 17 % anketiranih se ne strinja s tem.

Ste zaskrbljeni za svoje finančno stanje v pokoju?

Vsebina	Število	Delež
Da.	16	88,9 %
Ne.	2	11,1 %
Skupaj	18	100,0 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 45

Skoraj večina vprašanih, kar 89 %, je zaskrbljenih za svoje finančno stanje v pokoju, medtem ko 11 % anketirancev to ne skrbi.

6. Menite, da bodo pokojnine ob upokojitvi zadostovale za dostojno življenje?

Vsebina	Število	Delež
Da.	3	16,7 %
Ne.	10	55,6 %
Ne vem.	5	27,8 %
Drugo.	0	0,0 %
Skupaj	18	100,0 %

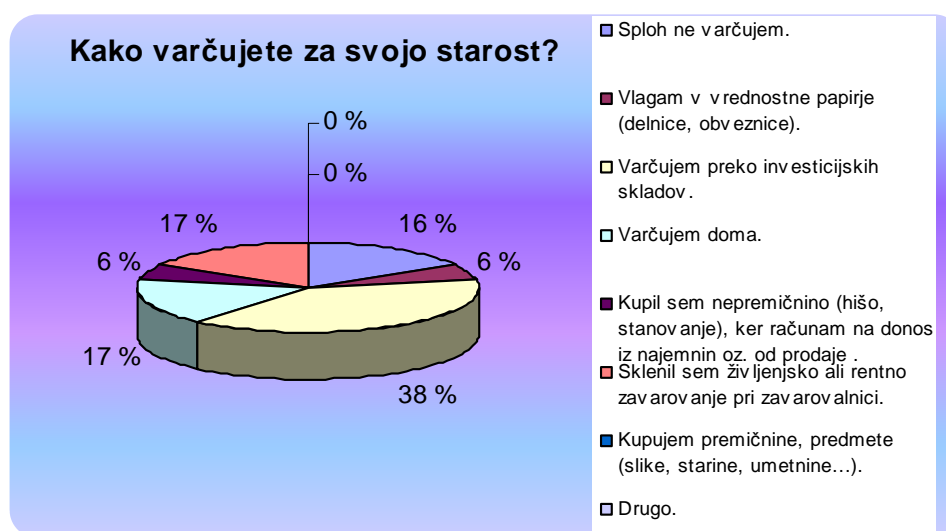
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 46

Večina vprašanih, kar 55 %, meni da njihove pokojnine ne bodo zadostovale za dostojno življenje ob upokojitvi, 28 % se jih ni opredelilo, 17 % pa meni, da bodo njihove pokojnine zadostovale za dostojno življenje.

7. Kako varčujete za svojo starost?

Vsebina	Število	Delež
Sploh ne varčujem.	3	16,7 %
Vlagam v vrednostne papirje (delnice, obveznice).	1	5,6 %
Varčujem preko investicijskih skladov.	7	38,9 %
Varčujem doma.	3	16,7 %
Kupil sem nepremičnino (hišo, stanovanje), ker računam na donos iz najemnin oz. od prodaje .	1	5,6 %
Sklenil sem življenjsko ali rentno zavarovanje pri zavarovalnici.	3	16,7 %
Kupujem premičnine, predmete (slike, starine, umetnine...).	0	0,0 %
Drugo.	0	0,0 %
Skupaj	18	100,0%

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

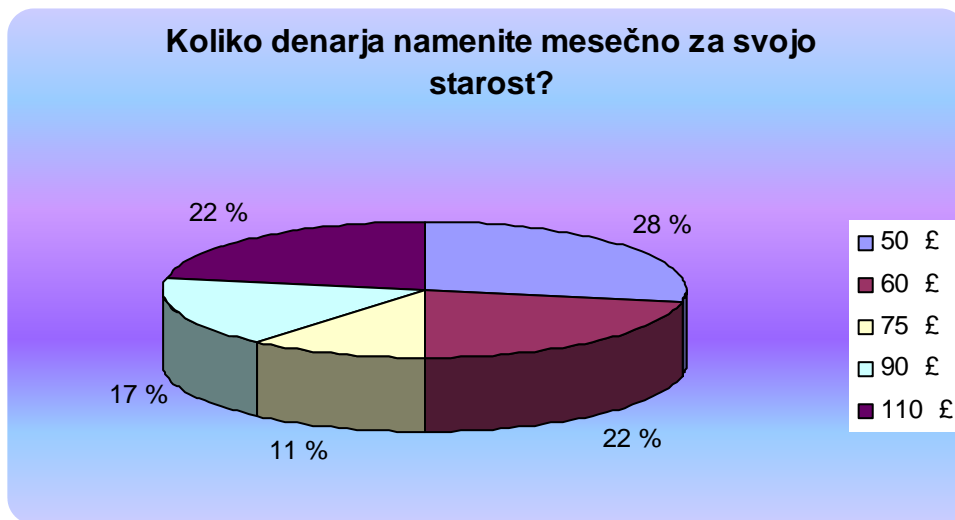
Graf 47

Največ (38 %) vprašanih jih varčuje preko investicijskih skladov, 17 % varčuje doma in enak odstotek ima sklenjeno življenjsko ali rentno zavarovanje, 16 % jih kupuje premičnine oz. vredne predmete, 6 % jih je kupilo nepremičnino, prav tako 6 % jih vlaga v vrednostne papirje.

8. Koliko denarja namenite mesečno za svojo starost?

Vsebina	Število	Delež
£50,00	5	27,8 %
£60,00	4	22,2 %
£75,00	2	11,1 %
£90,00	3	16,7 %
£110,00	4	22,2 %
Skupaj	18	100,0 %

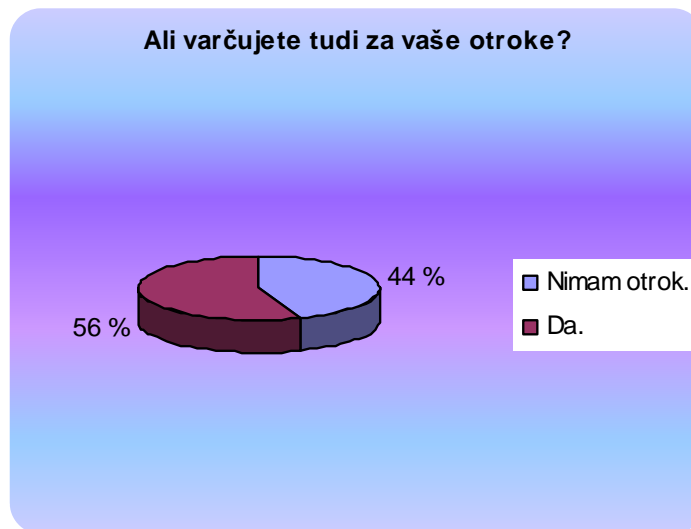
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 48

28 % vprašanih mesečno nameni 50 £, 22 % nameni 60 £, 22 % mesečno nameni 110 £, 17 % vprašanih nameni 90 £ in 11 % 75 £ za varčevanje za svojo starost.

10. Varčujete tudi za otroke?

Vsebina	Število	Delež
Nimam otrok.	8	44,4 %
Da.	10	55,6 %
Skupaj	18	100,0 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

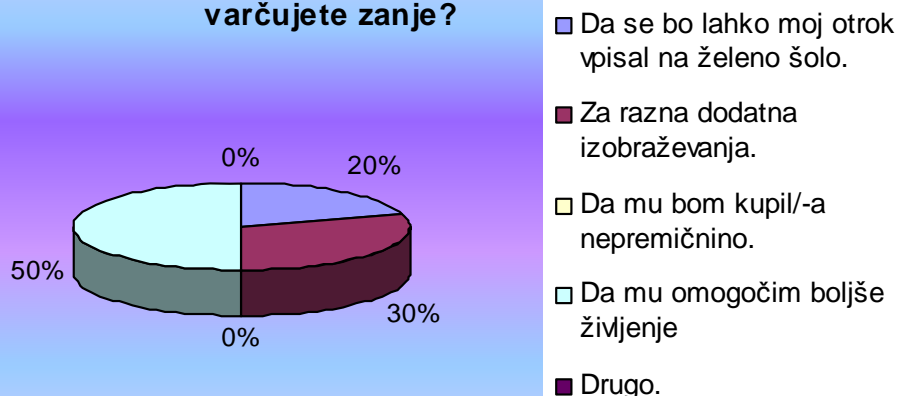
Graf 49

56 % anketirancev varčuje za svoje otroke, 44 % vprašanih pa nima otrok.

Če ste na zgornje vprašanje odgovorili z DA, zakaj varčujete zanje?

Vsebina	Število	Delež
Da se bo lahko moj otrok vpisal na zeleno šolo.	2	20,0 %
Za razna dodatna izobraževanja.	3	30,0 %
Da mu bom kupil/a nepremičnino.	0	0,0 %
Da mu omogočim boljše življenje.	5	50,0 %
Drugo.	0	0,0 %
Skupaj	10	100,0 %

Če ste na zgornje vprašanje odgovorili z DA, zakaj varčujete zanje?

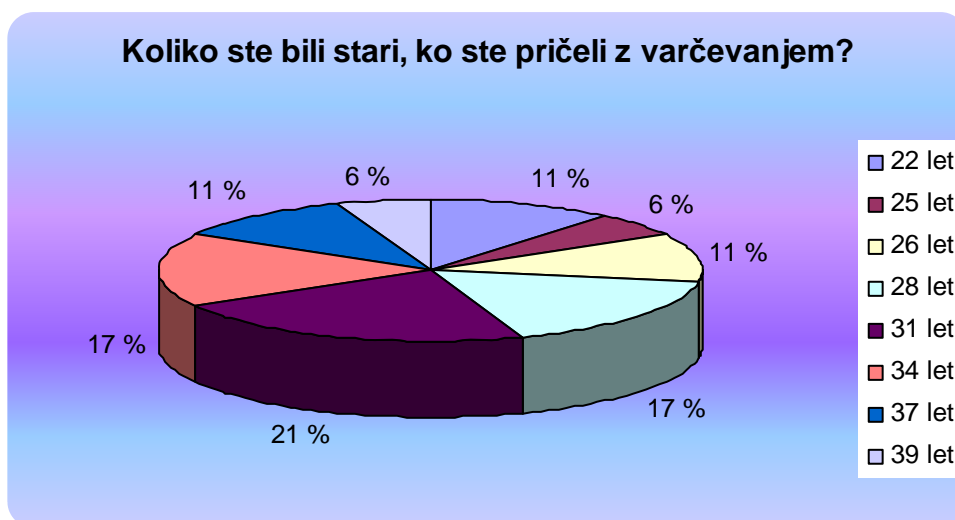
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 50

50 % vprašanih želi z varčevanjem omogočiti svojim otrokom boljše življenje, 30 % jim želi zagotoviti možnosti dodatnega izobraževanja, 20 % jih pa varčuje, da se bodo njihovi otroci lahko vpisali na zeleno šolo.

11. Koliko ste bili stari, ko ste pričeli z varčevanjem?

Vsebina	Število	Delež
22 let	2	11,1 %
25 let	1	5,6 %
26 let	2	11,1 %
28 let	3	16,7 %
31 let	4	22,2 %
34 let	3	16,7 %
37 let	2	11,1 %
39 let	1	5,6 %
Skupaj.	18	100,0 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 51

21 % vprašanih je z varčevanjem začelo pri 31. letih, 17 % jih je začelo varčevati pri 34. letih enak odstotek pri 28. letih, 11 % je pričelo z varčevanjem pri 37. letih, enak odstotek 11 % pri 22. letih in pri 26. letih, 6 % je pričelo pri 39. letih in prav tako 6 % je pričelo z varčevanjem pri 25. letih.

12. Kdo vam plačuje prispevke za pokojnino, zdravstveno in socialno zavarovanje?

Vsebina	Število	Delež
Sam.	12	66,7 %
Delodajalec.	4	22,2 %
Država.	2	11,1 %
Drugo.	0	0,0 %
Skupaj	18	100,0 %

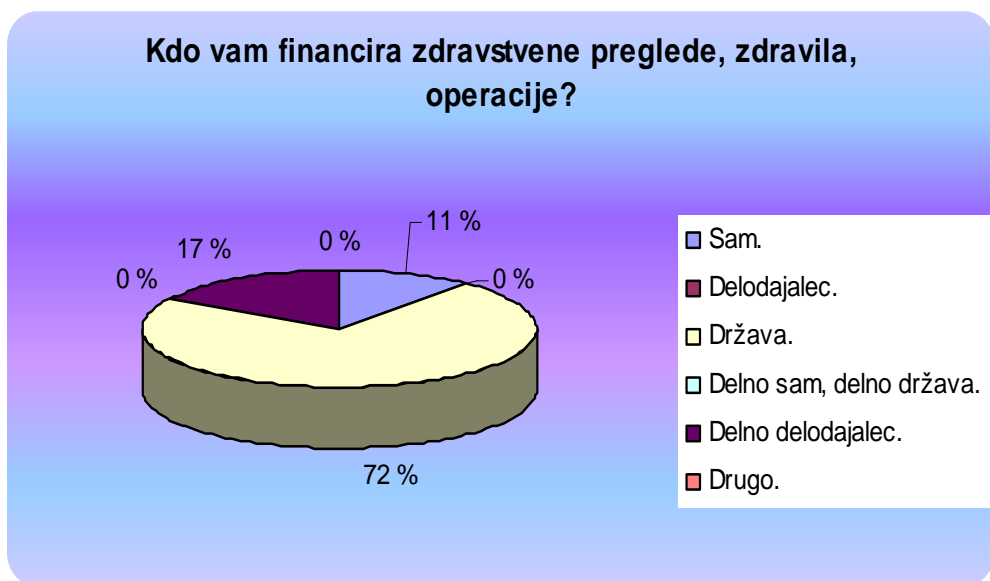
Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 52

Prispevke za pokojnino, zdravstveno in socialno zavarovanje večina, kar 67 % vprašanih plačujejo sami, 22 % plačuje delodajalec in 11 % plačuje država.

13. Kdo vam financira zdravstvene preglede, zdravila, operacije?

Vsebina	Število	Delež
Sam.	2	11,1 %
Delodajalec.	0	0,0 %
Država.	13	72,2 %
Delno sam, delno država.	0	0,0 %
Delno delodajalec.	3	16,7 %
Drugo.	0	0,0 %
Skupaj	18	100,0 %

Vir: Podatki, zbrani s pomočjo anketnega vprašalnika.

Graf 53

72 % vprašanim zdravstvene preglede, zdravila in operacije plačuje država, 17 % plačuje delodajalec, 11 % pa sami.

3.4 Ovrednotenje hipotez za slovenski anketni vprašalnik

Hipoteza 1

Menimo, da več kot polovica anketiranih ne plačuje za dodatno pokojninsko zavarovanje.

- Analiza podatkov je pokazala, večina anketirancev plačuje za pokojninsko zavarovanje, zato smo to hipotezo **ovrgli**.

Hipoteza 2

Menimo, da se za p.d.p.z. odloča več moških kot žensk ter pogosteje anketiranci z najmanj višjo izobrazbo, saj so bolj osveščeni o problematiki premajhnih pokojnin.

- ✓ Hipotezo lahko **potrdimo**, saj se več kot polovica moških odloča za p.d.p.z. ter najpogosteje vprašani z višjo izobrazbo.

Hipoteza 3

Povprečni znesek, ki ga anketiranci plačujejo za različne oblike varčevanja znaša 70 €

- Hipotezo lahko **ovržemo**, saj najpogosteje anketiranih plačujejo za razne oblike varčevanja do 50 €

Hipoteza 4

Odločitev anketirancev za finančno neodvisnost v prihodnosti je odvisna od višine prejemkov anketiranca.

- ✓ Hipotezo lahko **potrdimo**, saj večina vprašanih za finančno neodvisnost v prihodnosti odloča na podlagi višine prejemkov.

Hipoteza 5

Menimo, da bi se večina anketirancev prej odločilo za varčevanje, če bi ZPIZ natančno povedal, kakšno pokojnino lahko pričakujemo.

- ✓ Večina vprašanih je odgovorilo, da bi se prej odločili za varčevanje, če bi ZPIZ natančno povedal, kakšno pokojnino lahko pričakujemo, zato lahko to hipotezo **potrdimo**.

Hipoteza 6

Večina vprašanih varčuje za starost v različnih oblikah zavarovanj po 40. letom starosti.

- Hipotezo lahko **ovržemo**, saj je analiza podatkov pokazala, da večina anketiranih varčuje za starost v raznih oblikah pokojninskega varčevanja. Za varčevanje pa se najpogosteje odločijo med 30. in 40. letom starosti.

Hipoteza 7

Večina anketirancev meni, da država ne naredi dosti za informiranost ljudi o nezadostni pokojnini v prihodnosti.

- ✓ Večina vprašanih je odgovorilo, da država ne naredi dovolj za informiranosti ljudi o nezadostni pokojnini v prihodnosti, zato lahko to hipotezo **potrdimo**.

Hipoteza 8

Če bi bili vprašani natančno informirani o predvidenih pokojninah v prihodnosti, bi se po našem mnenju prej odločali za d.p.z.

- ✓ Hipotezo lahko **potrdimo**, saj vprašani menijo, da bi se prej odločili za d.p.z., če bi bili natančno informirani o predvidenih pokojninah ob upokojitvi.

Hipoteza 9

Večina anketirancev ne varčuje za svoje otroke oziroma vnuke.

- ✓ Največ anketirancev je odgovorilo, da ne varčuje za svoje otroke oziroma vnuke, zato hipotezo lahko **potrdimo**.

Hipoteza 10

Menimo, da mlajše generacije problem o premajhnih pokojninah ne zanima, ker menijo, da se jih ta problem še ne tiče.

- ✓ Hipotezo lahko **potrdimo**, saj je več kot polovica vprašanih mnenja, da mlajše generacije problem o premajhnih pokojninah ne zanima, ker menijo, da se jih ta problem še ne tiče.

Hipoteza 11

Anketiranci so čedalje bolj zaskrbljeni za svojo finančno prihodnost, saj menijo, da pokojnine ne bodo zadostovale za dostojno življenje.

- ✓ Večina anketiranih je zaskrbljenih za svojo finančno prihodnost, saj menijo, da pokojnine ne bodo zadostovale za dostojno življenje, zato hipotezo lahko **potrdimo**.

Hipoteza 12

Menimo, da se vprašani raje odločajo za druge načine varčevanja, saj so donosi dodatnega pokojninskega zavarovanja izredno nizki.

- Hipotezo lahko **ovržemo**, saj se večina vprašanih raje odloča za druge načine varčevanja, saj meni, da dodatno pokojninsko zavarovanje ne prinaša dovolj donosa, temveč le pokriva inflacijo. Preostali pa menijo, da so donosi dodatnega pokojninskega zavarovanja izredno nizki, zato v tovrstnih oblikah ne varčujejo.

Hipoteza 13

Večina Slovencev se zaveda, da bodo za finančno neodvisnost morali poskrbeti sami, saj je slovenski pokojninski sistem neučinkovit.

- ✓ Res je, da se večina vprašanih zaveda, da bodo za finančno neodvisnost morali poskrbeti sami, slovenski pokojninski sistem pa se jim zdi neučinkovit, torej je hipoteza **potrjena**.

4 ZAKLJUČEK

Slovensko pokojninsko blagajno muči kronična praznina. O višini bodočih pokojnin je bilo že precej napisanega. Pogosto so bila to več ali manj ugibanja, nekatera zelo zaskrbljujoča, le redka ohrabrujoča. Vsa izhajajo iz dejstva, da se prebivalstvo kot posledica manjše rodnosti in podaljševanja življenja stara. Leta 1960 je bilo v Sloveniji 100.000 upokojencev, danes jih je preko 500.000.

V letu 2000 je bilo 81 % prebivalcev mlajših od 60 let, po napovedih pa jih bo mlajših od 60 let leta 2025 le še 69 %. Število prebivalcev starejših od 60 let se bo do leta 2025 iz 387.000 povišalo na skoraj 600.000.

Če želimo ohraniti enako obremenitev gospodarstva se bodo morale javne pokojnine v obdobju do leta 2025 znižati na 61 % višine iz leta 2000. V letu 2004 je povprečna starostna pokojnina znašala 70,2 % povprečne neto plače. Za ohranitev enake obremenitve gospodarstva bo starostna pokojnina v letu 2025 lahko znašala le 47 % povprečne neto plače. V absolutnem znesku se bo morala povprečna starostna pokojnina iz 117.999 SIT (492 €) izplačanih v letu 2004 znižati na 79.000 SIT (330 €) izplačanih v letu 2025.

Lahko zaključimo, da je dodatno pokojninsko zavarovanje z vplačanimi premijami v višini davčne olajšave sposobno nadomestiti upad javnih pokojnin sedanjim zaposlenim. Ker pa vemo, da so sedanje povprečno vplačane premije za dodatno pokojninsko zavarovanje nižje od maksimalne višine davčne olajšave (5,844 % bruto plače), ter da znaten del zaposlenih tega zavarovanja še nima, bi morali čim prej poiskati način dodatnega pokojninskega zavarovanja še nezavarovanih delavcev in dvigniti premije do višine davčne olajšave. Na višino pokojnine mlade generacije bodo tako odločujoče vplivala demografska gibanja po letu 2025. V primerjavi z letom 2000, se bo po napovedih starostna struktura Slovencev do leta 2050 dramatično spremenila. Celotna populacija se bo iz 2 milijonov znižala na 1,6 milijona. Število prebivalcev starejših od 60 let se bo povečalo na 660.000.

V primeru enake obremenitve gospodarstva bodo javne pokojnine temelječe na sedanjem sistemu med generacijske izmenjave dosegale le še 35 % plače. Socialna varnost po upokojitvi bo iz sedanje pretežne skrbi države prešla v pretežni meri na skrb posameznika.

Ob predpostavki ugodnega dolgoročnega donosa in vplačevanja maksimalne premije z davčno olajšavo, lahko dodatno pokojninsko zavarovanje uspešno nadomesti izpad javne pokojnine tudi mladim, novo zaposlenim delavcem.

Država je skrb (strošek) za primerno pokojnino mladim že v celoti prepustila, ni pa jih razbremenila obveznosti tekočega financiranja upokojencev. Znatno del uspešnih slovenskih podjetij je že prevzel financiranje dodatnega pokojninskega zavarovanja svojih zaposlenih, enako je storila država za svoje uslužbence. Mnogo večjo skrb za pokojnino svojih zaposlenih so do sedaj izrazili delodajalci kot zaposleni sami in njihove stanovske organizacije. Očitno se zadnji še vedno ne zavedajo ključnih demografskih sprememb, ki se dogajajo ter računajo na »socialno državo«.

(Filipič, prav tam, stran 44)

Za raziskovalno nalogo smo sestavili tri različne anketne vprašalnike in sicer za Slovenijo, Veliko Britanijo in za Irsko. Opravili smo tudi intervju z gospodom Lovrom Perčičem, vodjem oddelka za pokojninsko zavarovanje v Celju.

Nalogo smo pričeli s teoretičnim delom, kjer smo pojasnili pojem pokojnin, njihov pomen, vrste pokojninskih zavarovanj ter pokojninski sistem in načrt naše države. Izpostavili smo problematiko bodočih pokojnin, saj nekatere ekonomske raziskave kažejo na to, da bodo bodoče pokojnine blizu prejemkov socialnih podpor.

V praktičnem delu naloge smo ugotavljali, ali si anketiranci plačujejo za dodatno pokojninsko zavarovanje, koliko let že to počnejo ter koliko denarja mesečno namenijo za varčevanje. Analizirali smo tudi, od česa je odvisna odločitev anketirancev za dodatno varčevanje v starosti, kdaj so se vprašani odločili za varčevanje, katera oblika varčevanja se jim zdi najprimernejša, ter kolikšen znesek pokojnine pričakujejo. Vprašanje, ki smo jih ga tudi postavili, je bilo, ali država naredi dovolj za njihovo informiranost o nezadostnih pokojninah v prihodnosti, ter ali se jim zdi slovenski pokojninski sistem učinkovit. Zanimal nas je tudi podatek, kaj bi najbolj vplivalo na odločitev anketirancev za dodatno pokojninsko zavarovanje, ter pri kolikih letih bi pričeli.

Raziskava nas je privedla do številnih zanimivih ugotovitev. Večina anketirancev si najpogosteje plačuje za dodatno pokojninsko zavarovanje, vendar mesečno zanj namenijo manj kot 50 evrov, kar je za finančno varno pokojnino občutno premalo. Njihova odločitev za dodatno pokojninsko zavarovanje je najpogosteje odvisna od višine prejetih dohodkov. Če bi anketiranci bili od Zavoda za pokojninsko iz invalidsko zavarovanje informirani o višini njihovih bodočih pokojnin, bi se pred odločili za dodatno pokojninsko zavarovanje. Zanimivo je dejstvo, da se anketiranci najpogosteje odločajo za klasično obliko varčevanja in sicer v banki, kar nakazuje na dejstvo da Slovenci ne upamo preveč tvegati. Vprašanih se dodatno pokojninsko zavarovanje ne zdi najprimernejša oblika varčevanja za starost, saj menijo da izplačilo ne bo tolikšno, kot je bilo obljubljeno. Za svojo finančno neodvisno starost bodo po njihovem mnenju morali poskrbeti sami, njihove pričakovane pokojnine se bodo gibale med 400 in 500 evri, kar po mnenju anketirancev ne bo zadostovalo za dostojno življenje. Vprašani so zaskrbljeni za svojo finančno stanje v pokoju, saj se jih slovenski pokojninski sistem ne zdi dovolj učinkovit.

Povzeli smo tudi nekaj zanimivih predlogov anketirancev za učinkovitejši sistem pokojnin, prav tako pa smo nekaj predlogov pripravili sami.

Predlogi anketirancev za učinkovitejši sistem pokojnin:

- Več spodbude za dodatno pokojninsko varčevanje s strani države (več olajšav za tovrstne naložbe).
- Nižji davki na plače s strani države. Ta denar naj se preusmeri v sklade in s tem se zagotovi dostojna pokojnina.
- Dolgoročen stabiliziran sistem.
- Dvig plač in s tem večja možnost za varčevanje.
- Omogočiti dovolj visoke pokojnine za dostojno življenje in znižati starostno mejo za pokoj ter pustiti mesta mladim, ki so kljub visoki izobrazbi še vedno brezposelni.
- Najnižja pokojnina bi morala zadostovati za dostojno življenje v starosti.

Avtorji raziskovalne naloge za izboljšanje stanja na področju bodočih pokojnin predlagamo:

- Višjo stopnjo lastne aktivnosti na področju spremljanja pokojninskega sistema.
- Nenehno opozarjanje javnosti na pomembnost dodatnega varčevanja za pokojnino, in sicer vsaj v višini davčnih limitov.
- Natančni izračun pokojnine v prihodnosti, ki naj jo napove Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.
- Izpad dohodka ob upokojitvi se lahko nadomesti le z varčevanjem v aktivni dobi življenja.
- Davek na izplačane plače, ki naj bi bil zaradi načrtovane razbremenitve ukinjen 1. januarja 2009, naj se nameni v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje za pokojnine svojim zaposlenim.

Prav tako smo pripravili nekaj naložbenih zank pri investiranju:

- Predlagamo, da si bodoči vlagatelji vzamejo čas in se seznanijo s temelji in pastmi naložbenih poslov, saj je slepo investiranje iskanje težav.
- Veliko ljudi ima večje vsote denarja na običajnih TRR-jih, namesto da bi jih predstavili na varčevalne račune, kjer velja višja obrestna mera.
- Ne vlagajte v razne naložbe na podlagi strahu in pohlepa, kajti želja po obogatitvi v kratkem času, vas lahko stane veliko.
- Ne kupujte posameznih delnic, temveč raje naložite v delniški sklad. Vaše naložbe naj bodo čimbolj razpršene, kajti bolj, kot je razpršena vaša naložba, manjše je tveganje vašega portfelja.
- Pozanimajte se, kakšne rezultate je izbrana družba dosegla v preteklosti ter kakšen odnos ima do strank.
- Pomembno je tudi v kaj vlagamo. Pred naložbo se je potrebno vprašati, kam in komu gre vaš denar ter ali ste pripravljeni vsa svoja sredstva vložiti prav v to investicijo. Na splošno velja pravilo, če ne razumete, ne vlagajte.
- Če sta mladi, razmislite ali se vam sploh splača vlagati v dodatno pokojninsko zavarovanje, saj bo vaša naložba pod ključem vse tja do 60. leta oziroma še dlje.
- Torej, lotite se vlaganja čim prej, da vaše investicije sploh lahko dobijo gonilno moč, kajti največja napaka, ki jo bodoči vlagatelj lahko stori, je ta, da ne investira nikamor.

Če povzamemo vsebino celotne naloge in najpomembnejše ugotovitve vseh naših raziskav, lahko trdimo, da se anketiranci zavedajo problematike bodočih pokojnin, a za finančno varno starost namenijo bistveno premalo. Ker so demografske spremembe tako občutne, je skrajni čas, da se slovenski pokojninski sistem temeljito prestrukturira, ljudje pa naj z varčevanjem za finančno varnejšo starost pričnejo že danes.

5 LITERATURA IN VIRI

Literatura in viri

- KALČIČ, Miran. 2006. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju/uvodna pojasnila; Ljubljana: GV Založba. Stran 70-83.
- NOVAK, Mitja in CVETKO, Aleksej. 2005. Socialna varnost. Maribor: Pravna Fakulteta. Stran 132-136.
- NOVAK, Barbara, KOROŠEC, Damjan in ostali. 2006. Osebni pravni svetovalec. Ljubljana: Cankarjeva Založba. Stran 520-532.

Internetni viri

- http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/delovna_razmerja_in_pravice_iz_dela/pokojninsko_in_invalidsko_zavarovanje/dodatno_pokojninsko_zavarovanje/
- <http://www.generalis.si/osebna-zavarovanja/pokojninsko-zavarovanje/>
- http://www.kapitalska-druzba.si/pokojninski_sistem
- http://www.prva.net/pokojninska_reforma.asp?FolderId=110
- <http://www.finance.si/193194>
- http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/delovna_razmerja_in_pravice_iz_dela/pokojninsko_in_invalidsko_zavarovanje/

6 INTERVJU Z LOVROM PERČIČEM, VODJEM ODDELKA ZA POKOJNINSKO ZAVAROVANJE

Pogovarjali smo se z g. Lovrom Perčičem, vodjo oddelka za pokojninsko zavarovanje v Celju. Zastavili smo mu naslednja vprašanja:

1. Kakšne spremembe so bile v zadnjem času prisotne na področju obveznega pokojninskega zavarovanja in kakšne spremembe se v bližnji prihodnosti še pričakujejo?

Spremembe v obveznem pokojninskem zavarovanju se v zadnjem času niso spreminjale, saj smo še v prehodnem obdobju, ko je bila v letu 2000 uvedena reforma pokojninske zakonodaje. Pogoji za upokojitev v letu 2008 za moškega so 58 let starosti in 40 let pokojninske dobe, 63 let starosti in 20 let pokojninske dobe, 65 let starosti in 15 let zavarovalne dobe (moški nima prehodnega obdobja). Pogoji za žensko v prehodnem obdobju za leto 2008 so 56 let starosti in 36 let in 9 mesecev pokojninske dobe (pri tem pogoju se pogoj starosti vsako leto poviša za 4 mesece, pogoj pokojninske dobe pa za 3 mesece, tako da bomo v letu 2014 imeli pogoj starosti 58 let in 38 let pokojninske dobe), 61 let starosti in 20 let pokojninske dobe, 63 let starosti in 15 let zavarovalne dobe.

V bližnji prihodnosti ni pričakovati bistvenih sprememb obveznega pokojninskega zavarovanja.

2. Kako ocenjujete sistem obveznega pokojninskega zavarovanja v Sloveniji?

Sistem obveznega pokojninskega zavarovanja je trenutno še vzdržan, na dolgi rok bodo pa potrebne spremembe zaradi demografske sestave prebivalstva (daljša življenjska doba, zmanjšanja števila rojstev).

3. Menite, da bodo prihodnje državne pokojnine zadostovale za dostojno starost?

Ali bodo pokojnine v prihodnosti zadostovale za dostojno starost, je težko odgovoriti na splošno, saj je višina pokojnine odvisna od plače (višja plača – višja pokojnina) in pokojninske dobe (več dobe - višji procent odmere pokojnine). Dejstvo pa je, da pokojnine realno padajo, saj je bil z reformo iz leta 2000 uveden nižji procent za štetje leta (do 31.12.1999 2 % leto od 1.1. 2000 leto 1,5%) in bodo na dolgi rok lahko tudi do 15-20 % nižje kot danes.

4. Kolikšen odstotek plače bi prejel posameznik, ki bi se ob vseh izpolnjenih pogojih upokojil letos, in koliko približno tisti, ki bi se upokojil čez 20 let?

Odgovor na vprašanje, kolikšen bi znašal procent pokojnine, je tudi približen, saj ni možno dati točnega odgovora in znaša v letu 2008 81 % od pokojninske osnove (pokojninska osnova je izračunana na podlagi plač in pokojninske dobe) ob polni pokojninski dobi, čez 20 let pa bi bil ta odstotek med 65 % in 70 % od pokojninske osnove ob sedaj veljavni zakonodaji.

5. Menite, da bi ZPIZ moral vplačnike natančno informirati o tem, kakšne bodo njihove predvidene pokojnine ob upokojitvi?

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje že danes izračunava pogoje za upokojitev in višino pokojnine, ampak le za nekaj let v naprej. Dati informacijo, kakšna bo pokojnina čez na primer 40 let, pa je nemogoče, saj se pokojninska zakonodaja povprečno spreminja vsakih 7 let in je nemogoče pravilno in realno izračunati pokojnino, ki naj bi jo imeli čez 40 let.

7 PRILOGE

PRILOGA A: Anketni vprašalnik za Irsko in Veliko Britanijo

PRILOGA B: Anketni vprašalnik za Slovenijo

PRILOGA A: Anketni vprašalnik za Slovenijo

Smo dijaki 4.c-razreda, Andreja, Matic in Ana-Marija. Izdelujemo raziskovalno nalogo z naslovom Ko nas pokojnine spravljajo ob pamet. Prosimo vas, da nam pomagate pri naši raziskovalni nalogi in odgovorite na zastavljena vprašanja. Najlepša hvala za vaše odgovore.

1. SPOL: Ž   M
2. STAROST: a) 18-20 let   e) 40-45 let
                                  b) 20-25 let   f) 45-50 let
                                  c) 25-30 let   g) 50-55 let
                                  č) 30-35 let   h) 55-60 let
                                  d) 35-40 let   i) nad 60 let

3. Dokončana izobrazba:
a) končana osnovna šola   b) poklicna šola
c) štiriletna srednja šola   d) višja strokovna šola
e) visoka strokovna šola   f) fakulteta
g) magisterij   h) doktorat
i) drugo (navedite): _____

4. Koliko povprečno znašajo vaši mesečni dohodki?

a) od 300-400 €
b) od 500-600 €
c) od 700-800 €
d) od 900-1000 €
e) nad 1000 €

5. Ali ste:

a) zaposleni
b) samozaposlen
c) brezposelni
d) drugo (navedite): _____.

6. Ali si plačujete za dodatno pokojninsko zavarovanje?
Obkrožite en odgovor.

a) Da, plačujem (si) sam/-a. (Koliko let (si) že plačujete?): _____.
b) Da, plačuje mi partner(-ka) oziroma nekdo drug. Koliko let: _____
c) Da, kombinirano (delno sam, delno delodajalec). Koliko let?: _____
d) V celoti delodajalec. Koliko let : _____
e) Ne plačujem.
f) Drugo (navedite): _____.

7. Koliko denarja na mesec namenite za dodatno pokojninsko zavarovanje?

- a) do 50 €
- b) 50 €
- c) 60 €
- d) 70 €
- e) 80 €
- f) 90 €
- g) 100 €
- h) več kot 100 €

8. Od čega je odvisna vaša odločitev za dodatno pokojninsko zavarovanje?
Obkrožite en odgovor.

- a) Od prejetih dohodkov.
- b) Od skbi za finančno stanje v pokoju.
- c) Od ponudbe zavarovalnic oziroma drugih ponudnikov teh storitev.
- d) Od sofinanciranja vplačila delodajalca.
- e) Od nasvetov prijateljev oziroma svojcev.
- f) Drugo (navedite): _____.

9. Če doslej še niste varčevali za starost, kdaj bi se zanj odločili?

- a) Če bi premijo delno prispeval delodajalec.
- b) Če bi ZPIZ natančno povedal, kakšno pokojnino lahko pričakujem.
- c) Če bi se povečala plača za najmanj 10 %.
- d) Drugo (navedite): _____.

10. Kdaj ste boste odločili za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje?

- a) Med 20. in 30. letom.
- b) Med 30. in 40. letom.
- c) Med 40. in 50. letom.
- d) Po 50. letu
- e) Se ne bom odločil/-a.

11. Ali po vašem mnenju država in podjetja naredijo dovolj za obveščanje ljudi o nezadostnosti pokojnin v prihodnosti?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne vem.

12. Ali bi se prej odločili za dodatno varčevanje, če bi bili natančno obveščeni o pokojninah ob upokojitvi?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne vem.

13. Ali varčujete tudi za svoje otroke oziroma vnuke?

- a) Da.
- b) Ne.

14. V kakšni obliki varčujete za starost?
Obkrožite en odgovor.

- a) Banka.
- b) Pokojninsko varčevanje.
- c) Druga zavarovanja.
- d) Rento varčevanje in zavarovanje.
- e) Vzajemni skladi.
- f) Delnice.
- g) Obveznice.
- h) Nepremičnine.
- i) Drugo (navedite): _____.

15. Menite, da se mladi dovolj zanimajo za svoje bodoče pokojnine?

- a) Da.
- b) Ne, ker menijo, da se jih ta problem ne tiče.
- c) Ne, ker ta problem odlagajo za prihodnost.
- d) Drugo (navedite): _____.

16. Ali ste zaskrbljeni za svojo finančno stanje v pokoju?

- a) Da.
- b) Ne.

16. a) Če ste na zgornje vprašanje odgovorili **pritrnilno**, kaj vas najbolj skrbi.

- a) Da pokojnine ne bodo zadostovale za dostojno življenje.
- b) Premajhen dohodek, zato varčevanje ni mogoče.
- c) Skrbi me, da izplačani znesek ne bo tolikšen, kot je bil obljubljen.

17. Se vam zdi dodatno pokojninsko zavarovanje najprimernejša oblika varčevanja za starost?

- a) Da, ker je takšno varčevanje varno.
- b) Da, ker je dovolj donosno.
- c) Ne, ker ne prinaša dovolj donosa, temveč le pokriva inflacijo.
- d) Ne, ker izplačilo ne bo tolikšno, kot je bilo obljubljeno.
- e) Drugo (navedite): _____.

18. Kdo bo po vašem moral poskrbeti za vašo finančno neodvisnost v starosti?
Obkrožite en odgovor.

- a) Sami.
- b) Država.
- c) Delodajalec.
- d) Delno sam, delno država.
- e) Delno sam, delno delodajalec.
- f) Starši.
- g) Drugo (navedite): _____.

19. Kolikšno pokojnino pričakujete ob upokojitvi?

- a) 300 €
- b) od 300-400 €
- c) od 400-500 €
- d) od 500-600 €
- e) od 600-700 €
- f) od 700-800 €
- g) od 800-900 €
- h) 100 €in več

20. Ali je po vašem mnenju Slovenski pokojninski sistem učinkovit?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne vem.

21. Vaš predlog za učinkovitejši sistem pokojnin?

Hvala za sodelovanje.

PRILOGA B: Anketni vprašalnik za Veliko Britanijo in Irsko

We are students of 4.c class **Andreja, Ana-Marija and Matic**. We are working out a research paper with a title Safe financial age at retirement. We ask you to help us at our research paper and respond to given questions. Thank you for your answers.

1. Gender: Female   Male

2. Age: _____

3. Are you:

- a) Employed
- b) Selfemployed
- c) Other: _____

4. Do you pay the additional retirement insurance?

- a) Yes.
- b) No.

How many years have you been paying for it? _____ How much?
_____

4. a) If you answered the question above with »yes« who pays your additional retirement insurance?

- a) I pay myself.
- b) My partner or somebody else pays it.
- c) Combined (partly myself, partly employer)
- d) Only the employer.
- e) State.

5. Do you think that the additional retirement insurance is the most suitable way for the old age?

- a) Yes. (why) _____
- b) No. (No) _____

6. Are you worried about your financial status at retirement age?

- a) Yes.(why _____?)
- b) No. (why _____?)

7. Do you think that pensions or saved funds at retirement will suffice for decent life?

- a) Yes.
- b) No.
- c) I do not know.
- d) Other: _____

8. How do you save for your retirement age?

- a) I do not save at all.
- b) I invest in stocks (shares, debentures, investment funds...).
- c) I save in a bank.
- d) I save at home.
- e) I bought an immobility (house or flat) because I count on a profit from rent or sale of the immobility.
- f) I concluded life or rent insurance at insurance company.
- g) I buy movable property, objects (paintings, antiques, works of art).
- h) Other: _____

9. How much money do you put away monthly or yearly for your financially secure age?

Monthly: _____ Yearly: _____

10. Do you save found also for children?

- a) I do not have them.
- b) Yes. How much? Monthly: _____ Yearly: _____

10. a) If the above question was answered with yes, why do you save for children?

- a) To register my child at desired university.
- b) For different additional education.
- c) To buy him/her some immobility.
- d) To make his/her life better.
- e) Other: _____

11. How old were you when you started saving? _____ years.

12. Who pays your contribution for additional retirement, health and social insurance?

- a) All alone.
- b) Employer.
- c) State.
- d) Other: _____

13. Who finances medical check-ups, medicine, surgery operations...?

- a) Alone.
- b) Employer.
- c) State.
- d) Partly myself, partly state.
- e) Partly employer.
- f) Other: _____

14. Do you have any suggestion how to provide that your financial status at retirement will be safe?
